
چمگ
چمگ بلوچی
سے ماہی چمگ بلوچی
چمگ

چمّگ

بنگیج:2000 تاک:16 نومبر2011

شونکار: رفیق عاجز

صلاح کار: مبارک قاضی

کمک شونکار: فدا احمد

شنگ کار: جان بلوچ

نہاد:80 کلدار

سالینی:300 کلدار

درملکاں:300 کلدار

ای میل:chammagbalochi@gmail.com

سے ماہی چمگ، پوسٹ افس ناصر آباد تربت، کیچ بلوچستان۔ پوسٹ کوڈ92900

سے ماہی چمگ، نور فوٹو اسٹیٹ، ایڈوکیٹ روڈ، مین بازار تربت۔ پوسٹ کوڈ92600

چمّگ

تاک نمبر16

چاپ ءِ ماہ ءُ سال: نومبر2011ء

چمگ ءِ نبشتہ کاروتی ھیال ءُ لیکہانی مانزمان وت انت (ادارہ)

شنگ کار جان بلوچ ءَ احمد برادرس پرنٹرز کراچی ءَ چاپ کنائینت ءُ چمگ ءِ کارگس ناصر آباد ءَ چہ شنگ کت۔

نامدات

چمگ ءِ ھدا مرزی ایں شونکار

سعید صدف ءِ نام ءَ

لڑ

Scanned by CamScanner

ہماوہداں کہ انسان ءِ دروشم ءَ ساہدارے بوتن ءَ اتنگ ءُ وہد ءِ جنز ءُ گامگیجانی ردءَ انسان ءِ کچ ءُ کساس ودان ءُ گیشتر بوان بوتگ، گڑا ہماوہداں انسان ءَ راوتی ہمک روچی ایں حاجت ءُ زلورتانی پیلہی ءَ ءُ یکے دومی ءَ گوں وتی ہمک روچی ایں زند ءِ جاوراں ءُ ایدگہ جیڑ ہانی پوہ ءُ سرپد کنگ ءِ ہاترا درشان ءِ زلورت بوتگ۔ چوشکہ دوانچیں ازم ءُ ہنرائے ساہدار ءَ چہ وتی ابرم ءَ گون ءُ پیداک انت ءُ ہے دوئیں گنجانی منت ءَ اے چہ ایدگہ ساہداراں جتاءُ یکتا انت۔ ایشانی تہا یکے اکل ءُ سما انت ءُ دومی آئی ءِ درشان درانت۔ ہے دوئیں سِلاہانی منت ءَ انسان ہمک پڑ ءَ سوب مندیاں گوں دست ماں دست انت۔ اکل رہشون ءُ زبان درشان ءِ ہزانگ انت۔ چوشکہ مئے بن گپ زبان انت۔ بنداتی باریگاں انسان ءَ چندے بولی رواج دیان کتگ ءُ انچوش کہ انسان کچ ءُ شمارا گیشتر بوان بوتہ ءُ تک ءُ ٹولیانی دار بنداں سرکپان ءُ سفر جنان دانکہ راجے بوگ ءِ ھد ءُ سیماں سر بوتگ گڑا زبان ءِ منت ءَ آئی ءَ یک راجے بوگ ءِ بستار دست کپتگ۔

ہمک انسان کہ اے جہان ءِ تہا زندگوازینگ ءَ انت گڑا آ اے ھبر ءَ سرپدانت کہ آئی ءِ ہمک روچی ایں زند ءِ جاور ءُ وتی لوٹ ءُ ھاجتانی پیلہی ءِ ہاترا زبان ءِ بستار چی انت۔

انسان ءِ ہمک ذمہ واری ءُ کارزبان ءِ منت ءَ ٹہنت، تئی سیادی، دوستی ءُ دژمنی، واہشت ءُ مئیل، دود ءُ ربیدگ، جذبگ ءُ مارشت ءُ انسان ءِ ایدگہ توامیں سُر ءُ پُر ءُ زلورتانی درشان ءِ درزبان انت۔ ہمیشا ہمک راج ءِ ہمک نچ وتی زبان ءَ چہ وتی ارواہ ءَ دوست داریت بلے مئے ہمیں ناواندگ ءُ نابزانتیں راج زبان ءِ ارزشت ءَ آ کچ ءُ کساس ءَ ماراِت نکناں کہ کنگ لوٹیت، ہمیشا ہواریں دروشم ءَ مارا اے سانیست کہ مئے زبان مرچاں کجام جاوراں گوں دیم پدیم انت ءُ اے جاورانی گیش ءُ گیوار کنگا مئے ذمہ واری چی انت۔

ہمازبان گیشتر شاہگان ءُ پلگار بیت کہ آزبان ءِ تاک ءُ تاکبند گیش ءَ چہ گیشتر بہ بنت ءُ ایوکا زبان ءُ لبزانک ءِ ھذمت ءَ کت بکنت۔ ہمینکس گیشتر تاک ءُ تاکبند زبان ءُ لبزانک ءِ ھذمت ءِ پڑ ءَ گام جنان بہ بنت، گڑا آزبان ءُ لبزانک ہمینکس دراجتر وتی پاداں شہاردات کنت۔ زبان ءِ گہبود ءُ دیمروی ءِ توکا تاکانی ارزشت ہچ رنگ ءَ شموشگ

نہ بیت۔

تاک ءُ تاکبند پہ وتاوانوک شوہاز کنت ءُ ہمے وانوک نبشتہ کارجوڑ بنت، ہمے نبشتہ کارانی تہا جوانیں ساچشتکار دیما کیت ءُ ہمے ساچشتکار تاجگ ءُ وشتا میں وردءُ وراک وتی زبان ءُ لبزانک ءَ وارینت۔ بلے بژن ءِ ھبر انت کہ اینچو باز جوانی ءُ شریانی واہند بوگا ابید ماوتی تاک ءُ تاکبندانی رہسراں مکّیں ءُ سرکشوکیں شُلّ ءُ ڈنگراں نماریں ءُ ایشانی دورکنگ ءِ ہاترا اُسرءُ پُرے کت نہ کنیں۔ تاکے درکیت، کموہدءُ گندگ بیت بلے دیرنگوزیت کہ ہمے تاک بیگواہی ءِ دنزءُ گباراں چیر تریت۔ چوش نہ انت کہ سرجمیں تاکانی چن ءُ لانچ کنوک بیرگ ءَ دمبرنت یا کہ پہ وتا مول ءُ متاہے نہ گندنت ءُ چرے کاراں دست کش بنت۔ کسے کہ چوشیں کارءِ ڈُبہ ءَ وتی کوپگاں شہاریت گڑا الم ءَ آئی ءَ گوں وتی زبان ءُ لبزانک ءَ دردءُ مہرے بیت۔

ماپرے ہاترا اکس ءَ میاری نکناں کہ کے ءَ چے کتہ ءُ کے ءَ چے نہ کتگ۔ ماایوکا ہمے دزبندی ءَ کنیں کہ مازبان ءِ ارزشت ءَ سرپد بہ بئیں ءُ زبان ءُ لبزانک ءِ دامن ءَ شاہگان کنوکیں تاک ءُ تاکبنداں گارءُ بیگواہ بوگا مہ گندیں۔ اے اوں منگی ھبرے کہ بلوچی زبان ءُ لبزانک ءِ وانوک ءُ مہرداروک وت بیوس ءُ نادزرساں، بلے پدا اوں زبان ءُ لبزانک ءِ وانوک ءُ نبشتہ کاراں گوں دزبندی کنیں کہ گیش ءَ چہ گیش اے نیمگا دلگوش گوربکنت۔

چمگ ءِ اے تاک بازوہدگوزگا پدشمئے دستان انت۔ اے بلوچی ءِ درددارءُ دوزواہانی سرءُ پرءُ جہدانی برورد انت۔ ماوتی تو امیں وانوک ءُ دوزواہانی منت واریں کہ آہاں یکبرے پدا چمگ ءَ رازندگ کنگ ءِ واستا وتی بے مٹیں مدت ءُ کمک سازی کتگ انت ءُ قلمی ءُ مالی مدت داتگ۔ انچو کہ شما سرپد اِت کہ چمگ ءَ رادگہ چوشیں وسیلہ یے نیست کہ چاپ ءُ شنگ ءِ گرانیں بارءِ سبک بکنت۔ چمگ ءِ درءُ وسیلہ وانوکانی جند انت۔ چدءُ پیسر چمگ وتی وانوکانی کمک ءُ مہرءَ شنگ بوتگ ءُ انگت ماامیت کشیں کہ وانوک مہرانی اے سفرءَ برجاہ دارنت۔

(شونکار)

سچکان

نہنگ کور

پروفیسر محمد انور قاضی

سب ڈویژن تمپ ءِ مردم ءُ الس نہنگ کورءَ شرزانت ءُ پجاہ کارنت، پرچا کہ ایش تمپ تحصیل ءِ کساس ہپتاد ءُ پنچ درسد زمین ءَ ڈگاران آپ پجار ینیت ءُ کشارءُ جنگلاں رودینیت ءُ مزن کنت ۔ ءُ اے دمگ ءِ گیشتریں کہن ءُ کور جو آنی بن زہ ءُ چمگ نہنگ کور انت ۔ بُندرءَ لبز ''نہنگ'' فارسی لبز اِت ءُ ایشی ءِ مانا ءُ مطلب گانڈو (آپی) یا شہ زور بزاں زورآور (Stout) ۔ اے گوشگ بیت کہ پیشی زمانگ ءَ نہنگ کورءِ دوئیں باسکاں بوتگ انت ءُ ایشاں مال دلوت، رسترءُ ساہدار کسانیں چک ءُ مردم سیہ لاپ کتگ انت ۔ تتنے وہداں ہم ایشیءِ آپی گورم ءُ تلاد گاں گانڈ وءِ ھال اھوال سر بنت بزاں نہنگ کور پہگانڈوءِ رودینگ ءُ مزن کنگ ءَ اسیل انت ۔ نہنگ کورءَ ''ھونی'' کور ہم گوشگ بیت ۔ چوشکہ ہر سال وہدے نہنگ کور ھارءُ ھیروپ کنت گڑا مال ءُ دلوت، لوگ ءُ میتگ، پچ ءُ ڈگارءَ ابید بنی آدم ءُ مردمانی تاوان ءُ بیرانی نہ دشیں ھال ہم ایشیءَ گون بیت ۔

نہنگ کورءِ بنزہ چہ سرپردم (پنجگور) ءَ چست بیت، بزاں پردم ءِ آپ ریچاں بگرتاں گیشتگان ءِ آپ ریچ ۔ چمداں نہنگ کور چپ ءُ چوٹ روان تاب گران چو ٹلیں راہاں زامران ءُ بم پُشت ءِ کوہاں سر جنان بلوچستان ءِ مکران ءُ ایرانی مکران ءِ سیمسراں ٹہینیت ءُ جوڑ کنان بیت ۔ انچوش کہ اے دیمارو ان بیت ایش گول گول مان چکرّ ان انت تانکہ اے اپی کہن ءِ گور ریچانی دمگ ءُ کوہاں بلیدی بندءَ سر بیت نوں دیمترا ایش تاب گران زرباری شگرب ءُ وتی دیما دنت ۔ چہ اپی کہن ءَ سر بوگا ساری ترکلبرءُ تگران ءِ کور ایشیءَ ہوار بنت اے دوئیں کور بزاں کلبرءُ تگران کور پہ وتی سبزگ ءُ چراگ جاہاں سک نامدار انت ۔

اپی کہن ءِ کش ءُ پہناداں نہنگ کورءَ مندی کور ہم مزنیں آپ یے پُجار ینیت ۔ مندی کورءِ سرا سےَ جاگہ سنگ ءُ ھاک ءِ بند بندگ بوتگ ءُ ایشی ھارءُ توپان ءِ آپ مندءِ مزنیں دمگ ءُ کوچگاں سیراپ کنت ۔ نہنگ کورءِ بنزہ ءُ بن آپ دمگ ءِ کش ءُ گورانی کوہ ءُ جمپانی سراپستہ ءِ درچک ءُ جہلی دمگاں گز ءُ کہورءِ درچک کش ءُ پہناداں گندگ بیت ۔ نہنگ کورءِ ندارگ برزی دمگاں کہ اوداں اے کور چو شاہ جوءَ تنک ءُ نزا تنگ اودا اسِک ءُ ترندیں تلارانی نیام ءَ تچیت ۔ نز یک ءِ زید ھشک ءُ ویران انت ۔ چہ اپی کہن ءَ نہنگ کور دیم پہ شگرب ءَ ملّان ءُ تچان اے گو مازی ءُ تمپ ءِ میانجین بزاں نیام ءَ بازیں تک ءُ پہناداں بہرءُ بانگ بیت ۔ ءُ یک کسانیں بست بزاں ڈیلٹا یے

(Delta) جوڑ کنت ۔ تمپ ءُ پُل آباد ءِ کرءَ گورانہنگ کور کرءُ دامن کساس چار فٹ جہل انت ءُ ادا نہنگ کور ءِ پراہی ءُ دراجی کساس نہہ میل انت ۔ نہنگ کور ءِ راستیں باسک دیم پہ شگرب زرباری نیمگا چہ اپسی کہن ءَ پدگیاب (مند)، آزیان، دازن، تمپ ۔ میر عیسیٰ ءِ کور جو، کونشکلات، ملک آباد، نذر آباد، آسیہ آباد، زین مندی ءُ کلاہو ءِ کلگ ءُ میتگ انت وہدیکہ ایشی چپی باسک بزاں گورِ یچانی نیمگا گومازی، ملانٹ، پُل آباد، کوہاڑ، رودبن، بالیچاہ، میر آباد، ہوت آباد، چربک ءُ ناصر آباد ءِ کلگ ءُ شہر انت ۔ نہنگ کور ءِ آپ ءَ آزیان ءُ گومازی ءِ نیام ءَ بزیں جنگل ءُ گیابان، ہے پیما تمپ ءُ پُل آباد ءِ نیام ءَ ہم مزنیں جنگل ءُ گیابان پاد کتگ ۔ دیمترا میر عیسیٰ ءِ کور جو ءُ کوہاڑ ءِ نیام ءَ ہم یک وش زیدیں جنگل ءُ گیابانے گندگ بیت ۔ انچوش دیمترا کلاہو ءُ بالیچاہ ءِ نیام ءَ ہم سرنکن ءِ بزیں ءُ سبزیں جنگل ءُ گیابان ودی کتگ ۔

چہ اپسی کہن ءَ دیم پہ شگرب تچان ءُ روان نہنگ کور ءَ بازیں شیپ ءُ کوہ کورانی آپ ہوار بنت ۔ بزاں چہ گورِ یچانی نیمگا کوہ نیامی مکران ءِ بازیں شیپ ءُ شاہ آپ ءِ کوہ کوروتی ہار ءُ سیلاب ءِ آپان نہنگ کور ءَ مانگیج انت ۔ ءُ دومی نیمگا بزاں زرباری کوہ مکران ءِ گیشتریں شیپ ءُ کوہ بزاں گندادر، چگوگی، نوکیس راہ، پاچن ءِ کور، موس ءُ جالبار ءِ کوہ کوروتی وتی آپان ماں نہنگ کور ءَ چنڈنت ءُ وتا ہورک کنت ۔ بزاں اے شیپ ءُ کوہ کور نہنگ ءِ مزنیں آپی درپ (Water Feeder) انت ۔

چو کیچ کور ءِ وڑا نہنگ ہم باز وہداں ہار ءُ سیلاب کنت کہ ایشی ءِ سوب تحصیل تمپ ءِ بازیں ہند ءُ جاگہاں جانی ءُ مالی تاوان بیت ۔ انچوش گوشنت کہ کساس یکسد ءُ دہ سال پیسر بزاں سال 1903 ءَ ایشی ہار ءُ طوفان تمپ ءُ تحصیل تمپ ءِ بازیں ہنکین ءُ جاگہانی لوگ ءُ میتگ، بست ءُ ڈگار ءُ مال ءُ مڈی پروشتگ ءُ تاوان داتگ انت ۔ گوستگین سالاں بزاں 1998 ءَ نہنگ کور ءِ اناگتیں ہار ءُ سیلاب ءُ تحصیل تمپ ءِ کلگ ءُ شہرانی کشار ءُ ڈگار، لوگ ءُ جاگہ، مال ءُ دلوت، بنی آدم ءُ ساہدار برت ءُ برباد کتنت ۔ ءُ دگہ ءِ مردم ءُ رعیت دلپدرد ءُ تاوان بار بوتنت ۔ رندترا تنے وہداں چوشیں تندیں ہار ءُ طوفان نہنگ کور ءَ نہ بوتگ ۔ ءُ گوستگیں کساس دہ سالان دگہ ءِ مردم ھشک سالی ءُ ڈکال ءِ آماج انت ۔

نہنگ کور ءِ آپ پھک ءُ وشتام انت ۔ وہدے ھور ءُ باران بیت گڑا نہنگ کور ءِ آپ تچیت ءُ روان بیت ءُ اگاں بازیں وہد ءُ مدت ءَ ھور ءُ بش مہ بیت تہ گڑا ایشی ءِ آپ بازیں جاگہاں کنڈ ءُ گورم ءُ تلاوگانی سورت ءَ ادا ءُ اودا پدر بیت ۔ چو تا ہا اے دل وشیں گپے کہ سرکار ءَ نہنگ ءُ کیچ کور ءِ ہواری ءَ میرانی گورم ءِ ہنکین ءَ یک بندے (Dam) ٹہینگ ءُ جوڑ کتگ ۔ تنکہ دشت ءُ نگور ءِ ہشکابیں زمین ءُ ڈگاراں آپ پچار ینگ بہ بیت ۔ مئے لہتیں سنگت ءُ برات میرانی بند ءِ برزی ءَ سک نہ وش ءُ دل تنگ انت ۔ بیاات چاریں ءُ دار کنیں ءُ ہے امیت ءَ کشیں کہ میرانی بند کیچ ضلع ءِ مردم ءُ مہلوک ءَ چینکس آسراتی ءُ نپ ءُ پائدگ دنت ۔ ''مہ مرات میشاں کہ ملک بھارگاہ بیت'' ۔

سبزل ساگی ءِ ازم در جنگ لوٹیت

علی گوہر

گوشنت رمی (ملا رمضان) کہ ناصر آبادءِ وتی ازم ءِ پیشدارگا کیت تہ آ سرشپ ءَ شیر ءِ دیوان ءَ را بندات کنت گڑا دیوان ءِ مردماناں بازبور کنت چہ یشی ءَ چہ دیوان ءِ مردم پادآہان ءُ دیم پہ وتی لوگاں سر گرانت، رمی ءَ رازاہ ءُ بدکنان، پٹ ءُ لانت کنان ءَ۔ ہے نارازیں مردمانی توکا ناصر آبادءِ یک جہہ منتدے گوں رمی ءَ سک بازاڑیت کہ آئی ءِ نام سراج بیت۔ بلے وہدے ماہ کہ کے برزتر بیت، گوش کے سردتر بیت ءُ ناصر آبادءِ نوک آبادنا میں مچکدگ ءِ اُمب کہ وتی بوہاں پشائنت ءُ شپ پلیں چو بانورءَ بیت، گڑا رمی ءِ آوازءِ توامیں ڈولدار یاں درانگاز کنت ءُ پیشداریت ءُ وہدے آئی ءِ آوازءِ وڑ بو ناصر آبادءِ وش وابیں مردمانی گوشاں کپیت تہ آ وشیں واب ءَ چہ درسھ کنت ءُ جہہ سرَ انت ءُ دیما پہ رمی ءِ دیوان ءَ دینت ءُ رونت۔ ہے مردمانی توکا سراج ہم ہوارانت کہ رمی ءِ گوما اڑ ءُ کڈے کتگ ات۔ ہردیں اے دیوان ءَ سربنت ءُ رمی ءِ دیما نندنت تہ رمی ءِ چم سراج ءِ سرءَ کپنت کہ وت چہ آئی ءِ آوازءِ سوز ءُ دردءِ ہلاہوش ءَ وتی پاگ ءِ بدل ءَ وتی لوگبا نک ءِ پشکے پاگ کتگ ءُ سرءَ انت بے۔

الم من آ دورءُ باری ءِ مردم نہ اوں ءُ نیکہ اے ندارگ گوں چماں دیستگ انت۔ بلے اے گپ ءَ پہ پہر گوشاں کہ من وتی پیرک ءِ دپ ءَ اے وڑیں بازیں بلوچی دیوانی ھبروتی کسانی ءَ اشکتگ انت کہ پہ من ٹڈی انت۔ من نوں نزانیں کہ رمی ءُ سالمی ءَ دیوان ءِ سراچہ پیم بادشاہی کتگ ءُ اے گپ ءَ گوشت نہ باں کہ آہانی آوازانی رنگ ءُ دروشم چہ رنگ ءَ بوتگنت؟ بلے استیں دورءَ کہ مردمے کہ ایشانی ھیالاں گیج ایت ءُ بارت مئے ارواہ ءَ بلوچی زیمرءِ مسکیں کپچر ءَ سرکنت گڑا آ، آواز سبزل ئیگ انت کہ اے تیزیں وہدءِ گاماں گوں ہمگام بلوچی زیمرءِ نام ءَ رژنا کنگا انت۔ سبزل کہ آئی ءِ آوازءِ شیرکنی چہ بینگ ءَ کمتر نہ انت ءُ آ وتی گوشداروک ءَ چو بینگ مکسک ءِ پیا وتی آوازءِ نیمگا کاریت۔ چل سال ءِ دراجیں مدتے ءَ چہ سبزل وتی آوازءِ وڑ بوءَ پہ بلوچ راج ءُ درآمداں تالان کنگا انت، بلے روچ ءِ مردچی ہم آئی ءِ آوازءِ سرا یک کسانیں شکوڑے (Scratch) ہم گندگا نئیت انت۔ آ یک تچک ءُ برزیں آوازے ءِ واہند انت ءُ آئی ءِ آوازءِ توکا تواٹیں بلوچستان گندگ بیت چیا کہ آ ہرچ تہرءُ پیم ءِ سوت ءُ زہیروک ءِ گوشگا زاھکار انت۔ سبزل وتی گوشداروک ءَ چہ باز سرپدءُ بوہ انت ءُ آئی ءِ تب ءُ مئیل ءَ سوگہ انت۔ ہژدہ تا ہشتاد سال ءِ مردم آئی ءَ را یک رنگ ءَ گوشداریت۔ سبزل ءِ گوشگیں توامیں تہرءُ دردشم

بلوچی ءَ انت ءُ آ بہہ درامدیں رنگ ءِ تو کا سوت نہ گوشیت ءُ آئی ءِ بنیاد ءُ ڈ یکی زہیر دک انت کہ آ زہیر دکانی انچو زاہکاریں گوشند ہے کہ بلوچی ءِ گیشتریں تہرانی زہیر دکانی گوشگا بلد انت ۔ آئی ءِ آواز ءِ سپاہی، سلمیٰ ءُ کائی ءَ ماگوں ہندوستان ءَ لتاءِ گوما دیم پدیم بکناں تہ ہچ ردنہ باں چیا کہ ہرچ ڈولداری لتاءِ آواز ءِ تہا مان تہ ہے ڈولداری ءُ براہنا کیاں ما سبزل ءِ آواز ءِ تو کا گندیں ءُ اگاں ما ہورتی ءَ بچاراں گڑا سبزل ءِ مقام چہ لتاءَ چہ آ دیم بیت چیا کہ آ کلاہیں استاد ءُ زاہکارانی دست ءِ چیرا بوتگ ءُ آئی ءِ سوت گوشگ ءِ واستا سائنسی داب کار مرز بنت ءُ آ ٹکنیکی ھساب ءَ باز دیما شتگیں مردم انت ۔ اے توامیں آ سراتیانی نہ بوگا ابید سبزل ءِ آواز ءِ ڈولداری برجم انت کہ اے چیز دگنیاءِ مستریں گوشند ہانی تہا است انت ۔ یک گوشند ہے، یک شاعرے، یک لبزانتے، یک آزمانکارے ءُ یک اداکارے ءِ سوبنی ہمیش بیت کہ آئی ءِ سوت، آئی ءِ شعر، آئی ءِ آزمانک، آئی ءِ اداکاری بہہ وتی گوشداروک ءُ وتی چاروک ءَ، وتی وانوک ءَ بے یال مہ بیت ءُ آئی ءِ ہے چیز مردمان آئی ءِ دل ءُ مجگ ءِ تہا نقش بہ بیت ءُ بہہ مہ کروجیت ۔ گڑا اے درگت ءَ سبزل ہم چہ کس ءَ پد اتر نہ انت ۔ پرچا کہ پرنگاں اگاں شیکسپئر ءِ کسمانک "رومیو جیولیٹ" بے یال نہ بیت، ڈچاں شوپین ءِ زیمر بے یال نہ بنت، فرانسیاں موپساں ءِ آزمانک بے یال نہ بنت تہ بلوچاناں ہم سبزل ءِ گوشتگیں سوت ءُ زرگلی مات گنوک انت، بے یال نہ بیت ۔ سبزل ءِ گوشتگیں سوت سک باز انت کہ دراہیں من نہ اشکتگ انت، بلے ہرچ سوتے کہ من اشکتگ پہ درور، مستیں لیوہ ءِ ساربان باں، زرگلی ماتے گنوک انت، سبزیں کپوت بالی، من لین ءِ ترگا بنداں، منا آسیکوں مکن درد انگ، وتی عہد ءِ وتی زمانگ ءِ استیں دور ءُ آ دگیں دور ءِ نمائندہ سوت انت کہ ایشانی تہا ہند، سندھی، عربی، فارسی ءُ دگہ درامدیں زیمل ءِ تکشے رنگ ہم ہوار نیست ۔ سبزل ءَ کہ گوشتگ بلوچی، سبزل کہ گوشگا انت بلوچی، سبزل کہ گوشیت بلوچی ءُ آئی ءِ زیمر ءِ بالاد آئی ءِ سوتانی رنگ سرتاں پاد ءَ بلوچی ءَ انت ۔ سبزل کہ زہیرگاں الہان کنت گڑا کجام چم بیت کہ ارسیگ نہ بیت، کجام دل بیت کہ پاہار نیاریت ۔ سبزل ءِ آواز ءِ تہا مارا وتی زمین، وتی ہنکین، وتی سنگ، دار، وتی شانتل ءُ کپوت، وتی شال ءُ بولان، وتی پنجگور ءُ مستنگ، وتی گوک پروش ءُ دڑامب، وتی گوادر ءُ پسنی، وتی رمی ءُ سالمی سپا زاہر انت ۔ ساز بزاں (Musical Instrument) انچیں چیز انت کہ انچائیں آوازے ءَ رابازتامدار ءُ شیرکن کنت ءُ اگاں ساز وتی بن ءُ بنکی بہ بنت کہ آہانی سیادی گوں ہماراج ءِ جند ءِ زیمل ءَ بہ بیت تہ الم دگہ رنگے سہرا بیت ءُ ماچاراں تہ گنداں اے تک ءَ ہم سبزل وتی راجی سازانی کمی ءُ نیستی ءِ آماج انت ۔ آ وتی گوں زگریں سازاں گوں سوت جنگ ءَ نہ انت، چوشکہ ہند ءِ گوشندہ گوں "ستار" ءُ اسکاٹ لینڈ ءِ گوں "Bagpipe" ءَ وتی آواز ءِ براہداریاں درشان کنت ہے پیم سبزل بلوچی ساز کہ آ ڈگر، تمل، سروز، رباب، دمبورگ، کونزگ ءِ رنگ ءَ انت ۔ گورا ایشاں وتی ازم ءَ را درشان کنگا نہ انت، آئی ءِ ساز ڈنی ءُ درامدیں ساز انت ۔ چوشکہ ہنجو ءُ تبلہ ۔ اگاں سبزل ءَ وتی راجی سازانی ہمراہداری وتی آواز ءِ رنگ پیش بداشتیں تہ آئی ءِ آواز ءِ دشرنگی ءُ شور باز ودّا اتک ءُ آئی ءَ وتی آواز ءِ عزاتیں چیدگ ءَ دست دا تک ات ۔

☆☆☆

بلوچی کوہنیں شاعری ءِ کسمانکی دروشم

غفور شاد

چوناہ ءَ اگس بلوچی کلاسیکی شاعری ءَ بچارے تاں آئی ءِ گیشتر شعر جنگی، عشقی ءُ ایندگہ بنکپانی ماراانچیں شعر دست کپنت کہ آیانی تہا کسمانکی (ڈرامائی) دروشم سک باز گندگا کیت۔ یکیں شعر ءِ تہا کرداروت ماں وتا ھبر کناں، پسہ دیاں، ءُ انچیں شعر استیں کہ آیانی تہا دو کردارانت کہ وت ماں وت ءَ گپ ءُ تران کنت ءُ انچیں شعر است انت کہ آیانی تہا دو ءَ چہ زیات کردارانت کہ یکے دومی ءِ گوما ھبر ءَ انت بلوچی شاعری ءِ تہا کسمانکی رنگ ءِ بارواءَ سید ظہور شاہ ہاشمی وتی کتاب ''بلوچی زبان وادب کی تاریخ'' ءِ تہا چوش نبشتہ کنت ءُ گوشیت کہ:

''رزمیہ شاعری میں میر چاکر کے قبائلی یا درباری شعراء نے حسب حکم یا حسب طبع اگر کوئی نظم کہی ہو جس میں چاکر اور اس کے حریف کبیر کو حرام سے لڑائی میں اپنے سردار کی فتح یا دشمن کی شکست کی داستان ہو۔ اس سلسلے میں شاعر اشعار اکثر کچھ اس طرح ترتیب دیتے کہ گویا چاکر ہی اپنی زبان سے اپنے حریف سے مخاطب ہے نظم کا یہ حصہ ہمیشہ منظوم ڈرامے کا ایک حصہ لگے گا۔ اسی قسم کی ڈرامہ نما منظومات کو لوگوں نے چاکر سے منسوب کر دیا''۔(۱)

بلوچی کلاسیکی شاعری ءِ تہا کسمانکی رنگ شاعراں کردارانی زبان ءَ انچوش گپ کتگ گشئے زاناں تلو ءِ (اسٹیج) ءِ سرا یک کردارے گپ جنگ ءَ انت اے درگت ءَ کوہنیں شاعری ءَ مہناز ءُ شہداد ءِ اے شعر ءَ بچار کہ یکیں شعر ءِ تہا ہردوک انچوش گپ جنگ ءَ انت گشئے زاناں یکیں جاگاہ ءَ نشتگ، کرداروت ماں وت ھبر کنگا انت:

شہداد: اوہے بات ءَ مہناز عقل ءُ جنیگ ءَ / شالے پہ شار ءِ دامن ءُ بستگ

سانگے گوں بزدار ءَ یے جوڑینگ / اومریک ہپتارے کلم گوشیں

مہناز: تئی دپ ءَ دروگے زیادہیں بستگ / جودمنی نگی بگرہیں سانڈانت

سانڈے کہ ہچ سانڈ ءَ نہ تاچینگ / دوشی چماباہوٹی دراں اتکگ / سرمہارے آبریشمیں سستگ

چہ نگیں درچکاں ناپسند ءَ داریت / چلڑیں آپان ءَ نہ گراایت / چم یے ماں گوربونڈیں کہیران انت

بلوچی کوہنیں شاعری ءِ کساس ہر شعر ءَ تر ااے وڑیں کسمانکی رنگ دست کپیت کہ کرداروت ماں وت ءَ جنگی ءُ عشقی بنکپانی سرا

گپ ءُ ھال کنت ۔ بلوچی کوہنیں شاعری ءِ ڈرامائی رنگ ءُ دروشم ءِ بارو ا کلاہیں بلوچی پولکار و لبزانت میر مٹھا خان مری وتی یک نبشتانکے ءِ تہا اے وڑ نبشتہ کنت :

''نیں ھبر گندگ ءُ لوٹی کہ بلوچی زبان ءِ کوہنیں ادب ءَ ما ہمیر نگیں جوانی یا خصوصیت چی استیں کہ ڈرامہ ءِ کار ءَ وت کنت ءُ اگر ہمیر نگیں خوبی است انت تہ آں تاں ھد ءَ اسٹیج ءَ پہ مفید بیت بنت ۔ اولی ادب ءَ مانڑ بلکل نیست انت ۔ کوہنیں ادب دراہی ءَ چھڑ وایں شعرانی اندر ءَ ایں ۔ ہے شعرانی مطالعہ چہ معلوم بیت (بی) کہ بلوچی شعر یا نظم ءِ لاپ ءُ ڈرامہ ءِ کلیں سپت موجود انت ۔ چوکہ پیسری گوشگ بیتگ ڈرامہ پہ یک کسوے ضروری ایں، بلوچی زوان ءَ ہر شعر گشئے کہ یک کسوے ۔ ڈرامہ ءِ دومی ضروری ایں بہر کسوے کردارانی یک دومی ءَ گوں مقابل بیتگ ...مجالس کنگ یعنی مکالمہ ۔ بلوچی ادب ہر شعر ءَ مانگندوں کہ جدا جدائیں کردار یک دومی ءَ گوں مہاڑ ادینت ۔ پھوٹانا بحث ءُ ڈاکنت ءُ مکالمہ ءِ ضرورت ءَ پیلو کنت ۔ ہمی مانگندوں کہ شاعر ءَ مہر عہدے ءِ پچا کنگ ...شعر ءَ ماں ہما وہدی زندءُ معاشرتی ھالتانی پیرادا تگ ہے جوانی ءُ خوبیانی وجہ ءَ بلوچی شعر منظوم ڈرامہ انت'' ۔ (۲)

بلوچی کوہنیں شعرانی تہا کسہ ءِ مان بیگ ہر شعر یک داستانے ءِ سرا انت آئی ءِ پڑ در ءَ یک واقعیات ءُ کسہے است انت دومی بلوچی کوہنیں شعرانی کردارانی وت ماں وت ءَ گپ ءُ تران، ہمی ہے دور ءَ بار یگ ءِ جاورانی پدرائی بلوچی شعرانی ڈرامائی دروشم ءَ گیش پدر ءُ ظاہر کنت ۔ انچوشکہ گوہر ءِ ھڑّانی شعر ءِ تہا بچارات گشئے زاناں کردار یک تلوءَ سرا وت ماں وت گپ ءُ تران کنگا انت :

گوہرا می کلات دربار ءَ / اشکت زہم جنیں مُرداردءَ / نوھاں سرمچیڈ اشرار ءَ / گوشت ءَ گوں پلیں لاشار ءَ
مالوم دارنئے چے کار ءَ / گوہر ریتگ اَت گدار یں / رادوی جنگ مالدار یں / دیم چہ چاکریں سردار ءَ
بنامے بکرتیں مارا / رِنداں پہ حسد ماتڑّ ین / اھوالے بکن ڈاڈار ءَ / لڈّ ین گوہرءِ مالدار ءَ
بیارے ماں نلی ءِ پار ءَ / گوشت ءَ کینگ ءُ پُر زہر ءَ / چوٹا گوشگ ات کستی ءَ / گوہرا م بل وتی مستی ءَ
بل اے احمقی ءِ کار ءَ / فوج ءُ رامدءَ چے بار ءَ

اے شعر ءِ وانگ ءَ چہ مردم اے ماریت کہ یک کسمانکے وانگا انت آئی ءِ تہا کردار یک جیڑ ہے ءِ سرا وت ماوت سہل ءُ تران کنگا انت ۔ بلوچی کوہنیں شاعری ءَ راڈرامہ ءَ گوں سرجمی ءُ نزیکی ءِ بارو ا لبزانت صبا دشتیاری وتی کتاب گلکار ءُ چکن کار ءِ تہا اے رنگ ءَ نبشتہ کنت :

''کسمانک ءِ سرجمیں رنگ ءُ گوناپ مارا ایشی ءِ تہا گندگا کاینت ۔ کردارنیسی ءَ بگرداں باہند نیسی ءُ مُدارگ (منظر) نیسی ہر چیز وتی الکاپیں رنگ ءَ مئے دیما کیت ءُ پدا مزنیں گپ ایشنت کہ ایشی ءِ تہا بُز جنگ (مبالغہ) نیست انچوشکہ دگہ زبانانی لچہانی تہا مارا گندگا کیت'' ۔ (۳)

بلوچی کوہنیں شاعری ءِ تہا کردارنویسی ءَ ابید، آئی تہاندارگ کشی ءُ باہند ءُ جوزگ نیسی آئی ءِ نزیکی ءَ گوں کسمانک ءَ گیش

کنت ۔ اگاں ھانی ءُ شے مرید ءِ اے شعرءَ بچار اِت کہ آئی ءِ تہا باہندءُ جوزگءُ ندارگاناں انچیں جوانیں رنگے ءَ پیش داشتگ کہ مردم اے پیسلہ ءَ کت نہ کنت کہ اے شعرے کہ وانگ بوگا انت یا کسمانکے کہ پیشدارگ بوگ انت ۔ پہ درور:

''ھانی جواب گردینت پدا/ اولانگوءُ لوڑیچیاں/ یک ساھتے بوشت ات اداں/ من شے ءَ رواں زیارت کناں

زاناں مئے گڈی نوبتاں/ ھانی مُنگ شے ءِ گورءَ/ او شے مرید داشے مرید/ کس ءَ چوشیں کار نہ کرت

مرد پہ وتی وشنامی ءَ/ گنج ءُ دگہ مالاں دینت/ کس آھو پریں دوست ءَ نہ دنت

زاناں ترا منی حق ءَ گرانت/ چے بکپت انت پہ ھانی ءَ/ ھانی چہ ماہ ءَ شرترانت

شیرءُ دگہ گنج ءُ کپے/ ھانی چہ روچ ءَ شرترانت/ انچو سہیل ءِ باندم انت''(۴)

''داستان، قول ءُ گپتار، ندارگی ءِ وڑءُ نندءُ نیادءِ پیتانی پھنا تاں ظاہر کنگ ڈرامہ بزاں کسمانک ءِ بنیادی شے انت ءُ مئے کوہنیں بلوچ شاعراں وتی شاعری ءَ ماں اے گلیں خاصیت چہ وتی ہنرمندی ءَ گوں ہوار کتگ ۔ ماگندوں کہ آنہانی ہرچی ایں شعرءُ گالاں ءَ ڈرامہ ءِ کل خاصیت ظاہر بیت انت ۔ ہرچی کہ مئے کوہنیں بلوچ شاعر، ڈرامہ ءِ وڑءُ ڈول ءَ چہ پوہ نہ اتنت'' ۔(۵)

آسر: کلاسیکل بلوچی شاعری ءِ تہا مارا کردارانی ہوار بوگ، کردارانی یکے دومی ءَ گوں گپ ءُ تران، یک کسہے ءِ مان بوگ، ندارگانی جوانیں عکس کشی، باہندءُ جوزگانی شریں وڑے ءَ درانگازی، اے دراہ ماراا ے گپ ءِ سکین ءَ دینت کہ بلوچی کوہنیں شاعری ءِ تہا کسمانکی دروشم سک باز گندگا کیت انت ۔ حالانکہ آ دور ءِ شاعراں پہ زانت کسمانک ءَ را بلوچی شاعری ءِ درانگاز ءِ در جوڑ نہ کتگ ۔ ناکہ آ دور ءِ شاعرءَ چہ کسمانکی لچہ ءِ زانت ءُ سرپدی بے بوتگ ۔

☆☆☆

حوالہ جات:

۱۔ ہاشمی، سید ظہور شاہ ۔ بلوچی زبان وادب کی تاریخ (ایک جائزہ)، سید ہاشمی اکیڈمی، کراچی ۱۹۸۶ء، تاکدیم ۷۴، ۷۵ ۔

۲۔ مری، میر مٹھا خان ۔ کہنیں شعرءُ ڈرامہ، الس، کوئٹہ، تاکدیم ۳۲ ۔

۳۔ دشتیاری، صبا ۔ گلکارءُ چکن کار، بھارگاہ پبلیکیشنز، کراچی ۱۹۹۰ء، تاکدیم ۱۷۵ ۔

۴۔ شاد، فقیر ۔ میراث، بلوچستان اکیڈمی کیچ، ۲۰۰۸ء، تاکدیم ۲۹۰ ۔

۵۔ مری، میر مٹھا خان ۔ کہنیں شعرءُ ڈرامہ، الس، کوئٹہ، تاکدیم ۳۲ ۔

☆☆☆

تھارگ ءِ وھد ءَ

بصیر قادر

ولجہ اے آرداد ءِ لچہانی اولی دپتر ''تھارگ ءِ وھد ءَ'' بلوچستان اکیڈمی تربت ءِ نیمگا چاپ ءُ شنگ کنگ بیتگ۔ اے کتاب ءِ تہا آزات لچہ ءُ ردانکی لچہ انت۔ اے کتاب ءِ پیشگال ولجہ امبر سمین ءَ نبشتہ کتگ۔ کتاب ءِ تہا وانوک ءَ را یک نوکیں تب ءُ مئیل یے گندگا کیت انت۔ ہمے نوکیں تب ءُ مئیل یا نوکی اے آرداد ءِ لچہانی تہہ ءِ زبان ءِ کارمرزی انت یا کہ نوکیں گالبند، نوکیں چہر ءُ شبین ءُ وتی ذاتی تجربگ ءِ کارمرزی انت۔ ''تھارگ ءِ وھد ءَ'' ءِ تہا آزات لچہ ءُ ردانکی لچہ، ہردوئیں تہر ہوار گیجگ بوتگ انت۔ بلے وھدے من اے کتاب وَنت تاں منا آزات لچہانی وانگ ءِ وھد ءُ لچہانی رَپت ءُ روانی ءِ جُہل ءُ برزی ءِ سما ءَ ہم گون جت۔ بلے چوشکہ اے آرداد بلوچی زبان ءُ لبزانک ءِ تہا یک مزنیں نامے پمیشکہ اے ازمی نزوری ءَ راڈالچار کنگ ہم مزنیں نزوری یے گندگا اِتک۔ آ چیز کہ منا دوست بوتنت، آ لچہانی تہہ ءِ نوکیں گالبند، گال جوڑ ءُ آئی درشان ءُ بیان۔ وھدے من اے کتاب ءِ لچہاں واناں داں منا گیشتر لبزانی تہا یک نوکیں زیبنا کی یے گندگا کیت بزاں لبزانی چیدگی ماناہاں چہ وانوک ءَ را یک نوکیں جہانے، یک نوکیں تب ءُ مئیلے ءُ شاہگانیں درے پچ بوگ ءِ سمابیت۔ اے لھتیں انچیں چیزاں کہ نبشتہ کار ءَ یا لچہ کار ءَ را چہ ایدگہ لچہ کاراں جتا ءُ یکتا کنت۔ پہ درور اے لچہ ءِ لھتیں بند سیل کن ات:

من تی بدن ءِ دریا بندیں گس ءَ
وشیانی بستگیں درانی شم ءُ پاس ءَ یاں
بکنداں بیگاہ ءِ رنگلیں گلابی زر ءَ
گلابی ایں زر ءِ سر ءَ اریکناں پر شکیں دل ءَ

اے پیمیں گالجوڑ ءُ وتی جندی تجربگ ءِ تہا نوکیں چہر ءُ شبین ءِ جوڑ بوگ (ترکیبی جمالیات) گالجوڑی زیبنا کی وت لچہ ءَ را یکتا ءُ براھدار کنت ءُ لچہ کار ءَ را یک نوکیں درشاندے ءِ واہند کن انت۔ پہ درور اے لچہ ءِ لھتیں بنداں بچار ات:

نوں درچک کپگی انت
نوں دوریں دریایاں کس نہ بیت پاداں شپاد
نوں وابانی ماتا کپتگ انت گرمیں جساں
نوں آس پرشگی انت

نوں آپ مرگی انت

......

نوں آسمان ڈرگی انت

نوں زمین مرگی انت

نوں درچک کپگی انت

وتی اندر ءِ جہان ءَ ءُ کدرت ءِ جہان ءَ گوں وتی ابرم ءِ داب ءَ ہمگرنچ کنگ ، لبزانی تہا نز آرگ ، اکسے ءُ ندارگے ءِ پیشدارگ لچہ کار ءِ ازمی ءُ پگری کمال ءَ سہرا کنت ۔ لبزانی استیں مانا ءَ ابید آئی چیدگی داب ءِ کارمرزی لبزانی کوہنی ءِ تام ءُ رنگ ءَ رابدل کنت ءُ لبز ءَ رانوک کنت ۔ اے کتاب ءِ لچہانی تہا لبز وتی استیں مانا ابید ہم یک نوکیں مانایے پیشدارگا انت کہ اے چیز لچہ کار ءِ جندی تجربگ ءِ نشون انت ۔

لچہانی تہہ ءِ گالجوڑی ، چہرءُ شبینی ، امیجری تجربگ ءِ کارمرزی ءِ سوب ءَ بازیں نوکیں ءُ جوانیں چہرءُ شبین ءُ گالجوڑ ءَ اتکگاں چوشکہ : آپے گوات ءَ جمازیت ۔۔ اپس حمر بوت انت ۔۔ گلاب آسانی چراگ ۔۔ ہرکجا مانا ءِ زمین سبز اَت ۔۔ حمر کماشے واجہے ۔۔ مناجنگلے کنگ راہ دیگ دریاءَ ۔۔ ہرکجادل کمارسر پنگیں آدینک ۔۔ اے کمیں شپ ، پیرمردیں شپ ۔

انچوش گوشنت شاعری تہنا ردءُ بند ءِ نام نہ انت بلے یک چیزے است کہ شعرءُ ردانک ءِ تپاوت ءَ گیشین ایت ۔ آ چیز ردءُ بند انت ۔ ہمیشکہ پہ شاعری ءَ ردءُ بند یا ریت ءُ روانی ازمی حساب ءَ ہژدری انت ۔

" تھارگ ءِ وھد ءَ " ءِ تہا ہتیں لچہانی شعریت کے نزورگندگا کیت انت چیا کہ لچہ کار ءَ گیشتر وتی یکتائی ءِ گیشینگ ءِ ہاترا نوکیں درشان ءُ بیان ءِ چٹ ءَ را کارمرز کتگ ہے سوب لچہانی شعریت ءَ وتا برجاہ داشت نہ کتگ ۔ نوک بوگ چیا گوشنت ؟ یا کہ نوک تر بوگ ۔ ماڈرن یا کہ پوسٹ ماڈرن ازم ہما انت کہ ساچشت وانوک ءَ را وتی ہمگا کشگ ءِ توان ءَ بداریت یا یک آرٹ یے یا کہ شعرے چاروک ءُ وانوک ءَ را وتی ہمگا دلگوش ءَ گور بکنا ئین ایت تاں آ ، آرٹ یا شعر نوک یا نوک ءَ چہ نوک تر کشگ بیت ۔ منی حیال ءَ یک بلوچے وہدے دری راجے ءِ مردم ءِ دیما کیت اگاں آئی ءَ را وتی دود ءُ ربیدگ ءِ پچ ءُ پوشاک پہ بہ بنت تاں آ بلوچ پہ یک دری راجے ءِ مردے ءِ دیما نوک بوت کنت اگاں آئی ءَ ہما دری راج ءِ پچ ءُ پوشاک پہ بہ بنت گڑا آ پہ دری راج ءَ نوک گندگا نئیت ۔ ہے حساب لبزانک ئیگ انت اگاں لچہ کار وتی زبان ءُ ربیدگ ءِ ہمراہداری ءَ کنت تاں آ دری لبزانک ءِ لچہ کار ءُ بشتہ کارانی دیما نوک گندگا کیت ۔ ولجہ اے آرداد ءِ لچہانی اولی دپتر پہ زبان ءُ لبزانک ءَ یک شریں لڈی ءُ ٹیکی یے ۔ اے کتاب باریں وانوک ءَ راچہ ھد ءَ وتی ہمگا کشگ ءِ توان ءَ داریت ایشی ءِ پیسلہ ءَ وانوک ءُ آ دَ کیں وھد وت دینت ۔ ☆☆

(دلگوش : اے نبشتانک تربت ریڈیو ءِ برنامہ " لبزانکی دیوان " ءَ وانگ بوتگ)

منی کوتاہیں نگاہاں عطاءِ ازمی بالاد

یاسین زہیر

عطاشادءِ باروابلوچیءِ نامداریں شرگدار واجہ کریم دشتی نبشتہ کنت ''عطاہماشاعرانت کہ آئی ءَ رامرچی ایں شاعریءِ دنیاءِ باغی گوشگ بیت، بلے عطا بلوچی شاعریءِ ہماسَید انت کہ وتی نگوردیماں آئیءِ پادیچ نہ بنت۔ پمیشکہ آباز دِریں چراگجاہاں چریت، اے آئیءِ تمردی انت''۔

عطاءِ شعرانی کتابءِ پُشتءَ نبشتہ انت ''عطاشاد بے سرءُ پادیں شاعری، آزادشاعری، بے معنائیں شاعریءِ مجرم انت بلے نوگوشنت کہ عطاہم شاعرے یاشاعرے نہ انت ایشیءِ پسوءَ بے ریائیں وہدبدنت کہ چہ ہرکسءَ زانحکارتر انت''۔

جی ہَو، منی ھیالءَ عطاءِ شاعریءِ باروادہدءَ وتی پیسلہ جوانیں وڑےءَ داتگ۔ مروچی المءَ ہرکس عطاءَ شریں شاعرے لیکت آدگہ گپے کہ عطاءِ گیشتریں وانوک ہے زنگءَ جنت کہ عطاءِ شاعری گران انت آئیءَ ہمک مردم پہم ات نہ کنت۔ عطاءِ شعرانی ماناءَ کس سرپد بوت نہ کنت۔ بلے ہے جستانی پسوءَ ٹی ایس ایلیٹ چوش دنت ''آشاعریءَ کہ چونائیں مردم سرپد بہ بیت، آشاعری یے نہ انت، آگپ نوک نہ اَنت''۔ شیلےگوشیت ''شاعر چہ کلیں مردماں زانوگرترانت، اگاں آئیءِ گپاں ہمک مردم سرپد نہ بیت گڑا اے ھیرانیءِ ھبرے نہ انت''۔ جان رسکِن گوشیت ''تو اگاں زانحکاریں نبشتہ کنوکےءِ چیزے وانئے گڑا وتی زانتءُ پہمءِ کوڈالءُ ٹیکماں انچو تیز بکن کہ گشئے تو کوہءِ توکا سہرءُ تلاہءِ پٹگءَ روگائے، وانوک اگاں سرپد نہ بیت گڑا ایشیءِ گناہ شاعرءِ سرا نہ انت''۔ بلے منی ھیالءَ اگاں عطاءِ شاعریءَ مردم گوں ھورتیءَ بوانیت گڑا آئیءِ شاعری انچو گران ہم نہ انت۔ بس پہمءِ چراگءِ دٹے کمو برزکنگیءُ نوں آوانگی انت۔

جاہے جاہے عطاءِ انچیں ارزانیں شعر ہم مردمءِ دیما گوزیت کہ تو نہ گشئے کہ اے شعر عطاءَ گشتگاں۔ پہ درور بیا اے شعراں چاریں:

درد ءُ غماں بازیناں، دراہیں شپاں نازیناں

ٹپ اوں دل ءِ سک بازاں، دُراہ نباں پہ درماں

عطاءَ کوہیں ازمی بالادءِ دیمائسی ناتوانیں مارشت نیستی ءِ بروبرانت بلے عطاءِ یک وانوکے ءِ جہت ءُ منی کوریں زانت ءُ ہر چی مارا تنگ، ہم اتگ ہمے اسپیتیں کا گدءِ دیم سیاہ کنگ ءُ بس۔ من آئی ءِ ہما دیوانگاں چہ یکّے آں کہ مدام آئی ءَ را سار گوشگ ئے۔

منا دنیا یے گوشیت دیوانگ، تو گنوک ئے کہ منا سار گوشئے

عطاءَ شاعری ءِ تہا فکر ءُ ھیال ءِ نوکیں رہبند اڈ کتگ۔ آئی ءَ نوکیں فکر ءُ نوکیں ھیال آورتگ۔ گوں وتی جوان ءُ برز ءُ بلندیں فکر ءَ اے وہدی بلوچی شاعری ءِ تہا عطاءِ ہمسری ءَ کس نہ رستگ۔

یکّے من کہ ماں زِرد ءِ انگراں بچکنداں زراں
یکّے آ کہ مس نود ءِ ساہگ ءَ وشاں نہ بیت

عطاءِ شاعری ءِ تہا مردم ءَ اندری درد ءِ مارشت گندگا کیت۔ ہے شاعری ءِ شری انت۔ آئی ءِ شاعری چہرگ ءَ چہ سرتیچ انت آئی ءِ چوشیں شعرے، ہم تو نہ گند ئے کہ آئی ءِ تہا چہرگ کار مرز نہ بوتگ۔ بیا اے شعراں وانیں:

جی او گلزمین نود شنزاں کنت ماہ ءِ جنت ءَ
عہد ءَ پل کتگ نیں روچ پدا سوچان نہ بیت

......

تئی کدھاں زہیر ءِ منا وانگ کرتگ
چو شرابی ایں گلاب ءَ، چو گلابی ایں شراب ءَ

عطاءَ انچیں وشیں چہرگ کار مرز کتگ کہ آہانی وانگ ءَ گوں مردم وشی یے ماریت۔ چو شکہ رولبی کلکشان، ھنی ایں بام، بچکانیں ھیال، لبھمیں غم ءُ دگہ بازیں۔

بلوچی لبزانک ءُ شاعری مدام عطاءِ منت ءَ الم گیپت۔ منی ھیال ءَ اینچو جہد ءُ جفا عطاءَ پہ بلوچی شاعری ءَ کش اتگ، باز کم مردم ءِ بھت ءَ کپتگ۔ وہد ءِ ہمراہی ءَ عطاءِ وانوکانی تہا گیشی آہگا انت ءُ ہنچو گیش عطا وانگ بوگا انت ہنچو گیش پہمگ بوگا انت۔ من گوں ولجہ کریم دشتی ءِ اے دانکاں وتی نبشتانک ءَ آسر کناں:

"عطاءَ نوکیں مہار پہ بلوچی اولاک ءَ رست، تنگ ءُ پاردیے نوک کتت، آئی ءَ اشتر ءَ پہ سیر لانوگ چارینت ءُ کنڈگاں پہ جی ءُ جان رند ئے بوت۔ شا ھال دیست بلوچی شاعری ءِ کہ ماں تا ہاپے ءَ بے اولاک ءَ کپتگ ات بلے جی پہ گہیں شاعراں کہ چوشیں وہداں دزگیر بیت انت۔ لکھ شکر چہ کریم ءَ کہ نوں بلوچی شاعری ءَ گواچی ھست"۔

☆☆☆

کسه هلاس نه بیت

وتی جندءِ شوہاز

غنی پرواز

آہر وہدءَ شوہاز یگ ات۔

انچو مارگ بوت، گشئے سکیں گراں بہائیں چیزے جا گہے گارے کنگ، ءُ ہمائیءِ شوہاز ءَ انت، ءُ برے برے انچو مارگ بوت، گشئے آئیءَ وتی جند جا گہے گار کتگ، بلے نزانت، کجا گار کتگ، ہمیشا پہ شوہاز ءَ سرسر جنگا انت۔ پدا ہم من گیشتر ہے مارِت، گشئے آ وتی جندءِ شوہاز ءَ انت۔

آروچی من وتی پت ءِ دکان ءَ نشتگ اتاں ءُ وتی آزمانکانی دپترءَ وانگا اتاں، کہ گندیم گونگیں ورنایے پترت۔ آئی ءَ یک ءُ دو چیزءِ جست کت، بلے دکان ءَ نیست اتنت۔ پدا منی دست ءِ دپترءِ نیمگا روک روک ءَ چارِت ءُ جستے کت:

''اے چونیں کاپی یے کہ تئی دست ءَ انت؟''۔

من آئیءِ جندءِ نیمگا روک روک ءَ چارِت ءُ پسہ دات:

''اے منی آزمانکانی دپتر انت''۔

''آزمانک تو وت نبشتہ کتگ انت؟''

''ہو''۔

''من ءَ وانگا نہ دیئے؟''۔

''بلے، چیا نہ دیانے''۔

''گڑا، بدئے یے ناں''۔

''بلے زوت بوان ءُ پدا داترینے''۔ من دپتر آئیءِ دست ءَ دات ءُ گوشت۔

آئیءِ نام پُرِّیرات۔ دو ہپتگ ءَ پد، منی دپترے دست ءَ ات، ءُ اسپیت کوچک ءُ کسان ریشیں ورنایےءِ ہمراہی ءَ اتک ءُ رس ات۔

''منی اے سنگت ءِ نام جان محمد انت''۔ پُرِّیرءَ آئیءِ نیمگا اشارہ کت ءُ دلگوش گوں من کت ءُ گوشت۔ ''تئی آزمانک مادوئیناں

وتگ انت''۔

''گڑا چون انت؟''۔

''منا وَ دوست بنت۔ بلے منی سنگت ءُ دوست بنت، یاناں، اے بابت ءَ آوت گپ جنت''۔

تو اسلامی آزمانک چیا نبشتہ نہ کنئے؟'' آئی ءِ سنگت ءَ انچو جست کت، گشئے منی آزمانکانی سرا شرگداری کنگا انت۔

''آزمانک، آزمانک بیت، اسلامی ءُ غیر اسلامی نہ بیت''۔

''انا، آزمانک اسلامی ہم بوت کنت''۔ آئی ءُ وتی ھبر برجا داشت۔

''آہاں کہ تو اسلامی آزمانک گشئے، اسل ءَ اسلامی کسہ انت''۔ من آئی ءِ سرپدکنگ ءِ جہد کت۔

آ وہد ءَ آئی ءَ گوں من تپاک نہ کت ءُ وتی مُلائی پکر یلہ نہ دات۔ بلے چیزے سال ءَ پد، کہ پدا من دیست، گڑا یکپارگی بدل بوتگ ات۔ ریشے ساتگ اتنت۔ کمیونزم، مارکس، اینگلز ءُ لینن ءِ ساڑاھگ ءَ ات۔ ءُ وتی نوکیں پکر ءِ رُوء ءَ گوں من گوشتے:

''بیا، من ءُ تو سرکل جوڑ کنیں ءُ ورنایاں چہ نوکیں پکر ءَ سرپد کنیں''۔

من گوشت:

''من انچیں روچ اوت اتہ''۔

پدا یک بیگاہے، من آئی ءِ لوگ ءَ شتاں، گڑا آئی ءَ منا نا الاج کت ءُ شپ ءَ وتی لوگ ءَ داشت۔ ءُ شام ءُ رند بلاہیں دپترے کش ات ءُ گوشتے:

''من یک کمیونسٹ ءُ انقلابی پارٹی یے جوڑ کنگ لوٹاں۔ آئی ءِ باسکی ءُ رہشونی ءِ واستا من چہ دتا ابید، دگہ دو مردم شوہاز کتہ۔ چراہاں یکے ڈی.جی خان ءَ انت، کہ نامے عارف حسین انت، ءُ دومی توئے عبدالمجید ئے''۔

پدا چہ کش ءَ اریں جک ءَ گلاسے آپے اریتک ءُ وارت، ءُ گوشتے:

''ءُ اے ہما پارٹی ءِ آئین ءُ منشور انت''۔

''باز شریں ھبرے''۔ من دلبڈی دات۔

''من ایشی ءَ داناں۔ توئے گوش بدار۔ الّمی بدل سدل ءَ پد، وہدے من ءُ تو ایشانی سرا تپاک کنیں، گڑا نوکیں پارٹی ءِ جوڑ کنگ ءِ کاراں بنا کنیں''۔

''شرانت، بوانے''۔

آئی ءَ وانگ بنا کت۔ نیام ءَ من ءُ آئی ءَ برے برے تران ءُ باوست ءُ چیزے نہ چیزے بدل سدل ہم کت۔ ءُ سباہ ءِ چار

بج ءِ کساس ءَ کٹ اتنت۔آئی ءَ پہ گلے گوشت:

''مبارک بہ بیت''۔

من ہم آئی ءِ ھبر گپت گوں ءَ گوشت:

''ترا ہم مبارک بہ بیت''۔

پدا چرائی ءَ پیسر کہ پارٹی جوڑ بہ بیت۔آ حبیب بنک ءَ آفیسر لگ ات ءُ ٹریننگ ءَ کراچی ءَ شت۔ءُ چیزے ماہ ءَ رند ھال بوت کہ آ بیگواہ انت۔

لہتین ءَ گوشت کہ مہاجرانی وت ماں وتی جنگ ءَ کشگ بوتگ، لہتین ءَ گوشت کہ اے نوکری یے دوست نہ بوتگ ءُ شرتریں نوکری ءِ شوہاز ءَ عربستان ءَ شتگ۔سیاد ءُ وارثاں آئی ءِ شوہاز ءَ وس کت، بلے آ گندگ نہ بوت۔آئی ءِ سور بوتگ ات، ءُ آ دو چک ءِ پت ات۔وہدے چکانی ہاتر ءَ ہم....زاہر نہ بوت، گڑا من سد ک بوتاں، کہ آ بیران بوتگ۔

دہ سال ءَ رند، یک سباہے، من کراچی ءَ بندر روڈ ءَ، ترّ گا اتاں، کہ انا گہا منی گوشاں توارے کپت:

''واجہ! کے دلگوش کن''۔

من اینگو آنگو چک جت ءُ چارت، تہ منی چم یک کرءَ نشتگیں دست چارے ءِ سرا کپت انت۔آئی ءَ کہ منا پہ دلگوشی ءَ دیست، گڑا پہ دست اشارہے کت ءُ گوشتے:

''اینچکا نزیک ءَ بیا''۔

من پہ ھیرانی گوں ہمے ھیال ءَ آئی ءِ نزیک ءَ شتاں کہ باریں اے دست چار ءَ گوں من چونیں کارے است۔

من کہ نزیک ءَ رستاں، گڑا آئی ءَ وتی سرگوں وتی دراجیں ریش ءُ بروتاں سُر ینان کت ءُ جست کت:

''واجہ کار! اگن تو وتی تالہ ءِ بابت ءَ چیزے زانگ لوٹ ءِ، گڑا بیا منی دیما بند''۔

من تنی وہدی دو دلگو اتاں کہ برو داں، یا ناں، کہ منی چم پرائی ءِ دپ ءُ لنٹاں کپت انت، ءُ پدا آئی ءِ گالوار یکرندے منی گوشاں کپت:

''میار مکن، بیا...من پچّو پیس، ہم نہ گراں''۔

چہ یشی ءَ....من دمانے...پکر ءَ کپتاں، پدا انا گہا دہ سال پیسری ترانگاں کپتاں۔ءُ وتی دل ءَ ھیال کت:

''وتی جند ءِ شوہاز ءِ ہاترا...مردم اینچو ہم بدل بیت؟''۔☆☆☆

اندرےٗ بازنل رودیئنگ

اے آرداد

دیوان ءِ نندوک دراہ اجکہ ءُ پریشان بوت انت۔ وہدے آئی ءَ دیوان ءِ دیماا ے گپ ءَ کرت ءُ پشت ماندات ''مرچیگ ءَ رند شمانانہ گندات۔ اگاں بگند اِت، ہم پجاہ نیار اِت''۔

آروچی وہدے آئی ءَ وتی ھاکی پاگ چہ سرءَ گشت ءُ دیوان ءِ دیما دراتک ءُ شت۔ دیوان ءِ دراھیں مزنیں مردم، وزیرءُ گزیر، زانتکارءُ پال جن، کسہ کارءُ شاعر، دراہ آئی ءَ چارگ ءَ اتنت۔

آئی ءَ کسی نیمگا نہ چارات ءُ مزنیں ڈک ءَ چہ درکپت۔

پدا کسے اوداھا کم بوت۔ من ایشی ءَ سھیگ نہ بیتاں۔ پرچا کہ من گوں واجہ ءَ درکپتگ اتاں۔

من ہم شراب ءُ کدہ، وش کدءُ بالادیں جنکانی نیادءُ مجلس یلہ کرت ءُ گوں ہمائی ءَ رھادگ بیتاں۔ اولی شپ ما کوہ دیم ءِ کسانیں میتگے ءِ پرشتگیں کرگینے ءَ گوازینت۔ اودا مارا بس چاگلے آپ ءُ چنکے ناہ گون ات۔ من وتی دل ءَ ہمے جیڑگ ءَ اتاں کہ کجا ھاکی ءِ روچ ءُ شپ، رژناہیں میتگ ءُ بازار، جنکانی سُہبت ءُ ناچ کجا ے تہاری ءُ بے کسی۔

مشکل انت آدمانے ادا بہ جلیت۔ بلے چونہ بوت۔

من بازرنگ ءَ آرسپینگ لوٹ ات۔ برے جنکانی نگرہیں دستانی شراب ءُ کدہانی ترانگ ءَ پُر ءَ ینت، برے شیرکنیں گوراماز ءُ مستیانی موسم آئی ءِ دل ءَ شیزارگ ءَ پرمات۔ بلے آئی ءَ دمانکے ہم اداناشت ءُ ما ہم لوٹ ات گوں وتا بہ سازیت۔ بلے من وَ ''من'' اتاں۔ من کجا ے ژیمب ءُ گرءَ نشت کت۔ من برے وڑ ءُ ترزے ءَ آ وتی نیمگا آرگ لوٹ ات۔ من ہمے انتزارءَ اتاں کہ روچ ءِ درکپگ ءَ ساری آئی ءَ پدا ھاکی داب ءُ دریاں گوں بگنداں۔ چارمی پاس ءَ منا سما کپت کہ من تسک ءَ یاں۔ نی مشکل انت دمانکے من زندگ بباں ءُ بہ ماناں۔ من ہمے مرگ ءِ ترس ءَ آیلہ کرت ءُ روچ ءِ درکپگ ءَ ساری نوک ودی بوتگیں تپلے ءِ ارواہ ءِ چانٹ ءِ دپ ءَ اوشتاں۔

پدا من اتاں ءُ دگہ ھاکے ءِ ساچانیں روچ ءُ شپ، تنگہ ءُ شراب۔ من چٹ ءَ نوں پراموش اتاں کہ چنت موسم وارتگ ءُ چنت

یلہ کرتگ۔ من اینچک ءِ پدارنگ ءُ بہارانی سیل ءِ وزگٹ اتاں کہ یکے ءِ درواز گ جت۔ اے دمان ءَ ما گوں کدھاں دزگٹ ءُ نہ ستکیں تلنگانی لذت ءُ چسانی بھار ءَ اتیں۔

پانپاہ ءِ درواز گ پچ کت۔ پیرمردے لاگر ءُ زہیپیں بالاد ءَ اوشتا تگ ءُ کشکولے بڈ ءَ ات ءُ لنٹ ئے لرزگ ءَ اتنت۔ شاھی باد گیر ءَ چارگ ءَ ات۔ من چہ پیشانی ءَ کہ ناہ ءِ گڈ گی نشانے پرات ئے، درست کرت۔ اے مہر سازز مین ءِ ھاکم انت کہ پرے ھال ءَ انت۔

پیرمرد بگوش چے گوشگ لوٹ ئے؟

بس ہے گپ ءَ کنگ لوٹاں کہ اد ءِ ساز ءُ وش بالادانی زید ءُ ھنکین ءَ چہ منی دنیاز یباترانت۔ اود ءِ پریانی رواج ءُ ملگ، زیمر ءُ ساز، کمار ءُ کدھانی وشی یے دگہ۔

''او پیرمرد مارامہ ریپین، بابر بہ عیش ونوش کہ عالم دوبارہ نیست''۔

آئی ءَ پسہ دات ''ھومن ہم ہے سرپد بیتگاں کہ دگہ دنیا نیست۔ تو دیگا وتا درنہ کپتگ ئے ہمیشکا ترادگہ دنیا یے گندگ ءَ نئیت''۔ نی منی ھاکم ہم پوہ بوت کہ اے وڑیں گپ بس ھاکم کن انت۔ منی واجہ پاداتگ کہ مہر ساز ءِ زمین ءِ ھاکم ءَ گوں عزت ءُ شرپ وتی جاہ ءَ بہ نندار ینیت کہ داں اینچک ءَ آئی ءِ جاگاہ ءَ زیبا ءُ وشر نگیں مُر گے وتی چُمب ءَ زمین ءَ مُشگ ءَ ات۔

مادراہ بھمتیں کہ پیرمرد یں ھاکم کجار پتگ۔ واجہ ءَ دراھیں نپر ءُ کاردار ھکم داتنت کہ بروات بہ پٹ ات ءُ بیار ات ئے۔

دراہ شت ءُ ادار کے ءَ رندگوں دست بندان ءَ واجہ ءِ دیما اوشتات انت۔

''مادرائیں بان ءُ در، پٹ اتنت۔ ماچ رنگیں پیرمرد ندیست۔ بس دُراھیں راہ ءُ در چہ وشبو ءَ سرباراَت ءُ انتر پتگ انت کہ چد ءُ پیسر چوشیں وشبو ءِ کسہ ما کتاب ءُ کسھانی تھا بس اشکتگ۔ منا یکبرے پدا بے چاڑی ءَ زرت چو ہما گوسگیں کرن ءِ بے تاھیری ءِ وڑا۔ نی منی دل لوتگ ءَ یاں کہ مُر گے بیان ءُ آسمان ءِ نیلیں زر ءَ بال بباں۔

☆☆☆

کئے واب ءُ کئے آگہ!

ساجد حسین

''مردکا پادا کہ تئی ڈگار بگاں آدرہ کتہ''۔

دلوش ءَ چہ واب ءَ جہہ جت۔ اینگر آنگر چارات ءُ بلے کش ءُ گوراں آدمی ذات ءِ بود شتے ہم نیست ات۔ آئی ءَ زانت کہ آہما نیک ءَ ناولی اتک کہ سکی ءِ وہداں مدام آئی ءَ بشارت دنت۔ آ کہ تھت ءِ سرا وپتگ ات، پادا تک ءُ نشت۔

انشی ماہ ءَ پانزدہ ات ءُ شپ انگہ رژنا ات۔ دلوش ءَ سرا ءَ نیمگ ءُ آنیمگ ءَ کش ات کہ ماہ ءَ بچاریت بلے ندیست ئے۔ آ چہ تھت ءِ سرا ایر اتک، سواس ئے پادءَ کتنت ءُ ادشتات۔ نوں آئی ءَ دیست کہ ماہ آئی ءِ زامات ءِ کرگین ءَ اندیم کتگ ات۔ آئی ءَ اندازہ بوت کہ شپ ءَ انگہ گیتر ءِ است۔ اسل ءَ دلوش مہلہ وپتگ ات ءُ واب ئے سیر اَت پمیشکا آئی ءِ ھیال ءَ سہب نزیک ات۔ پیسرا سہب ءِ سرا کہ آئی ءَ چہ واب ءَ بست کتگ تہ ملانگر ءَ دزنماز کپتگ ءُ پہ بانگ ءَ روگا بوتگ۔ چہ دلوش ءِ کرگین ءِ دیما گوزان ءَ وہدے ملانگر ءَ آئی ءَ راجوڑی ڈڈی کتگ تہ دلوش ءَ لوٹ اتک کہ دیراں آئی ءَ گپ بداریت تنکہ چرآئی ءِ بانگ ءَ مہلوک مہ گوئیت ءُ سہب مہ بیت۔ چونائی ءَ کروس پرے کار ءَ وت وارنہ دینت ءُ بانگ ءِ دیگ ءَ مدام چہ ملاءَ پیش کپنت۔ بلے آہانی بانگ باوری نہ انت۔ لہتیں سل عادتیں کروس است کہ کدءُ باندات اش نیست، شپ ءِ نیما دنیاءَ سراز ورنت۔ مثال ءِ ھبرءَ دہکان شمے ءِ کروس انت۔ دنگہ مہلوک پہ وپسگ ءَ دتار اگیگ ءُ گورکنگا انت کہ اے بنا کنت بانگ ءِ دیگا۔ بلوچ ءَ گوشتگ چُچ ءَ گندیت رنگ زوریت، ہے پیا ایدگہ کروس آئی ءِ رندگیری ءَ کنان ءَ سرشپ ءَ بانگ پہ بانگ کنت۔ پمیشکا مہلوک آہانی بانگ ءَ مان نیاریت۔ بلے ملانگر ءِ بانگانی سرا ہرکس ءَ باورات۔ آئی ءِ بانگ پہ ایدگراں سہب ءِ مستاگی ءُ پہ دلوش ءَ شپ ءِ ہلای ءِ دلجمیں جار اَت۔ چوشکہ دلوش ءَ شپ چہ روچ ءَ دوستر بوت پمیشکا آئی ءَ نہ لوٹ ات کہ ملانگر سہب بکنت۔ آئی ءِ عادت ات کہ شپ ءَ واں دیراں آگہ بوت، رکسما رکسما ءِ چُرت ئے جت۔ نہ دیستکیں ءَ دیستکیں وشیں روچانی تراتگ ءَ کپت۔ برے راستیں نیمگا لیٹ اِت ءُ برے چپی نیمگا۔ برے دل پہ لاپ وپت ءُ تا دیراں استار ئے ھساب کت یا ماہ ءِ تہاوڑ وڑیں صورت ئے درگیتک۔ انچو کہ شپ گوزان ءُ سہب نزیک بوت ان بوت دلوش ءِ دل ءَ بیچاڑی یے ءَ جاگہ کنان کت ءُ شپ ءِ گڈی پاس ءَ وہدے اکیم بوت کہ نوں سہب کیت ءُ کیت، دل ئے واب ءَ دات۔ انشی آئی ءِ مہلہ وپسگ ءِ سوب دگرے

ات ۔ اسل ءَ آئیءِ مستریں جنک سہیلک کہ سالے پیسر آئیءَ گوں وتی برازتک ءَ سانگ داتگ ات، دوشی سرشپ ءَ چلگی درداں مانتریننت بلے تاں ملاءِ بانگ ءَ چک ءُ مات نہ بوت ۔ بلک ءَ بلوچی تِک ءُ ٹاک ءَ دمبرت بلے پہ مپت ۔ رندا آئیءِ زامات ءَ شت چہ شہرءَ ڈاکٹر رحیم بشک آورت ۔ رحیم بشک چونائی ءَ کمپوڈرے ات بلے مردماں ڈاکٹر ڈاکٹر کت ۔ کودک ءِ سوچن یک ءُ تِک اتنت ۔ ہروڑیں نادرا ہے بوتیں رحیم بشک ءِ سوچن ءَ وش کت ۔ اشکنگا ئیتاپ ءَ پیرزالے دہ سری چاتے ءَ کپتگ ، سدرگ ءَ یکے ءَ نہ جنگ ، گوں رحیم بشک ءِ یکیں سوچن ءَ بُز دئے کتگ ۔ پمیشکا رحیم بشک مہلوک ءَ سک ستک ات ءُ آہاں مردگ تنا وہدے کلّ نہ کتنت تنکہ رحیم بشک ءَ رزا نداتنت ۔ پدا رحیم بشک دلوش ءِ سیاداَت ۔ دلوش ءِ چکانی مات ءِ بلک ءُ رحیم بشک ءِ بن پیرک شیرءَ گہار ءُ برات اتنت ۔ ۔ دوئیں گل بی بی ءَ میچینگ اتنت ۔ کسہ چوش انت کہ رحیم بشک ءِ بن پیرک ءِ لاپ ءَ لکشگ ءَ آئیءِ مات ءَ وفات کت، دلوش ءِ لوگی ءِ بلک ءِ مات کپتوکی ءِ سرا انچیں دہمے ءَ پتات کہ مردی ءُ چکّی نہ بوت ۔ ہے سال ءَ گل بی بی ، کہ چہ درزادگان ات ، چکّیں چکّے ءِ سرا کپتگ ات ۔ ءِ چک ءِ میچینگ ارزان نہ ات ۔ آئیءَ یک چکّے میچینت واب کپتگ دومی پاساں پاداتک ، دومی ءِ سہڑ ینت سہی ءَ بست کت ۔ تاں پُریں سے ماہ ءَ آئیءَ نزانت شپ ءِ واب چی یے ۔ بلے گل بی بی ءِ جندمُر دنی ائیں شریں زالے ات ۔

کسہ کوتاہ، گڑا بزاں پمیشکا وہدے دلوش ءَ چارات کہ بلک ءِ دست ءَ نہ بیت آئیءَ وتی زامات ہکّل کت کہ مئیداں کن بروو رحیم بشک ءَ بیار ۔ رحیم بشک ءَ گوں رسگ ءِ شرط ءَ سوچنے پُرکت ءُ جت ۔ رحیم بشک ءِ سوچن ءَ رحم کت ءُ روچ ءِ سرکشگ ءَ پیسر سہیلک چک ءُ مات بوت ۔ شپ ءِ بےوابی ءُ روچ ءِ تچ ءُ تاگاں دلوش ژند کتگ ات ءُ آئیءَ سرشپ ءَ شام کت ءُ وپت ۔

رودراتک ءِ کوش انچوتر ندکشگا ات کہ دلوش ءِ نزوریں بالاد آئیءِ دیما بیوس ات ، آ اوشتگی جاگہ ءَ تترت ۔ کوش ءِ نہرداں آئیءِ گوش ژیمب کنگا اتنت ءُ چہ گوات ءِ شہما تاں رگک ءِ ہاتر آئیءَ وتی زنوک گردن ءَ سک داتگ ات ۔ سرشپ ءَ گوات یکپارگی کپتگ ات ءُ مہلوکات چہ ھیدءَ جانشوداِت ۔ ہرکس ءَ گوا گپتے گون ات ۔ گرم وتی جاگہ ءَ ، انچیں دنزے ءَ مانشانتگ ات کہ چہ آزمان ءَ ھاک رچگا ات ۔ دلوش ءَ وتی نپاد درنز داتنت ءُ چادر آپ جت سرءَ تاں پاداں پرداتنوں وپت ۔ بلے اے وہدی آزمان ساپ ات ءُ انچیں کوشے ءَ سرکتگ ات کہ گشئے ہرچیز بال ات ۔

دلوش ءَ گوات ءِ شہما تاں سگاں ، شت وتی داس زرت کہ کاپرءَ مان جنگ ات ، پشت ءِ کالارءَ مان اڈینت ۔ چہ تن ءَ آئیءِ تک ءَ تک تک یے مان ات پمیشکا آئیءَ شت کاپرءِ جمک ءَ درتکلیں مشک ءَ چنک جت سیرءَ آپ وارت ۔ کوش ءَ آپ چو برف ءَ سارت کتگ اتنت ۔ پدا دلوش ءِ مشک شریں تنکیں مشکے ات ۔ ناں آپان ئِے تام کت ناں بو ہے ۔ اولی رج ءِ دراتگ ات ۔ اے پیرار یکیں مزنیں ائیدءِ قربانی ءِ پوست ات کہ دلوش ءَ گوں چشی گوازءَ رجگ ات ۔ اے پس ءَ کشگ دلوش ءَ مرگ ئیگ ءَ توراِت ۔ کسانیں نازرکیں لوگ ءِ دپی پاچنے ات ۔ اے وہدی کہ دلوش ءَ پہ ہلار کنگا کارچ گٹ ءَ دات ، ھیدے شت ءُ ھیدے اتک ۔ آئیءَ پہ نا کامیں

دلے ہلاروَکت بلے گوشت ئے نوارت ۔ اے یکیں رندنہ یت، ہرائیدءُ دلوش ءِ حال ہمیش ات ۔ یزندے آئی ءِ گتا چے ریک ءَ گپت ءُ کشت، تاں دوروچ ءَ آئی ءِ دل ءَ ورگ نہ کش ات، زرے زیراَپ ئے کت ۔ تھیلک ءَ، کہ آدہدءَ جنیں چک ات، پت کلاگ گپت کہ نہ گشئے پسے مرتگ، پوراَبے بلائی رسکیں مردیں چکے ءَ وفات کتگ ۔ ھیر چک ءِ ھبروَدگرے بلے دلوت اوں مرد ماں نادوست نہ ات ۔

دلوش ءَ چارت آئی ءِ زامات ءِ کرگین ءِ چراگ روک ات ءُ سپتانی آوازڈن ءَ پیداک ات ۔ ستی گوں وتی پیرءُ گرنا کیں آوازءَ سپت جنگ ءَ ات ءُ ایدگہ جنیں جواب ترینگ ءَ اتنت ۔ بازیں سپتانی پسوءَ ایدگہ جنیں نزانگ ءَ اتنت پمیشکا ستی وار وار آہاں جواب ءَ ہم سوج دیگا ات ۔ ستی چو کہ کوہنیں مردے ات آئی ءَ درستیں سپت دل یات اتنت ۔ آنچو پیر ات کہ کس ءَ آئی ءِ عمرءِ اندازہ نیست ات ۔ آئی ءِ سند ءِ مردم کس پشت نہ کپتگ ات کہ مردم ءَ بگشتیں کئی ہمسروانت ۔ بلے آئی ءِ جندءَ دائما پہر بست کہ سردار محراب آئی ءِ سرا عاشق بوتگ ءُ ھبرسانگ ءُ سربرءَ رستگ ۔ رندءَ سردار مردماں بجیگنگ کہ مولدے نگرءُ وتی چکاں شگانی کمن ۔ چوکہ بیدءَ ستی ءَ سردار محراب چہ ایدگہ زندگینانی یادداشت ءَ پیسرءِ مردم ات، یک ھسابے ءَ وتی دورءِ گڈی مردم ات کہ زندگ ات ۔ بلے وتی پیری جاگہ ءَ ستی ماشاءاللہ انچو زرنگ ءُ جوڈات کہ رودگندے ءِ راہ ءَ اگاں چلگی بے بوتیں، ہمودا پانگ ات ۔ آئی ءَ پہ سپت ءِ جنگ ءَ وَدلے دات ۔ چوشیں سپتے نیست ات کہ شوم ءَ نزانت ۔ پداموش ءِ جنگ ءَ بلدات ۔ انچیں شیرگی موش ئے جت کہ مرد ماں وتی لنلک گڑاتنت ۔ پمیشکا ہرلوگ ءَ کپتو کی بے بوتیں اولی مردم ستی لوٹائینگ بوت ۔

دلوش ءِ دل دردءَ ات ءُ آئی ءَ لوٹت کہ اینچو موش بچ بکپیت ءُ معدہ ءِ دیما بجنت ۔ بلے آشتاپی ات ۔ چدءُ پیسر کہ بگانی تورم آئی ءِ کشارءَ دَرگان دَرگان بکنت، آئی ءَ ڈگار ءِ سرا رگی ات ۔ پمیشکا آگوں ہورکیں لاپ ءَ رہادگ بوت ۔ ستی ءِ سپتاں تاں چم گندے ءِ راہ ءَ آدلگوش کت ۔ مُرابشک ءِ ڈگار ءِ نزیک ءَ ستی ءِ آواز گار بوت، بلے انگہ برے برے گوش ءِ شیکگانی ہمرائی ءَ دلوش ءَ گشئے مردمی گالوارے ءِ گمان بوت......

دزبندی

چمگ ءِ آوَکیں تاک ءَ **سعید صدف** ءِ زندءُ ازم ءِ سرا ھاسیں بہرے شنگ کنگ بیت ۔ گوں نبشتہ کاراں دزبندی انت کہ وتی ساچشتاں زوت پمادیم بدیئنت ۔ (ادارہ)

من گنہ گاراں

محسن بالاچ

کارست ءُ دیست کہ لہتیں پولوس دیم پہ آئی ءِ کڈک ءَ پیداک انت۔ آئی ءَ وتی دیم میزان میزان ءَ کڈک ءِ درگ ءِ دیماچہ، کہ چمائی ءَ مردم بےِ آہگ ءَ دیستگ اتنت، دور کنان کت کہ آ وَ کیس سپاہیگاں گمان مہ بیت کہ کسے تہا است، وتارا گستائےِ کت ءُ کشی نیمگا مستریں درگ ءِ نیمگا تچان ات بلے پہ بےتواری شت ءُ چرا درگ ءَ پہ گپتاں پُونسی وتاراڈن ءَ دورےِ دات ءُ شیپ ءِ تہا کپان، پروشان دیم پہ بازار ءَ چہ ڈن کوہ ءَ تتک۔

پرے زوتاں اے سہی رندات کہ آئی ءَ سپاہیگ وتی نیمگا آہگا دیستگ اتنت۔ یک ءُ دوہچک ءَ پیش وہدے آچکدگ ءِ جوہ ءِ کش ءِ، کانیگ ءِ نزیک ءَ جکیں پیشانی امبار ءِ تہا ششتگ ءُ وتی زرد ءِ گماں گارات تہ آئی ءَ پیشانی میانجی ءَ دور لہتیں پولوس ءِ سپاہیگانی کلاہ لڈان ءَ وتی نیمگا آہان ءَ دیست۔ اے اولی رندات ہمیشا یک سہتے آئی ءَ ہچ پرواہ نداشت۔ بلے رند ءَ آئی ءَ ھیال کت کہ آئی ءِ ڈگار ءَ سپاہیگ دگہ کئی واستا کاھنت؟ ہمیشا آئی ءَ تگے زرت ءُ دیم پہ کش ءِ ڈگار ءَ تتک ءُ چیر بوت۔ دومی رند ءَ دو ءُ سےَ روچ پیش آ وہدے چاہ جاہ ءَ چاہے ءِ ورگاات ءُ چاہ نیم ءَ رستگ ات تہ دیست ئےِ کہ لہتیں سپاہیگ چہ جاہ ءَ ڈن گوں لہتیں مرداں جست ءُ پرس کنگا انت ءُ دم پہ ساھت چاہ جاہ ءِ نیمگا لنکاں شہار دیگا اتنت۔ آئی ءَ چاہ جاہ ءِ پُشتی درواز گا درآہگ ءِ جہد کت ءُ پہ لیرزگ بازیں گراکاں لگت دیان، جنان ءُ پروشان دراتک ءُ ھشک ءَ سیاہ شت۔

کارست ءِ سپاہیگانی گندگ ءُ آئی ءِ نیمگا آہگا ابیدا اے درگت ءَ آئی ءِ پریشانی ءِ دگہ مستریں سوب ہمیش ات کہ دوازدہ، سیزدہ روچ ات کہ بازیں دوست ءُ سنگتے ہمے درگت ءَ ترس ءِ آماچ کنگا اتنت۔ اول ءَ دلمراد ءَ گوشتگ ات کہ بازار ءِ پولوس ءَ مزنیں مجرمے ءِ شوہازا انت کہ بازیں رند ءَ آئی ءِ سرا اُرش ئےِ ہم کتگ ات کہ دست ئےِ نداتگ ات۔ دگہ رندے اللہ بشک ءَ درائیتگ ات نزاناں آ چونیں گنہ گارے کہ سپاہیگ چو شیطان ءَ آئی ءِ رند ءَ کپتگ انت ءُ یکبرے دلوش ءَ ہم گوشت کہ اے مرد پولوس ءِ دست ءَ بکپیت بزاں حداءَ نواھتگ۔

اے گپ ءُ ھالاں انگت پہ آئی ءَ بستار نداشت بلے وہدے نیک محمد ءَ گوشت کہ پولوس ءِ سپاہیگاں انچیں مردے ءِ شوہازا انت

کہ پرے زدتاں مزنیں شہرءِ شنگءَ بازیں غیرقانودیں کاراں ہوار بوتگ ۔ تہ پرے ھبرءَ کارست دل یکیم بوت کہ پولوس ہمائیءِ سرا انت پرچا کہ اے بازارءِ تہا آ یکیں مردم ات کہ پرے زدتاں مزنیں شہرءِ شنگ ات بلے دومی ھبر تچکءَ ردأت کہ آئیءَ چوشیں غیرقانودی یے کتگ کہ گنہ گار بہ بیت ۔

''من وَ مزنیں شہرءَ بس وتی کوہنیں دوستےءِ گندگا شتگاں...!'' آ وہدے تچان تچانءَ چہ پولوسءِ ھدءَ ابیلاں گستاءَ بازارءَ آبادیءَ چہ دور کوہءَ یک کسانیں سنگےءِ کُشءَ تکا یے دات تہ گوں وتا ھبرءَ لگ ات ''گوں سنکتاں دچار کپگ گنا ہے نہ انت!'' ۔ آ دمبر تگ ات ہیسکءَ ہمپان ات ۔ سک پریشان اتءَ سہتے دمءِ بالا کنگا رندنوں آ پگرےءِ تہا کپتگ ات ۔

''سوب چی انت سپاہیگ منی سرا چپا کپتگ انت ۔ من چہ گندگیں کتگ ۔ دزی کتگ، کسےءِ لوگءَ دَور کتگ، کسے جنگ، کشتءَ کوشے کتگ؟؟؟'' کارست زندءِ دراہیں گناہانی ھسابءَ چہ وت پولگا ات ۔

''منایات انت من وتی زندءَ یک دلوتے ہم چہ وتا نارضا نہ کتگ ات'' ۔ آئیءَ دلءَ ھیال کت ۔

''بلے چو چون بوت کنت کہ بے میارءَ پولوس منی سرا انت ۔ بکندے من پہ نزانتی چوشیں گنا ہے کتگ؟'' ۔ آئیءَ پہ پریشانی وتی سرءِ مود ترندیءَ پشتءَ رست انتءَ چم گوں زور تہا پرتگ انت ۔

''ہَو من گنہ گاراں'' ۔ سہتےءِ جیڑگا پدا ناگتءَ آئیءَ چو گنہ گارانی پیا وتی دوئیں دست گواتءِ تہا شہار داتنتءَ گوشت یے ''ہَو من باز غیرقانودی کتگ'' ۔ کارستءَ ماں دلءَ گوں ترندیءَ درائینت ۔

''لہتیں وہد پیش پولوسءِ سپاہیگے وہدے بازارءَ روگا بوتگ تہ من پہ بے یالی آئیءِ جمانی تہا چار اتگءَ نزاناں پرچا چہ دیراں چم ڈکرینگ انت'' ۔

آئیءَ وتی گنہ گاریءِ مارشت بوان ات تہ آئیءِ اندرءَ گشےءَ ٹیگءِ در چکے پُل جنان ات ۔

''کے وہد پیش وہدے پولوسءَ بے میاریں آدم کپتگءَ قید کتگ ات تہ من وتی دلءِ تہا پولوس بازاریءَ جتگ ات'' ۔ آ یکیم ات کہ آئیءِ گنہ گاری ہمیش ات ۔

''ءَ نوں وہدے من مزنیں شہرءَ اتاں تہ ھال رست سرکارءِ ھلاپءَ مستریں یاگی سرکارءَ جنگءَ کشتگ تہ من پہ حسد تھانہءِ دیوالءَ لگت یے جتگ ات'' ۔ نوں کارستءَ وتی رددی شریءِ سرا مارا تگ اتنت بلے دیمءِ گردنا کیءَ نچکندءَ چہ گمان بوت کہ نوں آئیءَ ہچ کسی پرواہ نیست ات ۔ نوں آئیءَ پشومانی، گرگءَ قید بوگءِ ہچ ترس نیست ات تہ آ چہ کوہءِ سنگءِ پشتءَ پاد اتکءَ ملان ملانءَ دیم پہ بازارءَ رہادگ بوت ۔

ھورءَ سگریٹے روک بوت

عومر کیا

سفر بندات بوت۔ چون، چے ڈول، اے گپاں گوں منا کار نیست ات۔ بس سفرات۔ کجا روگی انت، چے کنگی انت، من زاناں بس ہمراہاں لہتیں ہمسفراں۔ چینچو پندوان گوازینگ، دگہ چینچو آ ہگی انت اے کارءَ گوں منا کار نیست، من بس ہمینچو زاناں کہ منا چیزءُ توشگ بڈءَ انت آ دگہ گپے کہ توشگ ہلاس بۂ ان اتنت ءُ چیز گیشتر۔ من ہمیشکہ راہاں بے یال کناں من ہمینچو سفر جنگ اگاں من پدا ایوکا واتر بروان گار باں۔ من باریں چینچو رندءَ وتی جندءِ میتگ ءَ گار بوتگاں، اے وَ دراجیں سفرے، ہور بندات بوت، ترمپ تا کانی سرا کپگا اتنت زمین ءِ دلبند تر بۂ ان انت ءُ منی ہمراہ در چک ءِ چیرءَ اوشتاتگ انت منا جاگہ نیست۔ ''ایشی ءَ را ہور سک دوست بیت، مدام ہورءَ ایشی ءَ را ہے رنگ ءَ دیستگ''۔ من اے گپ ءِ جندءَ سر پد نہ اتاں کہ ہور منا دوست بیت یا نہ بیت، بلے ہمراہ ءِ ہے گپ منا زندگی یے دات۔ منا انچو گمان بوت کہ ہور منا دوست بیت۔

سفرءِ تہا ہور بندات بوت۔ اے درچک ءِ چیرا آ درچک ءِ چیرا۔ منا درچک ءِ کار نیست ات، منا توشگ ءُ چیزاں پناہ داتگ ات۔ ہمراہے ءَ منا چارت ءُ گوشت ئے ''سگریٹے کشارین''۔ من توشگ بُن ءَ ایر کتاں ءُ چہ وتی کیسگ ءَ سگریٹ ءُ لائٹر کش اتاں آئی ءَ سگریٹ بُندات، منت وارے نہ گوشت ءُ دیم ءَ ہمراہانی نزیک ءَ رست۔ من ءُ توشگ، توشگ ءِ سرا ہورءِ دزد، بلے سفر بندات ات، کجا واریت، کجا بلّیت، من نزاناں پدا پندوانے (میلں ءِ سنگ) گوست۔ پندوان ءِ سرءِ نبشتہ روچ ءَ چو مۓ وڑا سفرءَ دیمداتگ اتنت۔ بوت کنت دیما بنت یا بوت کنت نیمراہ ءَ مرتگ انت، بلے ادءَ نہ اتنت۔ منی ہمراہے ءَ وتی لانک ماتنگ منا زورزورءَ توار کنگا لگ ات ''بیا زوت''۔ من نوں نزاناں من چیا توار کنگ بوتوں، بس ہمینچو زاناں توشگانی ڈک پچ بوت ''ایشی ءَ را اگاں بیست روچ ءَ نان مدی ات اے زندگ بوت کنت۔ من ایشی ءَ مدام ہے وڑی ءَ دیستگ''۔ ہمراہاں منا چارت ءُ سفر دیما جنزِات۔ ہور گوسگیں پندوان ءِ بُن ءَ واب کپت۔ من پدا چکّ نہ جت توشگاں وار نہ دات۔ نوں منی بڈ سک دردءَ انت دل گوشیت بُرّے دورے دئے۔ بلے چون؟ دیما روگ

انت، من کچکے گندگا آں۔ بوت کنت اے ہم سفرءِ انت۔ بلے بے توشگ ءَ۔ چیزے بڈّ ءَ نیست۔ منی رنگ انت بلے جتائیں۔ بلکیں گوں ہمراہاں گسر بوتگ، نوں منا تیز روگی انت، ہمراہ دوراں کچک ءَ منی نیمگا چارِت منا گمان بوت سگریٹے لوٹیت، بلے لائٹر ہمراہ ءَ را گون ات، سگریٹ چوں روک بیت؟۔ کچک ہموداوشتات ءُ من ہمراہانی نزیک ءَ اتکاں۔ منا باریں چیا چو گمان بوت۔ من کسی ہمراہ نیاں، ہمراہ پُشت ءَ چک نہ جناں منا نہ چارانت بلے منی پشت ءِ وتی پداں چارانت۔ اینچو پدءِ توکا کئے وتی پداں پجاہ کاریت۔ بلکیں یکے ءِ چم منی پداں وتی پد بکنت، چو نہ بیت منا سواس پادءَ نیست، پدا منی دل کپت۔ من توشگ وتی چپیں نیمگا راستیں نیمگا کتاں بڈّ درد ءَ انت نوں سگگی دردے نہ انت۔ ''ترا کمال انت! بچار ما چینچو جاگہ مٹ کتگ، نوکیں کشک جوڑ کتگ''۔ من سر پدنہ اتاں کجام کشک مٹ بوتگ، چینچو سفر جتگ، اگاں مارا دورءَ چہ کسے بچاریت اے گپ ءَ گوشت کنت من سفرءِ ایشانی ہمراہاں یا من اے سفرءَ گوناں یا سفرءِ رند منا کسے جست کنت تئی سفر چون بوتگ یا کہ منی ہمراہانی بابت ءَ جست کناں۔ اے گپ ءُ من سرپداں منا یک رِکّ کنت ءُ دیم ءِ مردم ءَ را جست کنت۔ اے نوکیں کشک تو شر جوڑ کتگ، تیوگا نوک۔ من ہمے ساہت ءَ توشگاں بُن ءَ ایر بکناں یا بلّے بڈّ ءَ انت اے گپ ءِ پسہ ہم منی گورا نیست ات۔ من جست کنوک ءِ دستاں چارگ ءَ اتاں بلکیں منا بگوشاں ''توشگ ءُ چیز گران انت'' بلے اے وڑ نہ بوت آ منی نزیک ءَ اتک ءُ منا گوشت یئے ''سگریٹے کشاریں''۔ آئی ءَ سگریٹ روک کت ءُ لائٹر منی دست ءَ کپت۔ انچو منا گوستگیں کچک یات اتک۔ ہور پدا بندات بوت، بلے اے بری کچک گارات توشگ ءِ ڈک پچ بوت ءُ پدا سفرات۔ ہمراہ دیما اتنت ءُ من آہانی پُشت ءَ گون اتاں۔ من چیا گوناں، من چیا سفرءَ اوں، سوچ توشگاں۔ انچو گشئے منی دل ءِ گپ منی ہمراہے ءَ اِشکت آئی ءَ منا چارات ءُ گوشت ''بس کمو دیماروئیں داریں''۔ منی بڈّ ءِ دردگار بوت۔ نہ منا توشگ بے وار کنگا اتنت ءُ نہ منا ہور۔ من درچکے ءَ تکہ داتگ ءُ سگریٹ کشگا اوں۔ ہمراہ راہانی بابت ءَ گپ ءَ انت من سرپد نیاں کہ اے چونیں راہ انت۔ من دُوتاں گوات ءِ ہمراہ کنگا اتوں گپ گوشدارگا اتوں۔ سفر پدا بندات بوت، من چہ ہورءَ بے یال بوتاں، ہور باریں پدا اوب کپت یا دگہ نیمگے شت۔ مئے ہمراہ نہ ات بلکیں کچک ءِ ہمراہ بیت بے توشگ ءَ۔

''کچک وَ بیست روچ ءَ زندگ بوت کنت'' بزگیں ہور مریت۔ چے بیت، ہور ءِ واستا کئے پریشان بیت۔ ہمے ساہت ءَ سگریٹ ءِ دُوت منی بان ءِ دَز تلکیں بیکاریں آدینک ءِ دیما تچک بوتنت من آدینک ءِ توک چارات سفرءِ اوشتاتگیں ایوکیں کچک ات، منا چارگات۔ اے بری سگریٹے نہ لوٹ ات۔ ماراچہ رندچداں کئے گوستگ؟ بلے اِشکنگا ہر کس ءَ وتی توشگ گون بوتگ انت۔ منی پادءِ پُونز ترک اتاں، نوں منا گریوگ پیداک انت۔ چوں بگریواں ہمراہ نزیک ءَ نشتگاں۔ ہور بندات بوت، سگریٹ ءِ دُوت پنددان ءِ سرا ایر کپتاں نشتہ کور بوتاں، کچک ءَ بیرہ کتگ ات بے توشگ ءَ۔

☆☆☆

چاکرءِ چارچم

عمر عثمان

درداتگ ءِ جنگک ءِ دنتان رودی ءِ بانکلینک آئی ءِ کستریں گوہارءَ گون اتنت ءُ میگ ءِ لوگ لوگ ءَ بہر کنان اَت۔

''جنک'' اے کئی بانکلینک انت؟ جینیءَ جست کت، ثمرین.....شبو ئے''

''شبو'' پُکو! درداتگ ءَ وتی چک ءِ نام شبو اِرکت۔ گڑا ایشی ءِ پور ہیں ءُ سرجمیں نام کے انت؟''

ثمرین: شبو وت زاناں نامے نہ انت کہ شما انگت دگہ نامے پر بندگ لوٹ اِت؟''

''اناں!!! من انچوش جست کت، بگندئے دگہ نامے بہ بیت''۔

''اوں'' شما وعادت کنگ، مہلوک ءِ نام شمارا شات نہ بنت۔ ثمرین زنڈان ءَ دودی پلت ءِ گسد پی ءَ پترگا ساری کماشے ءَ گوں

چپ ء پت۔

''جنک! تو حمید ءِ زہگ نہ ئے؟ ڈلگیں چکے ئے، دپ ہچ انت، راہ ءُ دمک نہ چارئے؟''۔

ثمرین ھاموشی ءَ گوں کمپان ءَ پترت۔

ھاجران او ھاجران......ھاجران۔ ھاجران ءَ چکت ترینت، ثمرین...تو، تو چہ کجا؟ ھال کن باریں ترا مروچی کجام گوات ءَ اے

دیمالیٹینگ؟۔

ثمرین: ہو ابا، دزگٹی آں مردم مانگیشینگ، برے بچار، ائید ءِ پشک، برے بچار دگہ جنجالے۔

ھاجران: دگہ جنجال چے انت؟ دپ ءَ چی ءَ دزئے، تچکا بگوش کدی سور ءِ پشک انت۔ ہردکاں ٹہک دات ءُ یکے دومی ءِ

دست گپت انت، دروت ءُ سلام بوتنت۔ ثمرین ءَ بانکلینک آئی ءِ نیمگا شہارتنت ءُ گوشت، درداتگ ءِ شبو ءِ دنتان رودی انت۔

ھاجران: ماشاءاللہ، نام ءِ حدا!! شبو ءِ دنتان رُست انت۔

ثمرین: ہمیش انت زندگی، مئے شمئے دتکانی پشک کوہن نہ بوتگ انت ءُ نوں پہ وت ہچ دوچ ءُ کائی انت، ابا!!۔ ہچ سر پر نہ

بیت، روچ ءُ شپ چہ ہیم گوزگا انت۔

ثریں ھاجران! من نوں پلو دیماردیں، اے دود ہلاس کنگی انت۔

ھاجران: ندر بات اوں، کدی کدی ادا سرے بجن گوں۔

ہو، کہ تئی پادانی سواس مئے لوگ ءِ ردءَ آں سستگ انت۔ ثمرین ءَ کندان ءَ پہ دات ءُ راہ گپت۔

بانکلینک ہلاس کنگا پدثمرین دیم پہ وتی گس ءَ واتر بوگاات کہ راہ ءِ دیما گوں چاکر ءَ دچار کپت، چاکر میتگ ءِ ناشریں ورناہاں چہ یکے، آئی ءَ انچوش ثمرین ایوکا دیست، آئی ءِ دل ءَ پاہار بست۔

''اے جنک ءِ راہ ءَ بند، اے وتا سکیں سیانا یے کنت، ایشی ءَ مرچی شریں دردے دل ءَ دئیں''۔

ثمرین وہدے ایکسنج ءِ کرارست، چاکر ءَ آئی ءِ دیما دَورکت، ثمرین ءَ دل ڈڈکت ءُ گوشت۔'' چاکر! من تراشری ءَ زاناں، چوشیں کار نامردانی بنت کہ ایوکیں جنکانی راہانی سرابندانت ءُ وتا شیر لیک انت، تئی تو سیپ باز اِش کتگ، بلے نبا کنئے.....؟؟؟''۔ چاکر، ثمرین ءِ گپاں پروشت، آ یکرے اوشتات، ثمرین ءَ راہ گپت ءُ شت۔ چاکر ءِ ذہن ءُ دماغ گوں ثمرین ءَ اتنت، آمدام ثمرین ءِ در ءِ کش ءُ گور ءَ راہی ات کہ بگندے ءُ ثمرین دریئت ءُ گوں آئی ءَ دچار بوارت۔

چاکر ءِ اوپار چکار بوت۔ آئی ءَ دل پُرکت ءُ درواز گ ٹک اِت۔

ٹک ٹک، ساعتے ءَ پد پدا ٹک، ٹک، ٹک۔

ٹلگ ٹلگ ءَ زالبولی آوازے اتک۔

''کئے انت؟ کئے تو؟

ثمرین باریں بچارے۔ کئے درواز گ ءَ ٹلگ ءَ انت پہ وَنہ دیگ ءَ انت۔

ھَو اماں، ثمرین ءَ پہ مہرمات ءَ راجواب ترینت۔

ثمرین ءَ درواز گ ءِ نزیک ءَ گوں رسگ ءَ، جست کت'' واجہ تو کئے؟

دومی نیمگا ہچ جواب نیاتک۔

باریں آدیما کئے بیت، من واجہ گشگا آں، باریں پنڈو کے، یا زالبولے یا کہ چورگیے بلے باریں...

''اے تو کے ءَ لوٹ ءِ؟ اے وَہچ نہ گوشیت۔

کے ودار ءَ پد ثمرین ءَ پدا توار جت، تو کئے؟ کے ءَ لوٹ ءِ، اگاں ہچ نہ گوشئے گڑا درواز گ ءَ چی ءَ ٹک ءِ، ثمرین زہر ءَ پُر اَت۔

بلے دومی نیمگا ہچ وڑیں آواز نیست ات۔

ثمرین ءِ دل ءَ اتک کہ واتر بباں، درواز گ ءِ دپ ءَ کس نیست، بلے پدا ھیالے کت، باریں مردم اتکگ بوتگ، کہ گوات ءَ زمزیل سرینتگ ءُ مات ءَ گوشتگ مردے۔

ثمرین ءَ درواز گ ءِ دپ ہچ کت، یک تاکے وتی نیمگا آرگا پد سرے چہ درواز گ ءَ ڈن کش ات۔ آئی ءِ چم انچوش چاکر ءَ کپت

انت۔ثمرین ھیران ءُ ابکہ بوت، آئی ءَ لوٹ ات درواز گ ءَ دوار بند بکناں بلے گشئے آئی ءِ دست ءُ پادانی ہاٹی ہلاس بوتگ اتنت۔آ درواز گ ءِ دپ ءَ سنگ ءِ سیاہ بوت۔آئی ءِ ھاموشی ءَ چاکر وت پریشان بوت۔

چاکر ءَ آئی ءِ چمانی دیما وتی دست سرینت بلے آئی ءَ ہچ نہ گوشت۔چاکر ءَ زوران وتی گٹ ساپ کت ءُ شاکار گے جت، انچوش ثمرین ھیال ءِ دنیاءَ چہ گواچنی زندءَ اتک۔

ثمرین:اے،تو اداچے کنگاے؟

چاکر:تئی دل ءَ چے گوشیت۔

ثمرین:چے مطلب؟

چاکر:من ہچ نزاناں۔

ثمرین:گڑا چیا اتکگ ءَ ے؟

چاکر:تئی دیدارءَ۔ہمار وچی پدگشئے منی زندگی گومن نہ انت، بلے من نزانت کہ منا چی انت۔مرچی منی پاداں وت سراوت منا ادا آورتگ۔

ثمرین:تو کہ وتا نزانئے گڑا ادا پہ چے مکسدءَ اتکگ ءَ ے؟ چے تئی ھیال ءُ ہوش ہمدا پر کنگ بیت؟ اے ھسپتالے نہ انت، اے دین محمد رہچار ءِ کپان انت۔اگاں ترا گوں پت ءَ کار است بیگاہ ءِ وہدءَ بیا۔اگاں وتی علاج کنگی انت، گڑا پت اے وہدءَ ھسپتال ءَ انت۔

چاکر:من نہ تئی پت ءِ کرا اتکگاں ءُ نیکہ علاج ءَ۔منی علاج ءِ دوا تئی دوئیں خماریں چم انت اگاں تو منی دواءُ دارو وتی کنجلیں چماں کنگ بلوٹ ءَ ے،دگہ ہچ چیزے ءِ حاجت نہ بیت۔

ثمرین:تو چے گشگاے؟ تئی سرہوش انت؟

چاکر:ہو،من ہمیش انت نوکی سرءُ ہوش بوتگ اوں۔بس تئی پسہ درکار انت۔

”ثمرین..او ثمرین، کجئے انت؟“

ثمرین:اماں!زاہرءَ کس نیست،زاناں گوات ءَ زمزیل سرینتگ ات۔

”گڑا تو چیا درواز گ ءِ دپ ءَ میلانک ءَ ے“۔مات ءَ درائینت۔

”اماں،بس پیداک۔سیاہیں کچکے ات منا آئی ءِ پیشانی ءِ دوئیں نِک دوست بوت انت، ہمیشکا اوشتات ءُ چار اِت، پیداکاں“۔ثمرین ءَ درواز گ بست ءُ آئی ءِ چماں پہ تئی ایں دلے چاکر اجازت دات ءُ چاکر ءَ سرکپینان وتی راہ گپت ☆☆☆

روچ ءُ شپ بزان ات

شوہاز: غلام جان نواب

است ات ملکے ۔ آ ملک ءِ تہا وہدے کہ تہاری ءَ مانشانت گڑا دزی بندات بوت ۔ ملک ءِ بادشاہ ءُ رعیت سک پکر مند اتاں کہ بکنیں تہ بکنیں چی؟ ہچ وڑا اے دزی بند نہ بوگا انت ۔ بادشاہ ءُ وزیر ءُ ملک ءِ مرد ماں نشت ءُ پکر کت ۔ گڈی ءَ اے پیسلہ بوت کہ روچ، شپ زانگ بہ بیت ءُ شپ ءَ روچ ءِ وڑا زانگ بہ بیت ۔ لہتیں مرد م ءَ اے گپ نہ من ات گڑا بادشاہ ءِ گپ ءِ نہ منگ ءِ سرا آ زندان ءَ دور دیگ ءُ پاہو دیگ بوتنت ۔ زلم ءُ زوراکی ءِ بازار گرم بوت بلے لہتیں مرد م وتی گپ ءِ سرا اوشتا تگ ات کہ روچ وَ روچ انت ءُ شپ، شپ انت ۔ بادشاہ ءِ حکم منگ بوت شپ ءَ را روچ ءِ نام دیگ بوت بزاں ہر کاروبارے کہ روچ ءَ کنگ بوتگ ات آ شپ ءَ کنگ بوتاں ۔ شپ ءَ ہچ وڑا وسگ نیست ات، درستیں روچ ءَ توری بوپس ۔ ہے وڑ کنگ بوت ۔ ءُ راستی ءَ دزی ڈنگی نہ بوگا ات ۔ مرد ماں سارتیں گینے کش ات بلے وزاں بادشاہ ءِ امبار جنگ، آاوں پکر ءَ اتاں کہ چوں بکنیں؟ مرد م ہم ترس ءَ گاراتاں کہ وڑے نہ وڑے کن انت ۔ دزاں ہم روچ شپ زانت ءُ وتی دزی بندات کت ۔ یکروچے دگہ ملکے ءِ دومساپر تژان یک دکانے ءَ پتر ت انت ۔ اے وہد ءَ مرد واب ات پرچا کہ آ ئی ءَ شپ ہیال کنگ ات ۔ اے درامدیں مرد م اتنت ایشاں ہے ہیال کت کہ دکان ءِ چیزاں زوریں ۔ دکاندار ءَ اے دوئیں گپت انت کہ شما دزی ءَ اتکگ ءِ آہاں گوشت اناں، ما چیز زوریں ۔ گڑا شما شپ ءِ نیم ءَ چی ءَ اتکگ ءِ؟ انوں شپ ءِ نیم انت ۔ شما زاناں نزان ات کہ شپ انت ۔ آہاں گوشت انوں وَ روچ انت ۔ بس بے ادباں شما بادشاہ ءِ حکم ءَ پروش ءِ بریں شارا مرد مانی دست ءَ دئیں باریں شما دروگ بند بئے یا نہ بئے ۔ درستیں مرد م اش جست کت انت کہ انوں روچ نہ انت؟ ایشاں گوشت کہ شمے ہوش شتگ شپ ءُ روچ ءِ پرک ءَ نزان ات، انوں شپ انت ۔ اے دوئیں مرد م بند کنگ بوتنت ءُ گوشت اش کہ شمے پیسلہ روچ ءَ بیت ۔ وہدے شپ بوت اے مرد م بادشاہ ءِ کرا برگ بوتنت ۔ ایشاں ہے پیسلہ اش دات کہ انوں روچ انت ۔ شما شپ ءَ اے مرد ءِ کرا دزی ءَ شتگ ات ۔ گڈی ءَ اے مرد م جست کنگ بوتنت کہ زاناں شما چہ کجا پیداک ءِ؟ مرد ماں گوشت کہ ما چہ پلاں ملک ءَ پیداک ایں ءُ ما انچائیں مرد م نہ ایں ۔ ما ہاں

بادشاہ ءِ درزی ایں کہ ارواہانی دوچ دوچیں ۔ بادشاہ ءَ جست کت کہ ارواہانی دوچ چونیں دوچ انت ؟ آہاں گوشت کہ اے ارواہانی دوچ ہما انت کہ اگاں کسے وتی ھکی ایں مات ءَ پتانی چک بہ بیت بزاں کو نِک یے مہ بیت گڑا اہانئے گندانت ۔ اگاں کو نِک بنت آئے نہ گند انت ۔ بادشاہ ءَ گوشت شریں باریں تو پمن ارواہانی گد بدوچ ۔ آہاں گوشت کہ پما مشین یے بلوٹائین ۔ بادشاہ ءَ زوت مشین یے ءَ جاگہ آہاں دات ۔ آہاں وت سراوت گدءِ دو چک بندات کت ۔ بادشاہ ءَ وزیر دیمدات کہ برو بچاراش باریں گد تیارانت ۔ وزیر اتک ءَ آہانی کرااوشتات ۔ ہاں باریں گد تیارانت ؟ پسورس ات ہو گد تیارانت ۔ کج انت ؟ شلوار ءَ مادوچک ءَ ایں توئے نہ گندگا ئے ؟ وزیر ءَ ہچی ندیست بلے گوشت اگاں بگوشاں اناں گڑا کو نِک ءِ ھساب بیت ۔ گوشت یے ہواے بازشرانت پشک کج انت ۔ پشک تیارانت ءَ پیتی ءَ انت ، بچارے ۔ ہو بازشرانت ۔ وزیر ءَ ھیال کت اے وَ بلاہیں جنجالے ۔ پدا بادشاہ اتک وزیرے جست کت کہ ھال چی انت ؟ تو گندگا ئے ! ۔ ہو پدا بادشاہ ءَ گوشت ئے کہ واجہ اے دوچک ءَ انت ۔ اے شلوارانت پشک پیتی ءَ انت ۔ پیتی ءِ دپ ئے پچ کت پدا درزی ءَ گوشت کہ بادشاہ سلامت پچاں پر بکن ۔ بادشاہ ءَ وتی گور ءِ پشک کش ات ۔ وزیر ءَ وتی مردماں گوشت کہ شما چاپ بجن ات ءَ بگوش ئے کہ باز شریں گدانت ارواہانی ۔ پدا ہدے بادشاہ ءَ وتی شلوار کش ات چدءَ گیشتر چاپ جنگ بوت ۔ پدا درستیں مردم ھبردار کنگ بوتنت کہ چو مگوش ات کہ بادشاہ جاندرانت ۔ وہدے بادشاہ لوگ ءَ کیت لوگ ءِ مردم بگوش ات کہ بادشاہ ءِ ارواہانی گد باز جلوہ دارانت ۔ تو سک جلوہ ناک ئے ۔ ترا ارواہانی گد مراد باتنت ۔ ہر جاگہ کہ بادشاہ چکر ءِ یت مراد بات دیگ بہ بیت ، پر آئی ءَ چاپ شات کنگ بیت ۔ پدا بادشاہ ءَ حکم دات منی ملک ءِ مردماں شادرست روہانی گد پر کنت ۔ درستاں روہانی گد پر کت ۔ پدا ہما ملک ءِ بادشاہ داوت دات کہ تو واجہ بیامئے ملک ءَ ۔ وہدے بادشاہ اتک بادشاہ ءَ چارات اے بادشاہ ءَ اے ملک ءِ مردم پرے ھال ءَ انت ۔ پدا ہما مردم کہ بادشاہ ءِ ملک ءِ ئیگ اتنت لوٹائینگ بوتنت آمرد ماں گوں وتی بادشاہ ءَ ھلوت کت کہ اے گپ وڑ ، اے وڑانت ، اے ملک ءَ شپ روچ انت ءَ روچ شپ انت ۔ پدا بادشاہ ءَ گوشت شرانت بیاات رویں کہ اے روہانی گدمئے گورءَ مہ بنت گوں ۔

☆☆☆

اے دور ءِ مستریں لوزانکی جیڑہ زبان انت زبان ہما کہ سرجمیں بلوچستان ءِ بہ بیت ۔ یک گُنڈ ءَ یک دمگے ءِ زبان ءِ سرا پہر بندگ جاہلی نازانتی یے ءَ پہ زبان ءَ زیانے ۔

☆☆ عطاشاد ☆☆

صدف رنگ

سعید صدف ءِ ترانگ ءَ

بلوچی زبان ءُ لبزانک ءِ دنیا ءَ پہ وتا جوانیں جاہے ءِ شوہازوک، جوانیں شاعر ءُ لبزانت، عکس کار ءُ چمگ ءِ شونکار سعید صدف ءِ اناگتیں بیرانی ایوکا پہ آئی ءِ کہول ءَ تاوان ءِ سبب نہ انت۔ چرآئی ءِ روگا بلوچی زبان ءُ لبزانک وتی بے کساسیں گموار ءُ جہد کارے ءَ چہ زبہر بوت۔ پہ لبزانک ءُ بلوچی تاکاری ءَ آئی ءِ بےمٹیں جہد ہچ رنگ ءَ شموشگ نہ بنت۔ چمگ ءِ ہمک تاک ھاسیں دروشمے ءَ سعید صدف ءِ جہدانی برورد اَت۔ پہ تاک ءِ جوانی ءُ گہتری ءَ آئی ءِ مارشت ءُ جذبگ ہمیشہ بوتگ کہ پرآئی ءِ درشان ءَ چوشیں لبزے نیست کہ اد ءَ نبیسگ بہ بیت۔ آئی ءِ سدگ ءُ روگا گشئے چمگ ءِ جہان ءِ تہا یک ہورکی ءُ ناسرجمی یے ءَ مانشانت۔ پہ چمگ ءِ گہبودی ءُ گہتری ءَ آئی ءَ وتی شپ ءُ روچ یک کتگ اتنت۔

چونا ہا اد ءَ ہر کس کیت پہ روگا.... بلے

چندے انچیں سربنت کہ روگا پد آہانی جاہ دائمی ہورک گندگا کاہنت۔ الم اے ہما سر بنت کہ وتی مٹ ءُ درور ایوکا وت بنت، ۔ جاہ ءِ ہورکی ءُ بےمٹی ایشانی گیرآرگ ءُ یات کنگ ءِ سوب ءُ نیمون جوڑ بنت۔ صدف ہے کاروان ءِ تہا ہوار بوتگ کہ وتی روگا پد اوں پہ ارزانی شموشگ نہ بنت۔

اے چاریں دانکانی نبیسگ ءِ متلب صدف ءَ رایات کنگ انت نیکہ آئی ءِ ازمی بستار ءِ گیشینگ۔ چمگ ءِ آوکیں تاک ءَ سعید صدف ءِ زند ءُ ازم ءِ سرا ھاسیں بہرے شنگ کنگ بیت۔ ما وتی وانوک ءُ نبشتہ کاراں گوں دزبندی کنیں کہ آ صدف ءِ زند ءُ ازم ءِ درگت ءَ نبشتہ بکن انت۔ ھاس گوں نگدکاراں کہ آئی ءِ ازم ءَ نگد ءِ شاہیم ءَ سنگ ءُ پارسنگ بکنت تانکہ وانوک آئی ءِ ازم ءَ گوں جوانیں وڑے ءَ آشناگ بہ بنت۔ ☆☆

(شونکار)

حیال سر چمگانی تو
دل ءِ راہانی کانی تو
اے سبز سبزیں کہیرانی
زہیرگ شانتلانی تو
شت ئے ءُ گوں وتا برتنت
شپانی ماہکانی تو
پہ اتک ئے ءُ دو چندی کرت
اے نازاکی گُلانی تو
اے نودی ترمپ تئی رنگ انت
دل ءَ ئے شنزُکانی تو
تپ ءِ پیشانی ءَ چُکّاں
کہ داتگ پہ نشانی تو
منی گال ءَ را بخشاتگ
روانی دُربیانی تو
کدی زیمر کماتگ سعیدؔ ؟
کپوت ءِ کوکوانی تو

سعیدصدف

سعید صدف

روک بنت بیا کہ دل ءِ داگ شپاں
کدی دردانی شپ چراگ شپاں

اومنی پل دل ءِ پل دل ءِ هلّ پہ ترا،
دل دیپک ءَ جنت راگ شپاں

چم سرکئیل بنت ، ءُ ارسانی
بے ترا روک بنت چراگ شپاں

میزان میزان ءَ گوں دن ءُ بوّاں
پہ گوے بیا بدے مستاگ شپاں

تو اگاں بیائے شاداں بیت
منی ویرانیں دل ءِ باگ شپاں

۲۸ دسمبر ۱۹۹۳ء

☆☆☆

زند رستگ دیگر ءَ ءُ ماہ ءُ سال بیتاں پدی
"اے امیت ءَ" تئی ودار ءَ نشتگاں انگت کہ بے ءَ بلکیں ودی

من مدامی اے دل ءَ را سوج ءُ سرکت ہر وڑا
چہ دل ءَ تئی نیاد ءِ واہگ در نیاتک ہچبر کدی

اے امیت ءِ باگ ءِ مہر ءِ پلّ جزماں گیمرنت !
تئی اگاں کہر ءِ بگوارنت بے گومی ترونگل دزدی

مہر ءِ گلیمھ ءَ شبتگ من وتی زند ءِ مراد
بلّ ! منا دنیا گشیت ، کارے کتگ نا سرپدی

مہرمیں ارسے دل ءَ سنگئین ءَ بلکیں نرم بکنت
دشمنی ءُ کینگ ءِ جبوریں آس ءَ چوں گرہدی؟

۱۴ ستمبر ۱۹۹۰

☆☆☆

سعیدصدف

بے غمے گوست منی چمانی تہا
ارساں پر بست منی چمانی تہا

شئےَ مریدی پہ لبؔ، درد ملام
توکلی مست منی چمانی تہا

گندگا کئیت ، گوں سازاں وتی
مہر ءِ باوست منی چمانی تہا

مرگاں یلداتاں کڈواتک پہ وت
کڈک اش بست منی چمانی تہا

دل پہ محرابیں حیالان زریت
گنبدے است منی چمانی تہا

کشّ ات زرگوات ءَ زہیرانی سعیدؔ!
جمّراں بست منی چمانی تہا

☆☆☆

دلانی ستک ءُ گمان ءَ سوچیت
جہان ءِ آس انت جہان ءَ سوچیت

ماں دراجک ءِ پلّو ءَ امیت ءِ
کپیت چو بیر ءَ گدان ءَ سوچیت

پہ قہریں مہرانی درد ءِ آس ءَ
بلیت زمین و زمان ءَ سوچیت

سعیدؔ ترا ہچ سماء نہ بیت ہم
کہ تُن ، آسے دمان ءَ سوچیت

☆☆☆

سعید صدف

سمین ءِ ملگّ ءَ لڈیت پہ دابے
هیال ءِ دامن ءَ رنگ گلابے

سباہ ءِ سبزیں گالانی سرا چو
نگاہاں ایر کنت یہ یک هسابے

چہ دوست ءُ دژمناں من چیر داتہ
چہ دزساں دوستر انت انچیں کتابے

تئی لنٹانی نوکاپ انت منی تن
اے هوشام ءَ نہ پروشیت هچ شرابے

☆☆☆

روک بیت شپ دل ءَ چراگانی
تو کہ اوشت ئے سزپ ءَ چراگانی

جنگ ءُ دعویٰ اگاں بہ بیت ، رندا
تو مکن گلہّ ءَ چراگانی

جی پہ تئی ناز ءُ داب شپ بوہی
سرپتگ ئے دامن ءَ چراگانی

باریں چے چے او منی روکیں دل!
دیستہ ماں ساہگ ءَ چراگانی

بالوے آں سعید مس ارسانی
رُستگاں جپ جپ ءَ چراگانی

☆☆☆

سعید صدف

تا کہ سباہ گوں شپ جتیں راہ ءِ مسافر نشتگیں
اگر تچیں وہد ءِ صحبت ءَ چو کہ چراگ روک بوتگیں
بیاءُ بگند دست ءِ منی ازم ءُ کمال ءِ توکل ءَ
آس ءِ زر ءَ گوازی کنگ، آپ ءِ تہا پیلشتگیں
جی پہ خیال ءِ موسم ءِ چاڑانی سازیں لذت ءَ
تبدیں زہیراں سز پتگیں، نودیں غماں گیر تگیں
گوستہ چداں بے باورے، رفتگ چہ دَور ءِ کرامگاں
کپتہ منی راہ ءِ سرا اوستانی شاہے پرشتگیں
گُوگُو بہ تالین زیمراں، نالگ پہ زہیرگ زندگی
ما اوں وتی عمر ءِ لواریں شیکگاں نوک بوتگیں
رنگاں چہ پلّے بُو چتگ، چماں چہ ارسے بوستگ
لبزے چہ گالانی تہا چو شہد ءُ کچّل میتگیں
زیب ایت ترا گوں ملگاں امروز ءِ مسکانیں ہوا
انچو کہ درچک ءَ گمر ہیں، انچو کہ پل ءَ سز پتگیں

☆☆☆

بیگہ ءِ گُڈ سری غم ءِ پاس ءَ
شپ منی بلّے کئیت چکاس ءَ
دنت رواں ہمں گلاب ءِ تاس ءَ
وز نہ کش باں چہ روچ ءِ ہمپاس ءَ
تنکہ چماں چو ارس ءِ بستار ءَ
ارے نشتگ دل ءَ چو الماس ءَ
سنگتی چو اگاں بہ بیت چون انت؟
دَور بہ کنت یکے دومیگ ءِ آس ءَ
زہیر گوار اَنت درد بنت گواڑگ
گال کنت زندگی چو کرپاس ءَ
کئے ترا اچ وتی دل ءَ کشّیت
درپشگائے چو سباہ ءِ لاس ءَ
گندگ ءَ سعید من تو ہم عمریں
ننگ تئی ارے کرتگ انکاس ءَ

☆☆☆

ارواہِ چیھانٹ

سعید صدف

وھدءِ پرّگ چکرّیت

من گوں وھدءَ شتاں
گام پہ گام زندءِ راہءَ وتی
ہچ منا غم نہ انت
وھدءِ پرّگ چکرّیت قولءِ پدءَ
زندگی داب کنت
روچءُ شپ، ماہءُ سالانی مسکءُ دُنانی تہا
وشیں بوشنگ بنت
دُنیں مہپرانی سکالکیں خیالانی دل شاد بیت
زندگی میتگاں وئیل کنت
زِرداں آباد بیت
روچءِ بل
ماہکانی
خیالانی موسم پہ وھد سمبھ اَنت
سردءُ گرمءِ تہا
ایوکا من نباں
وھدءِ پرّگ چکرّیت قولءِ پدءَ

☆☆☆

دلانی ھاجت ءَ زانئے؟
حداءِ ھاکی برجاہءُ مانیت
وفاءِ مُہرگانی دل کماتگ
کپوتءِ کوکوانی آس لگ ات جنگلءَ مئے
سروزءِ زیمرانی تارست اَنت
کہیرءِ برزیں ٹالانی ایچکی لڈگانی لذت ءَ زانئے؟
شپ انت امیتءِ شپ ساہگ
وسءِ بالانی مُرگءَ چاپ کتگ پہ چار دہی ماہءَ
کجااے بانزلانی تاھتءُ تاہیر
کجاتئی ماھیں دیدارءِ نصیبءِ پُل
تو نیادءِ گوہرانی بابت ءَ زانئے؟
جہان چاگرد کرتگ سارتیں اے وشبوءَ
دلانی بادشاہیں واھگانی شُل
اے روچءِ ترندیں برانزانی دلءَ چاریت
وفا، امیت، مہرءُ ارس، مارشت
دیدگانی ماندارگ
دردوالینگ
پہ زندءِ کیف ساچانیں دمانے بنت بے سارءُ گنوک
ہے ابدال
وتی تو شاعریں چمانی بے واہیں تلاں زانئے؟

☆☆☆ ۱۸ جنوری ۲۰۰۰

سعید صدف

شپ

رۏ برکت ءَ
من سرگراں چہ میتگ ءَ
راہ ءَ کپیت شپ دپ منا
شپ چو منی بے وانگی ءَ پُرس ایت منا
''زاناں ترا ہچبر نہ ترس ایت چہ شپ ءَ؟''
من ءِ گوشاں
ءِ جواب دیاں ہتاورءَ
کہ شپ منی اندر تہہ ءِ رژن ءِ بل انت

☆☆☆

مہر ءُ وفا

زند چو درچک ءَ
درچک ءِ شاھے من
تو چو نازاکیں تاک ءَ، ہمگر نچ ءَ گوں من
گوش کہ شکّیت
من گوں گوش ءَ لُڈّ اں اے دیم آ دیما
روچ کہ سرکش ایت
تو تالان بوُ!
اے ویران ءَ

☆☆☆

تہنائی ءِ آتراپ ءَ سر پتگیں نظمے

سرگوات نئے لُڈ یت
نئے جمرے سرکش ایت
کرنانی گوزنت موسم
اوشتا تگ ءُ ھیراناں
ھشک انت چہ بے ھورءَ چمانی منی کانیگ
تل زرنگ دل ءِ لنٹاں
من ھاک ءُ گل ءِ مورت
تو آپ اے شہہ کورءِ
من پر تو مرادیگاں
تو پر من زران ءَ بیا

☆☆☆

مروچی ایں کسہ

چونیں تاموری یے
مئے سرگار انت
ایوکی، جُو ن ءِ گرمیں نیمروچ اِنت
آس ءِ بُن ھشت گشئے
اُف، حدا!
مُرگ چہ بال ءَ کپتگ

☆☆☆ ۲۵ مئی ۲۰۰۱ء

اَلَست بِرَبّکُم

سعید صدف

گروک شہمیت
منی گوشاں کپیت آوازے وشیں
وتا ماراں
تئی ہستی ءَ پچاراں
تہ سینگاراں من گفتاراں
ہما تئی گوانک ءِ پد گوانک ءِ گلیں آدینک ءِ
... انت
... تی چماں چو نچیں رژن یے ءِ بستار ءَ ساز اِنت
... ام کندان ءُ شنزان اِنت
وتی لولو ءُ مرجاناں

☆☆☆

گونڈیں نظمانی دنیا

بستار

روچ ءَ ھید ریتکگنت وتی پرتو
آپ ءُ گوات ءَ اوں ترا والیگنگ
تئی رووم ءَ وتا دلاپیگنگ

☆☆☆

دزبندی

جند ءِ اوبادگانی تاوان ءَ
تیراں سوہان مکن ''دل واجہ''
اے وڑیں دَور مجن ہلت واجہ !

☆☆☆

مہر

مئے دل ءِ زید ءِ رُستگیں ہر درچک
بے نشان انت، نشان کنت گوات ءَ
زیمرے وشیں مان کنت گوات ءَ

☆☆☆

زندگی

'' ستکگیں شہر ءِ گڈی بنی آدم''
گوں وتی ارساں دؤن کنت آس ءَ
ایوک ءُ تہنا چون کنت آس ءَ

☆☆☆

ھیرانی

اے دلے یا کہ محشر ءِ میدان
غم شمار بیت یکبرے کئیت انت
لشکرے روَت لشکرے کئیت انت

☆☆☆

درگال

استادعبدالمجید گوادری

مھر ءِ پکیر ءِ پاھو ءِ ھال نوک انت پہ تر ءَ
پرشتگ اے ھال دیریں مئے ھلک ءَ سد بر ءَ
کسہ تئی گُشیگ ءَ مئے جند ءِ کسہ انت
ھرچی کہ گوستگ تئی سر ءَ گوستگ ھم مئے سر ءَ
یکیں نزوریں ساہ ءُ ھمک نیم ءَ شَرتگ انت
آھِرّاں گورتگ موج ءِ شَبُند تَرّ ءُ واتر ءَ
چیلام ے چونیں گردیت اَبیل ءُ ابیلیاں
سَلّی سلات ءُ ھلمہ ءُ چوگان انت ھر گور ءَ
چکاس ءِ وھد انت ما ھم بگندیں کجام ءُ کے
ماھلنج ءِ مھر ءِ مَست چتو ایر کپ انت چُر ءَ
کؤش ءَ کنئیگ ءَ مرچی سگار سَجّگ بوتگ انت
تو ھم مجؔید پہ کیگد ءَ سر ندریے ءَ در ءَ

☆☆☆

حطاط، اومان۔18-9-2006

منیر مومن

تیر بُتک انت چہ کمان ءَ لیب یے
جنگ پہ بستار ءُ گشاد ءَ لیب یے
زندگانی تئی چمانی تہا
جند ءِ ٹپّانی تماشا لیب یے
دل گوشیت آپ ءَ گوں داوایے بکن
دل گوشیت آس ءَ پہ پرما لیب یے
انچو کہ سنگ ءِ سرا چَوک کپ انت
کپتگ انسان اے دنیا لیب یے
ہلک کہ برتگ انت ھار ءَ راست یے
تُنّی آس تِتگ اتگ دریا لیب یے
وہدے دمبارت گڑا واترّیت
جستہ مردم چہ حدا ءَ لیب یے
مہروان بل دل ءَ پولنگ مہ کن
مہر پہ کچ ءُ کساس ءَ لیب یے
من ہمے ہاترا آس ءَ مان دات
تو بچارئے چہ درگیگ ءَ لیب یے
چچو سنگین انت مَنیر وہد منی
دست ءَ لیبوے ناں دیما لیب یے

☆☆☆

منیر مومن

اے پیریں نوبت ءِ کریابیں گنت ساہگ کنگ لوٹیت
زمین تنک انت وتی پیشانی ءَ درچکے کشگ لوٹیت

شپانی ماہکان ءِ مَلملیں گم پچ گرگ لوٹیت
وتی چمانی دیما تہنا پہ وت سمبہگ لوٹیت

پدا دل زندگی ءِ تہلیں درماناں کنگ نادراہ
پدا تئی بینگیں ھوشام مارا پچ گرگ لوٹیت

چہ ارساں چم سر ریچ انت ءُ دل سر کیل چہ یاداں
اے راہاں رنگلیں بیگاہ نوں تاساں کنگ لوٹیت

نہ سبز اَنت اوست درچکانی نہ مُرگانی گلگ شہم انت
گنوکیں برمشے بس اے میتگ ءِ دمکاں تچگ لوٹیت

برے نیمون چراگے کنت ، برے انگارے شوہازیت
منیر او پارے ءِ بے رنگیں دیار انت بن گرگ لوٹیت

☆☆☆

تئی لقاءِ اھوالے وہدے میتگ ءَ سر بیت
آپ کوہاں برہنگ بیت آس کوراں موجر بیت

چاپ شپچراگانی دانکہ بام ءِ ہلک ءَ رَوت
ماہکان کلوہے تئی نیم راہ ءَ واتر بیت

گوں تئی شیرکنیں نام ءَ رَددیاں من ھوشام ءَ
بلکیں جمبری پنئے کیت ءُ کدہ ءَ سر بیت

سرجمیں جھاں ارسی ترمپے ءَ تئی جاگہ کنت
تئی ھیال یک چولے چماں کیت ءُ واتر بیت

نہ بُجیت دراہی ے نہ رُدیت دوری ے
نہ توام بیت مرکے نئیکہ زند آسر بیت

☆☆☆

عید محمد عید

بیوساں درد ءِ گنجیں در ءَ کپتگاں
تئی غم ءَ زگریں روچ ءِ سرا کپتگاں
نزنہ کنت دیدگاں اوست ءِ ہورکیں شکم
تئی در ءِ سجدہ ءَ سد بر کپتگاں
ستکگاں سر جم ءَ زندگاں نہ مراں
بیا کہ زہیرانی آس ءِ چہ ءَ کپتگاں
بائدیں مہر ءِ گیوار ءِ نیام ءَ جت ایں
بلّے آں من چہ تئی مہر ءَ کپتگاں
گیر کاریت امروز ءِ جنگل من ءَ
من آ درچکاں چہ شاہ ءُ بر ءَ کپتگاں
انچو ساہ ءِ وڑا دیدگاں داشتگاں
غم تئی گران ءَ من ءَ اِمبر ءَ کپتگاں
نیست ترا مونس یے عہد ھالے بہ گیپت
دوزہیں ترانگ ءِ مہشر ءَ کپتگاں

☆☆☆

موسم ءِ مجازاں گوں لیب زانت ءُ گوازی کنت
زندگی تئی نازاں گوں لیب زانت ءُ گوازی کنت
است ماہلیں کاڑے کیفاں ناچ پرمائیت
گوں سروز ءِ سازاں گوں لیب زانت ءُ گوازی کنت
وہد ءِ عاشقی مرچاں کار ءُ بار ءِ پیم ءَ انت
موجرانی رازاں گوں لیب زانت ءُ گوازی کنت
چم ھیال ءِ سلطانیں ھانلے پکیرانی
سربتک شوہازاں گوں لیب زانت ءُ گوازی کنت
زند ءِ ہر تماہاں چہ ”شید بید“ انسان ءِ
ایوکی وَ بازاں گوں لیب زانت ءُ گوازی کنت
عہدی چیدگے اوشتیت واہگاں رجیت رنگے
ماہلے گوازاں گوں لیب زانت ءُ گوازی کنت
دین ءِ راہ راہنداں عیدٓ ہم مسلمانے
دل وتی نمازاں گوں لیب زانت ءُ گوازی کنت

☆☆☆

عنایت اللہ قومی

اندوہ دگہ باز انت تئی درد دل ءَ گیش انت
امبازاں بہ زیرے مارا، مئے آزگیں دل رِئیش انت

پاہاراں ظہور شاہ ءِ ، گفتاراں مجید ءِ ھم
من ھائل ءِ شیدائی ، سگّاں کہ جگر چوش انت

کیگد تئی زہیرانی کسہ مئے دل ءَ نقش انت
(وتی) بدھالی ءَ گنداں من مئے دیز دل ءِ جوش انت

ہر دیم ءَ دَراہاں من ہر نیمگا پاد تراپ انت
چاگرد ، درہیں گرانیں رنجانی بلاہ نوش انت

تو رَپت ئے ہما ھندے ، ما کائیں وَ تو نیائے
تو مہر وتی سستگ مرگ ءِ منی اندیش انت

ما ھمیں حسین ءِ کہ کوہیں دلے ءِ واھند اَت
تو نقش ئے یزید ءِ کہ ماں دپتر ءَ سر پوش انت

☆☆☆

غلام حسین آزار

کش اتگ پنچ تو کہ چار ءِ تہا
کپتگاں من گمانی ھار ءِ تہا

دل شمشکار مہ بو چہ ڈکال ءَ
مثل ءِ بلبل ءَ بہار ءِ تہا

رسیت تاہیرے نتاہیریں دل ءَ
وش گوشیں عارف ءِ توار ءِ تہا

سرجمیں زند ءَ وتی تولیں من ءَ
دوست گوازیناں تئی ودار ءِ تہا

روچ ءِ بازار ءَ من رساں جزماں
میزان میزان ءَ شپ تہار ءِ تہا

رُستہ درچکے من دیستہ در ملکی
مرچی آزارؔ تئی ڈگار ءِ تہا

☆☆☆

قاسم فراز

جاگہے ما اوں بہ نندان ءُ نداریءَ بکناں
سوب زلفانی بہ بیت گوات تماشا بکناں

چاہڑ ءِ تبداں کرو تنگ منی تالہہ انچوش
چو سواس ءَ نوں وتی دیدگاں پادءَ بکناں

یکے دست ءَ کیت دگہ چار چدءِ دور تر بیت
گوات نیلیت من وتی ٹکراں یکجا بکناں

بلکیں روژنائیں درگیے پہ چراگاں پچ بیت
تزبیاں ترمپ ءُ دریا ءَ مُسلہ بکناں

ہر کس کولنجاں وتی وت بزانت شرتر قاسم
ما بہ سہڑیناں کئے ءَ؟ ما کئے مُلما بکناں؟

☆☆☆

ندیم اکرم

روچاں آرام ءِ مانا کدی باریں کیت
واب شپ ءِ دیدگان ءَ کدی باریں کیت
پما تئی جیڑہانی جہان ءَ حدا
وشی پہ دو دمانا کدی باریں کیت
سوگا انت واجہ کار مطلب ءَ پہ وتی
چورہے چنڈے نان ءَ کدی باریں کیت
لال اے بے مہری ءِ بستگیں برپی ءَ
واہگ ءِ گرمیں بان ءَ کدی باریں کیت
زُلپاں آجو بکنت حاتّی ءِ یاگی ایں
شے مرید گوں کمان ءَ کدی باریں کیت
طوق گلامی ءِ اکرم سدیت چہ گور ءَ
روچ اللہ ءِ شان ءَ کدی باریں کیت
گوستگاں کرن ءُ پاس انتظار ءَ منی
بے زبانے زبان ءَ کدی باریں کیت

☆☆☆

طیب قاضی

رژن ماہ ءِ کہ شنگیت بچکندیت
شپ چراگ ءَ بکندیت بچکندیت

آب باں گم پہ خماریں چارگے !!
تلاہیں لچ ءَ ہوشیت بچکندیت

باز وشاں رکت شیر ءَ پنیر
گپاں وش وش ءَ کشیت بچکندیت

لنٹ پلاں گلاب ءَ گِترانگیں
چو کہ ناہ ءَ بہ پشیت بچکندیت

کیف تالاناں مجلس ءَ طیبؔ
چرس قاضی نہ کشیت بچکندیت

☆☆☆

بصیر قادر

چول نہ جنت زِر تہنا انت
مرچی گیشتر تہنا انت

دور نگاہاں سیہ ڈنّ بے
درچکے زاہر تہنا انت

ھؤر درامد مئے پیا
گوات مساپر تہنا انت

کنت ندارگ استالاں
ماہ انت یکّر تہنا انت

بل بصیر ءَ جیڑیتیں
نشتپ شاعر تہنا انت

☆☆☆

سلیم ہمراز

سنگریچ بوتگیں
ھون ریچ بوتگیں
سنگ وارتگ سرا
تاکریچ بوتگیں
ھون پالاھتگ
آپریچ بوتگیں
وہد ءِ آسیں گچین ءَ
گِتک ءَ گیچ بوتگیں
کورمے ءَ جلگہیں
آسریچ بوتگیں
دہر ءِ کہریں جَلَک ءَ
تاب ءَ پیچ بوتگیں
ما گوں جند ءَ وتی
رِتک ءَ ریچ بوتگیں
میچڑیں پچاڑ مات
مِتک ءَ میچ بوتگیں
مۓ شہید سرکماش
شیر مچ بوتگیں
روک مشکے نوشکی
تمپ ءَ کیچ بوتگیں

☆☆☆

وزیرویران

پَرتلگیں زلپاں چہ ترمپے ، ترمپکے چہ دیدگاں
مست بیت ورنائی ءِ انگاریں دریا دیدگاں

دوشگیں مہر ءِ نشہ دوشی دل ءَ بے یال کتگ
چونی ءَ باریں نبشتہ کت اے کسہ دیدگاں

گوں تئی درد ءِ سہور ءَ روچکے واشتگ دل ءَ
بیا تئی سجدہ کناں من سہب ءَ بیگاہ دیدگاں

پرشتگیں تاسانی لمب ءَ واب کپتیں دل منی
چہ شم ءَ دیستیں خمارانی من جلوہ دیدگاں

دوریاں بستگ گوں درد ءِ انگراں دیریں منا
نشتگاں کہ واب گیج ایت بلکیں مارا دیدگاں

گوں مچاچاں دست ماں دست بروان شراب نوشی کناں
ما وزیر ءَ گوں ہمائیں وئیلاں انگہ دیدگاں

☆☆☆

غین نون گل

تاں آئیءَ شپانی مئے پانگ یلہ کتہ
ما اوں وتا ھمائیں زمانگ یلہ کتہ

ہَو چم بستگاں کہ مکندیں ماچ کس ءَ
ما مردمانی سورت ءِ وانگ یلہ کتہ

ما ہردوئیں گورءَ چہ نہ بوتیں وَسوب مند
زانگ یلہ کتہ ءُ نزانگ یلہ کتہ

انچو من پرشتگاں چہ تئی دوری ءِ گماں
انچو گشئے کہ بانے ءَ کانگ یلہ کتہ

یکے توئے کہ زنگی ایں گازےاوں یل نہ کت
یکے منا کہ گنجیں ھزانگ یلہ کتہ

☆☆☆

یعقوب مہر

پہ وتا بہریں پہ کس ءَ سر نئیت
تاں تماہ ءِ تالع ءَ چہ در نئیت

روچ مرچی، انّی ءَاے ساھت انت
گوست وہدے کہ پدا واتر نئیت

دین اسلام انت دلاں تاہیر دنت
دل چرے دین ءَ چہ درہجبر نئیت

کاروان کلّی یے برگوں سر گرے
چواوں بیت داں منزل ءَ آپسر نئیت

پہ شکار ءُ سئیل ءُ سواد ءِ ہاترا
کلبر ءَ چہ وش تریں کپجر نئیت

☆☆☆

حفیظ رؤف

وتا چہ کپتاں گسر درست آ یلہ داتاں
من لوگ جاگہ ءُ مردم، ھدا یلہ داتاں

درے ناں تھتگے پولاں نگاہ ناں ساہگ است
آ آسراتی من باریں کجا یلہ داتاں

زرے ءِ چول ءِ میاراں، یا اچ وتا گاراں
مئے ہمسفر کہ ما روزردگ ءَ یلہ داتاں

تئی انارک پہ سہری زراں مس ھونیناں
مئے مُرگ اتاں ما جنگل ءَ یلہ داتاں

حفیظ لڈگ ءِ میان ءَ اناگاہ بوت گمان
آ گوما گوناں کہ میتگ ءَ یلہ داتاں

☆☆☆

خالد عثمان

اے زندگی وَ ہمیش انت کہ وام ءُ شام ءِ سرا انت
اے وہد واجہ ءُ میر ءِ بجار سلام ءِ سرا انت

تئی یات انچو شاں امروز ءَ مانگیش انگ مردم
اگاں میاہاں تئی گلہ اوں ملام ءِ سرا انت

بباتاں چچو سدکہ من نازکیں دیم ءِ
تئی لنٹ ءِ شیرکنی وش انت بلے پہ تام ءِ سرا انت

بگندے پجاہ نیارے منی غریبی ءَ
زمانگ انچو شیں زرّ ءِ کہ ہرکس نام ءِ سرا انت

من شر زاناں وتی ہلک ءِ شرابی آں خالد
برے گنوک ءُ موال انت برے تلام ءِ سرا انت

☆☆☆

عارف دوست

دل منی زہرگ ءِ آپاں گوں جُشیت ہچ نہ گوشیت
غم منا پاہو ءَ درنجیت ءَ کُشیت ہچ نہ گوشیت

تشنے ءِ رنگ ءَ پہ وتی ھاتی ءِ دیدار ءَ گنوک
عاشق یے سینگ ءَ زمین ءَ مُشیت ءَ ہچ نہ گوشیت

مہر ءِ بالاد ءِ شوہاز ءَ پہ سر گراں سفر ءَ
عشق ءِ زنگراہ ءَ منی دل بہ پُرشیت ہچ نہ گوشیت

مہر ءِ سد سالی شد یکے گوں انگریں درداں
زند ءِ چیر گیتگکیں دام ءَ بہ کپیت ہچ نہ گوشیت

زندگی دست ءِ لکیرانی وڑا مان گیشیت
عارف انت بھت ءَ پہ دنتان دُرشیت ہچ نہ گوشیت

☆☆☆

جلیل فیض

بیا کہ سر رتگگ مئے ودار ءِ کدہ
بیا نہ پرشتگ امیت ءِ تاس انگہ

سک دمبر تگاں قدم اوستانی
تو کہ کائے تئی زہیر بنت مانا

کہ گوات ءَ گونیں اے مئے کرپاسیں دل
چو گشے زندگی ماں رنج ءِ دپ ءَ

وہد داتگ شپ ءَ رست بانگواہ
ءُ روکیں آ درد ءِ چراگ ءِ ترس ءَ

گنگیں عشق ءِ جلیل گنگیں ارماناں
کپتگاں بیوسی ءِ کانچ ءِ سرا

☆☆☆

راشد معراج

دل ءِ آواز داں استال ءَ نہ روتیں
تئی عاشق پہ چیہال ءَ نہ روتیں

من ہر ڈول ءَ کناں دوست ءَ شموشاں
منی دل چہ زباد مال ءَ نہ روتیں

کہیر زید ءِ کہ گیمرتاں پما تئی
کپوت ءِ دل چیا ٹال ءَ نہ روتیں

منی تربت پہ من جنت منی کیچ
پری رنگ پرچیا شال ءَ نہ روتیں

من لوٹاں انسراں راشد دمانے
منی ارداہ چیا بال ءَ نہ روتیں

☆☆☆

میرداد بلوچ

دائما زپتیں شراب نوشگ نہ بیت
شیشگ ءَ چو دل منی پروشگ نہ بیت

چوناں تئوناں فقیری ءِ مجن
پنڈگ ءِ اے نان مئے توشگ نہ بیت

تو کہ گلباگ ءِ سواد ءَ درکپ ئے
مئے دل ءِ ویرانی ءَ گریشگ نہ بیت

پہ تماہاں میرداد زند ءِ زریت
شال پکیری ءِ مدام پوشگ نہ بیت

☆☆☆

شاہ مراد شاہ

چونیں ڈکالے بہار ءَ کیت
دل ءَ دردے بے توار ءَ کیت
سیاہگی ءَ شپانی دل سیاہاں
کئے گوشیت ماہکانی تہار ءَ کیت
ما گوں خیالاں گیروشگ ہر شپ
واب مدام بامسار ءَ کیت
مئے پیشانی اے استال کہ جل انت
کوش ھم چو لوار ءَ کیت
چماں نزی ءِ اے سوگند نہ گپیت
چوں مئے واب ءَ ماہ پارہ کیت
غماں گار کتگ بڈ میتگ
چوناہا شآہ ہزار کار ءَ کیت

☆☆☆

دنیا

امیر دوست

داں پلیں شپ ءِ گوں من باندات نہ کنت دنیا
واباناں منی مانا بخشات نہ کنت دنیا
تئی ٹہل ءُ تئی نازاں چمانی سرا جاہ انت
مئے ڈولیں گنوکاناں جاہ دات نہ کنت دنیا
اے رنگ ءَ منی شاعریں دل بود نیاریت
داں تنگیں ارواہ ءَ گوات نہ کنت دنیا
امباز تئی شہدیں مئے روح ءَ کرار بکشیت
چہ گرانیں گم ءُ درداں آزات نہ کنت دنیا
نادین منا مرچی وتی ساہگ ءَ زلفانی
لاپ سوچ بہ بنت مردم اگں یات نہ کنت دنیا
امروز ءِ دل ءِ بند ءَ گوں زگریں دل ءِ ھوناں
تئی نام ءَ نویساں من سلوات نہ کنت دنیا
نہ بود ترا است انت نہ زانگ ءُ زانت بے است
تئی دست ءَ وتی ساہ ءَ دات نہ کنت دنیا
دل ستک بزاں امیر دوست ارواہ ءِ تئی مرگ ءَ
مرواردیں ارساں وتی سوگات نہ کنت دنیا

☆☆☆

عارف داد

تئ جتائی ءِ برانز ءَ سچیت بانزلے
دردے ساکم نہ بیت زنزریت شانتلے
تئ گم ءِ پُرشلکیں زلپ ءِ بچکندے ءَ
گوات هیران بیت سمهیت گرا ملے
تئ تگ بیلگ ءِ ٹالے زہر تچکے ءَ
زنزریت ءُ مریت کاہ نہ بیت جنگلے
درد ءُ باں زیران کدہیں دیدگاں
ایر دنت ءُ رہچیت انگریت ترونگلے
من نزانت زندگی دستاں ھونین کنت
روت روچ ءَ چراگے کشیت قاتلے
عشق منی انگتہ گوں تو تاوان نہ انت
پرچی ءَ چم ءِ کونس ءَ کپیت شتلے
دادؔ ! میتگ عجب تئ گم ءِ کبہے
تچگ پرِ تو ریگزار زریت مشکلے

☆☆☆

جان محمد شکست

نیمگے تیر ءُ نیمگے تقدیر
رہسراں اوشتاتگ مَلِک سہگیر
آ گہیں پچاں آگہی واب یے !
من پتو دیستگ واہگانی ھیر
منت ءُ بگراں اے نہ بیت گوں من
زندگی داشتگ تو وتارا دیر
دل غم ءُ رنجانی نہ دنت راز ءَ
دوستی ءِ ھلک ءَ بیتگاں گٹ گیر
جنت ءَ یاتانی من ءَ برگوں
زاہر ءَ امروز ءَ کج انت تاہیر
من شکستؔ بستگ پہ مرادے ءَ
نیستی ءِ شہر ءَ استی ءِ بادگیر

☆☆☆

ریاض رضا

ماہ دل ءِ گنڈے ءَ کہ بیت برکت
روچ ، چمانی اندر ءَ در کیت
لڈنت پلانی جلوہ گوں گوات ءَ
مُہر گے ترپے ءِ سرا در کیت
ارس وابین انت ، دیدگاں بند کن
درچک ءِ ساہگ چہ مہشر ءَ در کیت
آس ءِ کسہ ، منی نہ بیت آسر
پاد نوکی چہ انگر ءَ در کیت
بلکنہ انچوش انت نصیب کوہ ءِ
"ماں انوں چہ جمبر ءَ در کیت"
گپ ءَ دارنت چم سنگاناں
کئے بزانت راہ کجام گور ءَ در کیت
روچ ءِ فرمان ہمنچو نازرک انت
پمن ءَ کیت ءُ چہ ترا در کیت
آس ! پرنچاں پیالہاں کانچیں
دریا تنگیں کپر ءَ در کیت
اے مسافر گوں وابے ءِ سوتاں
روچ بیت ، ماہ ءِ ہاترا در کیت

☆☆☆

وارث قادر

تئی واہگ ءُ مہرانی دربار نہ دیستگ من
تئی پیمیں دگہ شہر ءَ دلدار نہ دیستگ من

مہکان ءِ وڑا در پشیت تئی جیگ گوں استاراں
واللہ کہ چوشیں ہچبر بامسار نہ دیستگ من

یک اُمرے من گوازینتگ تئی میتگ ءِ شوہاز ءَ
انگت تئی وپاداریں بازار نہ دیستگ من

شپ روچ نہ بنت توبہ دل انچو ھیاں کاریت
گموارے منا نیستیں گموار نہ دیستگ من

اے زند ہمیش انت بس رنگ ءَ گوزیت وارث
انکار منی بھت ءَ ، اکرار نہ دیستگ من

☆☆☆

سہیل صالح

سکلیں شہر ءِ اے پاہار مناں
غم جتیں زرد ءِ اے اوپار مناں

چم نہ گریواں پہ کسی دیدار ءَ
زھتیں عاشق ءِ بازار مناں

کنگیں دنیا ءِ لیب ءَ لیبوکاں
وت وتاں ءَ وتی توار مناں

گونگی وانے ءَ گوں ایمن بیت
تنگی گار کنت ساہدار مناں

بلکی زہیرگانی آواز انت
ایوکی گریت کنت سار مناں

بیا کنیں سوت گوں دل ءَ وشیں
اے سہیلؔ ایں گوشیت چہ کار مناں

☆☆☆

ثابت بلیدی

مہر قربان بیت لاڈکیں مہ کج ءِ پلیں نام ءِ سرا
مارا تہنا کتگ راہ ءِ راہدربر ءَ گام گام ءِ سرا
گوں من سکگ نہ بیت بیوس ءَ بزگ ءَ ژندیں ارواہ ءِ غم
موتک کاریت گشئے پہ وتی ہمبلاں سہب ءَ شام ءِ سرا
لہتیں انچیں گماں کہ مساپر کناں اے دل ءِ جیڑگاں
لہتیں انچیں ھیالاں کہ پدر نہ باں کوہنیں تام ءِ سرا
من وَ بے ساہی ءَ زندگیں مردمانی پدا اتکگاں
بکش اتگ ساہ وتی ہمبل ءَ ہمسرانی ملام ءِ سرا
چینچو قرن ءَ چہ پدروک بیتہ چراگ لنچ ءَ سیاہیں شپ ءَ
زاناں سر کپتگ ماہکل وتی ہمسر ءِ پاد گام ءِ سرا
جنت شگاناں منا راج ءِ تنگدستی ءِ گوں وتی وشیاں
پُر بکن کدھاں بیار مرچی وراں کیفاں وام ءِ سرا
شہد گالیں وتی پیرک ءِ ترانگاں مرچی داراں دل ءَ
سرگراں جنت ءَ مانپوشتگ کفن ڈیہہ ءِ پیام ءِ سرا
رژن ءَ تالان نہ کنت چینچو تہل انت وتی سہب رژنائی ءَ
چنت دل تلوسیت انگراں ایر بیت سہریں بام ءِ سرا
اے ہما ثابتؔ انت عہد ءِ چماں گشئے چو درآمد کتہ
مدتے رہن بیت ہمسر ءِ بستگیں رکت ءِ دام ءِ سرا

☆☆☆

رزاق شہزاد

گوں خماریں دیدگاں آ بے وفا چارگ نہ بیت
چارگ ءِ نیمون ءَ رنج اتگ منا چارگ نہ بیت

ماہکان درپش ات گل ءِ ماہ زرگلیں پیشانی ءَ
بے بہائیں چم منی بنتیں بہا چارگ نہ بیت

گران ءُ سنگین انت زمین ءِ باتن گوں گوہراں
چے منا رستگ چے ترا چارگ نہ بیت

تئی زہیرانی پمس گیریں خیالانی تہا
اشکرانت ایرانت دل ءِ اجگیں سرا چارگ نہ بیت

زرتگ انت من گنجیں دردانی تئی میراث بیا
دئے کرارے بے کراریں مئے دل ءَ چارگ نہ بیت

بے کسی تاوانیں بہشت ءُ قسمت ءِ کسہ چے انت
گوں رزاق ءَ درد دارانت ہرشپ ءَ چارگ نہ بیت

☆☆☆

برکت علی برکت

چوں روچاں سینگارے ترانگانی شپاں چوں مہرانی کنجلین ات
تو کئی وفاہاں گوں زند ءِ سوگاتیں سہب ءُ بیگاہاں مہلبین ات

اے وہد ءِ ایرادے گوات بازارے دمکاں کشیت بس نہ کت تو
مدام زورے چراگاں درکائے میتگ ءِ رہسراں بلین ات

پمیشکہ واناں کتاب ءَ عشق ءُ وفا ءُ مہر ءِ شما بزاناں
مئے واہگانی اپیتکیں گلں ءَ کجام امیت ءَ سمبہین ات

شتاں سر ءُ مال متاہ ءُ نڈی ماں گنجیں کاروان ءِ دست ءَ دنیا
اے کسہاں زندگی ءِ دراجیں نوں گوں کے ءَ سندے آسرین ات

بچار ءُ چاری گوں راہشون ءَ ماں ہمبلاں زند ءِ راہ ءَ برکت
شما کہ وت گار ءُ بیگواہ ات مناں کجا منزل ءَ رسین ات

☆☆☆

نبی بخش غریب

دل منی اومان کنت سر شپ ءَ
واب ھرام انت دیدگاں ہر شپ ءَ

من تئی عشق ءِ پکیراں بد وفا
پہ تئی شوہاز ءَ بوتوں در، شپ ءَ

منا بلئ ات رواں ھلک ءَ گل ءِ
آ گلیں انجیر بنت انت بر شپ ءَ

یکدمانے ءَ مہ گنداں من ترا
دل گوشیت جوریں شراباں بور شپ ءَ

گوشیت نبی بخش ترا او ماہ لکاہ
نوں منا رنج ءُ غماں کت گر شپ ءَ

☆☆☆

مختار مہر

تئی ترانگ ءِ چراگ بلیت شپ تہاری ءَ
دل وپچکیں چہ واب ءَ گڑیت شپ تہاری ءَ

اے زندگی کدین ءَ نمیران انت کئے بزانت
مرک روچے کیت زند ءَ پلیت شپ تہاری ءَ

زند ءِ تہاریانی تہا دیم مہگل ءِ
چو شپ چراگ ءَ روک بیت شپ تہاری ءَ

روچ شادہانی ندر بباتاں پہ ھیرل ءَ
بل زند منی گماں گوں گوزیت شپ تہاری ءَ

من نشتگاں ودار ءِ تی درچک ءِ ساہگ ءَ
بلکیں مئے گورا سر تئی کپیت شپ تہاری ءَ

☆☆☆

شئے خالد

او رہبر ءُ ہمدرور ءُ ہمگام ءُ پہ دار
ناموس ءَ تئی یات کناں کنگریں کاتار
بس سچ ءِ وتی پیالگ ءَ مارشتاں بہ سر بار
ہچبر تئی نگ وار مہ بیت گار نہ بیت سار
راج دوستی ءُ راج زانت ءَ جوڑِشت توارے
بے راج ءِ تب ءَ درپش نہ کنت سہمریں کردار
راہ دمبر ءُ راہ دروہگاں رنگراہے ءَ راہدار
پہ راہ رتیں رامگاں رہشون بہ پلگار
تئی اوست بباں ایمنیں ساچست مدامی
ہر دور ءَ شلیت تلملیں جوہار ءُ جوہار
تو زانئے اے گپتار چتور بنت درانگاز
تو زانئے دل ءُ زند کجام آپشتاں سربار
زانشت ءِ زبان زیاں نہ بیت چو کہ ہوسکار
اے عہد منی دامن ءَ من زاناں نہ مانیت
من شئے بےاوں بےزانتے اوں بے ماناءُ ساپار

☆☆☆

صادق فرہاد ڈگارزئی

پھک ءَ کشئے زہیراں تئی نیاد ءِ ساہگ ءَ
باریں کدی تئی اوشتاں بالاد ءِ ساہگ ءَ

کریاب چم بوتنت تئی رہسر ءَ ودار ءِ
سہڑیتاں من دل ءَ را تئی یاد ءِ ساہگ ءَ

دیدارے من چچو سرسر جناں اے دمکاں
دل تکوسیت منی پہ پری زاد ءِ ساہگ ءَ

ھیراناں زندگیں چوں مہر ءِ تلب تئی ضاءل
لوٹ ءَ تماہ بدل بنت ماں وہد ءِ ساہگ ءَ

پہ پاہو ءَ وتی دل من اے کرتگ دریں
زلپانی پیچ ءَ تابیں تئی ساد ءِ ساہگ ءَ

ریپین ایت عشق مارا واباں وتی گوں وشیں
برباد زندگی بیت آباد ءِ ساہگ ءَ

روچے تئی من کنٹ ءَ نادیناں صادق ءَ تئی
تو ہم شپ بے بہ نند بیا فرہاد ءِ ساہگ ءَ

☆☆☆

شہداللہ شادہوت

ماہ خنجر ءَ زمین ءِ دل ءَ اے کپتگ دوشی
منی یات نپت رتچیں کشئے دیر کپتگ دوشی

منی زرد ءِ تنکیں پُل تو شیشگاں نہ سگ ے
زاناں گمیگ ے دست ءِ منی ھیر کپتگ دوشی

ھال ءَ بگر منی تو من بے ترا نباں نوں
گوھری تپے منا دوست کشئے چیر کپتگ دوشی

زرد ءِ زمین ءِ وشبو دل بنگران انت بے تو
منی ھر گور ءَ او دلبر گم ءِ بیر کپتگ دوشی

شاد ءَ بگند او دلبر کپتگ ھیال ءِ چات ءَ
کشئے ورنائی ءِ ھیالاں پدا پیر کپتگ دوشی

☆☆☆

ابراہیم معیار

روچے سد رند ءَ دل منی یاتاں تئی کپیت
بیا منا بے تو دلبرک یک سہتے نہ بیت

ہو منی ارواہ ءَ پس گیریں ہمسفر
تئی جتائی ءِ گم منا بے موت ءَ کشیت

گوں تئی زہیر ءَ ترانگ ءَ یات ءَ مولماں
دل منی کپ کپ ءَ جگر آپ انت ءَ رچیت

تو کدی کائے چارگ ءَ درھبات ءَ منی
دائم ءَ پر تو دل منی گریت ءَ تکوسیت

تو منی جان ءِ رگ رگ ءَ بنداں گوں ہوار
تئی جتائی ءَ مئے دل ءَ باریں چے گوزیت

ہو منی شر رنگ ءَ شکر گپتاریں پری
بیا تئی ابراہیم معیار چماں کور بیت

☆☆☆

ناصر اداس

جند منی مہر ءِ چابکاں بستہ
دل نہ بیت دارگ نوں منی دست ءَ

ہلک ءِ وشرنگاں چہ دل ءَ زنگاں
پہ منی پُشت ءَ دروگ شتہ بستہ

اُرش کتگ پہ من ترونگل ءَ گرنداں
حمراں بشی مئے سرا گورتہ

روچاں کم کم ءَ شپاں گیشتر
عمر پہ ارس ءِ گوارگ ءَ گوستہ

چونی ءَ باریں حسن ءِ آہوگاں
اتکگ ءَ ماں مہر ءِ کوچگاں چرتہ

پہ منی مرگ ءَ شر من زاناں
جست کنت دگنیا ناصر ءِ رست ءَ

☆☆☆

شکیل آدم

ہر شپ تئی زہیر ءِ زر ءَ واب کجا کیت
تو بیا کہ منا بے تو شپ ءَ واب کجا کیت

بے آپ ءَ شراب نوشاں تئی دوری ءِ گم ءَ
یک آسے گشئے روکیں دل ءَ واب کجا کیت

یک روچ مکنداں من ترا دل منی ترکیت
چنت روچیں نہ دیستگ من ترا واب کجا کیت

موسم دل ءِ تب ءَ بہ بیت دست ءَ بہ بیت شراب
دیما بہ نندیت ماہ لقاء واب کجا کیت

انگت گشئے شراب مہ ور شاعری مکن
بے تو شکیل ءَ زانے سبا واب کجا کیت

☆☆☆

آدم نجیب

بہ کش تو ساہ ءَ منی چہ جان ءَ دل ءَ نیاراں
تئی کُچل ءَ گونڈلیں شگان ءَ دل ءَ نیاراں

اے سینگ ءَ ماں کوہیں زردے کہ سگتے محکم
نیاں من تپلے چو یکدمان ءَ دل ءَ نیاراں

منی نصیب ات کہ حمران ات آ چاردہ ءِ ماہ
نہ جت من زنگ اوں پہ ماہکان ءَ دل ءَ نیاراں

جہان ءَ چہ کرناں پیسر ہم وفا نہ بوتگ
گوشیت ایں ہر چیز بل جہان ءَ دل ءَ نیاراں

پتو کہ گورتہ بہاری حوراں مدامی آدم
من وشاں آدم تئی شاد ماتاں دل ءَ نیاراں

☆☆☆

جاوید حسین

سچان ءَ تکوسان انت دل
تئی یات ءَ بنگران انت دل

پہ لنٹ ءِ کندگے ءَ تئی
چہ بنداں گیمران انت دل

تئی پاد ءِ ھنی ایں رنگاں
گشئے ھوتاں شلان انت دل

کدی بیت پہ مناں کائے
ودار ءَ تئی کنان انت دل

تو ہے چہ جاوید ءَ لوٹ ئے
تلب تئی چینچو گران انت دل

☆☆☆

نزیر شاب

دل گوشیت دلبر من رواں ملک ءَ
کار منی مرچاں شر نباں ملک ءَ

ھچ نہ بوت پہن نوجوانی
پیر باں گندے من کپاں ملک ءَ

تئی وفاہانی داتگیں سوگات
بیا منا گوتا ءِ نباں ملک ءَ

دات نہ کت مہرے ءِ کسانی ءَ
من چو دریا ءَ مست بباں ملک ءَ

تئی وڑیں پنوں ہم نزیر باز انت
تو مگر نام ءَ دل مجاں ملک ءَ

☆☆☆

جمیل رحیم

اُشترے جُکت اتہ راہ ءَ ساربان وابتگیں
شپ تمامیں بام ءَ داتہ ماہکان وابتگیں

شہم داں تئی لسہیں گیوار گوں مسک ءَ مہلب ءَ
آزمان تا موراں کہچگ کلکشان وابتگیں

من کجا گلہ کناں گوں اے جہان ءِ مرد ماں
اے جہان ءِ کسہ ءَ بل آجہان وابتگیں

آس روکیں اے گدان ءِ چپ ءُ چاگرد ءَ گشے
انکتہ وپتگ گدان ءَ نوجوان وابتگیں

گلزمین ءَ ھون پٹیت چیچو جنجال انت جمیل
آزمان ءِ کار شرّ انت آزمان وابتگیں

☆☆☆

آدینک

نیادے گوں استاد نور محمد نورل ءَ

واجہ نور محمد نورل ہچ تعریف ءُ توسیپ ءِ مھتاج نہ انت۔ واجہ ءَ چہ کسانی ءَ (ہما وہداں کہ نزانتگے کہ میوزک چی یے) گشندہی ءُ شاعری بقول واجہ ءِ (تک بندی) ءَ گوں ہمگرنچ انت۔ بندرءَ ہندی کلاسیکی موسیقی ءَ ھیلکاری ءَ دز گلائش بوتگ، ہندی ھیال ءُ استاپی بندش گشتگ، پدا اردو غزل، یک وہدے قوالی۔ چیزے وہد بلوچی ءُ پدا اردو، سندھی، سرائیکی، پنجابی، پشتو، فارسی، میرہٹی، براہی ءُ بلوچی گوشتگ۔ بلے 1980 ءَ بلوچی باقاعدہ بنگیج کتگ ءُ تنی وہدی بلوچی زبان ءَ 1800 والیم انت۔ مزنیں اسٹیج پروگرام، ملک ءُ درملک دیوان ءُ محفلاں ابیدوت ہم پروگرام ءُ مراگش ٹہینتگ۔ ٹی وی، ریڈیو اسٹیج ءُ بازیں ایوارڈ ءُ سندگپتگ ءُ تنی وہدءَ جہدءِ واگے ست نہ انت۔ شاعری ءِ بازیں تہرانی تہا وتارا چکاستگ ئے چوشکہ دستونک، سوت، جوک، شئر، چاچ ءُ ھالو، لیلونازینک، سپت ءُ ساڑہ، لڈونگ ءُ لاڈوک ءُ دگہ دگہ۔

نور محمد نورل وتی کتگیں کاراں دلجم انت۔ واجہ ءِ گوما ھال اھوال چو ہمر دچی ھبرانی وڑا بوتگ ءُ ہمے ھال ءُ اھوال ءِ لہتیں ڈلگیں ھبر پہ وانوکاں ندرانت۔ ((دلگوش: اے گند ءُ نندی دیوان سال ۲۰۰۶ ءِ بنگیجی روچاں بوتگ۔ (ادارہ)))

چمگ: مئے مول ءُ مراد ھبرءُ ھال انت، انچوشکہ شمئے ریلانی نیا ہگ، شمئے بلوچستان ءَ پروگرامانی کم بوگ، شمئے پیسرءِ درک ءُ دَورانی کم بوگ۔ اے ہمے وڑیں ھبرءُ ھال انت کہ مہلوک زانگ لوٹیت۔ ھبر باز بوگا انت بلے شمئے جنداے گپاں شرتر گیش ءُ گیوار کت کنت۔

نورل: اے شریں جست انت۔ ریلانی ھبر چوش انت کہ ما ایوکا موسیقار ءُ گشندہ ایں۔ مئے ریلانی ڈیلر بزاں ھرچ ءُ درچ ءِ کشوک دگرانت۔ ماہر وہدءَ وتی کارءِ کنگا ساڑی ایں۔ چیا کہ مئے کار ہمیش انت۔ نوں بیا کہ مئے ڈیلر باز کوہنیں مردم انت، زانتکار انت بلے .....مئے مہلوک تنی وہدی کاروباری رِپک ءُ گزراں چہ سرپد نہ انت۔ تنی وہدی وتی ہما بلوچی وڑءُ پیا انت۔ چریشاں ابید بی ایم سی والہ لالہ ابراہیم انت کہ تربت ءَ بُندرے کتگ۔ اے مرد کاروباری مردے۔ مردم ھبر کنت کہ کسانیں کوکایے بوتگے، کارے کتگ دیمترا عبدالباقی ءُ عبدالباری ءِ نام ءَ دکان اش کتگ ءُ مرچاں بی ایم سی بزاں بلوچستان میوزک سینٹر ءِ نام ءَ تیوگیں بلوچستان ءُ ھوار ایران ءِ بلوچستان یے بڈءَ انت۔ اے واجہ کاروباری مردے۔ مرد کاروبار ءِ رپکاں زانت، باز مھنت یے کتگ۔ ہما پیا کہ ھرچ کنت ہما پیا کمائیت۔ منا گوشگیں روچ یات انت کہ من واجہ محمد حیات ءِ کیسٹ کتگ اتنت منازرءِ کارات۔ من محمد حیات ءَ را گوشت کہ منا پنجاہ ہزار کلدار درکار انت منی مستریں زہگ ءِ آروس کوئٹہ ءَ بوگی انت، واجہ حیات ءَ منا آ وہدءَ زرندات۔ واجہ زندگ ءُ حیات انت، خدا یے است بکنت ءُ ھستی یے بدنت۔ اللہ ءَ باز داتگ ءُ بدنت ئے۔ من آئی ءَ راوتی برات ءِ وڑا لیک اتگ۔ نوں من وتی برات ءُ براتانی کسہاں کاراں: من محمد حیات ءِ چنت کیسٹ کتگ ءُ آپی (محمد حیات) ءَ مناچی داتگ، آوت شرتر زانت۔ من براتی ءِ برجم دارگ ءِ ہاترا واجہ ءِ دیما گلے ہم نہ جتگ۔ بلے وہدے کہ منازر پکارات ءُ واجہ حیات ءَ ناں کت منا سک باز گہت بوت من سک باز پدرد بوتاں۔ گلگ چہ وتیگاں بیت ءُ من واجہ محمد حیات وتی لیک اتگ ات پمے ہاترا منا اے ھبرءَ سک تورینت۔ بلے چُپ کت ءُ نشتاں۔ لالہ ابراہیم باریں چوں اے ھال ءَ گپت، اتک ءُ پمن سربوت جست ئے کت کہ کیسٹ کنئے، من ہَو کت۔ آزمانگ ءَ من سی ہزار یک کیسٹ یے کپتگ ات بلے لالہ ابراہیم چوشکہ یک کاروباری مردے ات، موقع ءَ چہ پائدگ زورگ زانت ئے۔ منا دو کیسٹ ءِ پنجاہ ہزار کلدار نگدیں دات ئے کہ شمئے لوٹ پنجاہ ہزار انت۔ اے بزور پنجاہ ہزار ءُ کیسٹ ءَ ہر وہدے کہ تئی دل بگوشیت۔ چرائی ءَ پد محمد حیات ءَ نزاناں چوں

اے ھبر مار اِت، کسے ءَ گشت یا انچو وت، بلے یکروچے من وتی دپترءَ نشتگ اتاں منی باز نزیکیں دوست واجہ مراد علی اتک ءُ پنجاہ ہزار کلدارے منا دات ءُ گشت بِزِے کہ محمد حیات ءَ باز معذرت کتگ ءُ ھجالتیءَ وت اتکے نہ کتگ اے زرے داتگ انت کہ نورل ءَ سرا اِش کن۔ گڑا ہماروچ ءَ من جذباتی رنگ ءَ بازیں گلگ ءُ ماسیت کت۔ زرانی زورگا معذرت کت کہ من لالہ ابراہیم ءَ رازبان داتگ۔ نوں ھبرچہ ہلوت ءَ گوستگ۔ لالہ ابراہیم ءَ دومی کیسٹ ءِ وہدءَ بازیں شعرے گون ات کہ اے شعرشمارا گوشگی انت من چاراتنت نوکباھندیں شاعرانی شریں شعراتنت، بلے من نہ زرتنت۔ دوئے روچ ءَ لالہ ابراہیم ءَ وس کت بلے من نہ منّ ات گڑا لالہ ءَ منا جست کت آخر وجہ چی انت، اے شعرشرنہ انت یا دگہ وجہ یے؟ من گوشت شعرشرانت بلے تئی دست ءَ انت پہ ہاترا من اش نہ گوشاں۔ لالہ ھیران بوت کہ اے چونیں ھبرے، من گوشت بلکیں تو اے مردمانی بزاں شاعرانی کرازرزرتگ کہ من نورل ءِ کراشمئے شعراں گشائیناں ءُ من ہما مرد ماں کہ تئی وہدی من بازیں انچیں شاعرانی شعرگوشگ انت کہ آنہ دیستگ انت نزاناں اِش۔ من شاعرءَ نہ چاراں شعرءَ چاراں، شعر کہ منا گون جنت من ہم آئی ءَ گون جناں۔ شعر کہ منا دوست بوت گڑا من آ شعرءَ تاں بازروچ ءَ واناں ءُ سرپدبوگ ءِ جہد کناں کہ شاعر چی گوشگ لوٹیت۔ مکسدے چی انت، شاعر بہارءَ نشتگ ڈکال ءِ آماچ انت، آردسے ءَ نشتگ جنگلے ءَ انت۔ شہرشہرستان ءَ انت، وش انت، گمز دگ انت، وہدءَ جنگ، سوب مندانت، پروشے وارتگ، ہمے وڑا دگہ دگہ.... بچار شاعرءِ ھیال ءِ گرگ سک گران انت، بوت کنت کہ ناممکن بہ بیت۔ من بازوانگ ءَ چہ رندوتی نیمگا شعرءَ یک مکسدءُ مقامے دیاں۔ نوں ھبرءَ دیما براں ءُ شمارا سرپدکنگ ءِ جہدءَ کناں کہ راگ ءُ راگنی ہم تب ءُ میلے دارنت، امن ءُ ایمنی، دُبھی، جنگ ءُ چوُپ، الہان، بیہار، ھور، گوات، وشی ءُ شادمانی، دلبڈی ءُ دلپروشی، گم زدگی، جتائی، ھوری ءُ یکجا گہی، ھتم ءُ ارھت، بہارءُ ڈکال، چو بگوش ہمک رنگ، ہندی راگ راگنیانی تہا است۔ من وہدے شعرءِ مفہوم ءُ معناءِ نزیک گوراں سرباں گڑا ٹھاٹ ءَ ٹھاٹ گوشاں۔ راگ راگنیانی ہمے سرچمگ ءَ چہ راگ ءُ راگنی درکاینت۔ دہ سرچمگ (ٹھاٹ) انت، ہمک سرچمگ ءِ تہا کساس 484 راگ راگنی بنت بلکیں انگت گیشتر بہ بنت۔ نوں یک یک راگ ءَ ہما شعرءِ گومادپ ماں دپ کنگ ءِ واستا مزنیں جہدءُ ہیرت چاری ءُ زانگے درکار بیت۔ وہدے شعرءُ راگ دپ ماں دپ بنت تراوت سمابیت کہ ہَو بازوش اشکنگا پیداک انت۔ ھبربوگا ات شاعرءُ شعرانی کہ من شعراں چاراں شاعرءَ ناں۔ دگہ ھبرے اوں نوٹ بکن ات کہ اصل مردم شاعرانت کہ شعرءَ نبشتہ کنت آ کہ شاعرانت زانت کہ شاعری ءِ لوٹ ءُ گذر چی انت۔ بزاں بُندرءَ شاعرءُ آئی ءِ نبشتہ کتگیں شعرانت کہ بن ھشت گوشت یے کنئے شاعرءَ رند موسیقارانت۔ موسیقارءَ رند گوشندہ ءِ نمبرکیت بلے گوشندہ تا گوشندہ۔ ہرکس ناں۔ موسیقارتا موسیقار چوش بگوش کہ ہما شاعرکہ واقعی شاعرگوشگ کرزایت ہما موسیقارکہ راستی ءَ موسیقارے ہما گوشندہ کہ گوشندہی ءِ ریک ءُ ہیل ءَ زانتکارانت۔ مھنت کرتگ یے استادانی ہذمت کرتگ یے، زانتکارانت۔ شاعربٹ جوڑکنت موسیقار ہمابتءَ کہ شاعرءَ نقش نگار کتگ موسیقار آئی ءَ ساہ مان کنگ ءِ جہدءَ کنت کہ سُرگ ءِ تہا بہ بیت پدءَ گوشندہ آ بزاں دنت ملگ، لڈگ درک دَور ءُ سرءُ پرءُ حرکت ءِ تہا کارگ ءُ شریں اندازے ءَ شیر کنیں تو ارءُ وشتریں سُرانی گون ءَ شنگ ءُ تالان کنت۔ بہ بخش ھبرسک سرءَ کشان انت بلے شریں ھبرانت مہلوک ءِ زانت ءِ تہا گیشی کارنت۔ نوں پدءَ یکبرے لالہ ابراہیم ءِ ھبرءَ کناں کہ گوشگا ات کہ اے شعراں بزور ءُ بگوش، آ ترا اے ھبرانی کہ من گوشت انت، خبرنہ انت کہ ترز جوڑکنگ ءُ اڈ دیگ چی انت ءُ چون بیت آئی ءَ بل دگہ بازیں شاعرک است انت ترز ہم اڈ کن انت ءُ گوشندہاں دینت ءُ

گوشندہاں گوشنگ انت۔من ہم وت گوشنگ انت اصل ءُ ھبر چوش انت کہ برے برے ھبر برابرٹپ ءَ کپیت دری زبان ءِ تہا گوشنت (تکہ) برے برے تکہ لگیت ءُ نزانکاریں مردم ءِ دپ ءَ دراتلکیں تواراں چہ ترز درکپیت، بلے ہماترز پداکمیں پونز گوش کنگ لوٹیت۔خیر، پداے بوت کہ زبیرمختار ءِ شعرے دات کہ اے یکیں شعرءَ بگوش کہ منی دل وش بہ بیت گڑا من زبیرمختار ءِ شعرے کہ پُٹینکاں است ات من لالہ ابراہیم ءَ را گوشت کہ زبیرءَ بگوش اے کسان انت کمیں گیشترے بکن من ایشی ءِ ترز پیسرءَ اڈ داتگ ات بلے شعرگونڈءُ کسان ات۔لالہ ابراہیم ءَ ہوکت، بلے لہتیں روچاں پدمناگوشت یے کہ زبیرءَ گوشنگ من ہے بہرءِ نوکتریں شعرے دیاں،ادا اے ھبرءَ ہم گیش ءُ گیوارکناں، آشعرکہ من ترز داتگ آئی وتی جتاہیں تبےات۔ترز ہماتب ءُ ہماھبرانی سرااڈ دیگ بیتگ،نوکتریں شعرءِ تب ءُ ھبر دگرانت آخیال ءُ اے خیال ءَ زمین ءُ آزمان ءِ وڑیں تپاوتے بلے کہ ہم وزن ہم سنگ ءُ یکیں بحرءِ تہاانت.....وہدے شعرمناسر بوت من اجکہ بوتاں ھبر ہمابوت من لالاابراہیم ءِ دل ءِ ایرکنگ ءِ ہاتراہمودااسٹوڈیوءِ شعرءَ راترز دات ءُ گشت۔اولی شعر چوش ات کہ:تو وتی ہمسفر کنے مارا/ چومہ بیت درپہ درکنے مارا۔دومی نوکتریں شعراے رنگ ءَ ات:تہل ءُ نازانی ہمسفر بیتگ/جی مئے دوست مارا سربیتگ نوں پدا یکبرے من شے اولی جست ءِ نیمگا کایاں۔ھبرچہ ھبرءَ درکایان بیت ءُ دراج کش بیت۔کیسٹانی باردا یک ڈیلرے نثارمیوزک سینٹرءِ واہند حاجی صدیق۔اے واجہ ءَ منی کیسٹانی کنگ بنگیج کت یکے، دو، سےَ، چار،ٹپ ماں ٹپ ءَ کیسٹ بوتنت۔حاجی صدیق ءِ کرّ امنی روگ ءُ آہگ است ات واجہ ءَ یکروچے ہلوت ءَ گوں سےَ مردم ءِ نام گپت ءُ گشت کہ اے مردم رازی نہ انت کہ من تئی کیسٹاں کنگایاں۔ ہرچ وہدءَ کاینت ءُ وڑوڑیں ھبرکن انت بلے من جواب داتگنت کہ من وتی کاراں وت شرترزاناں۔مناگوشت یے کہ اے مردم تراجہل دوردیگ ءِ ہاترابازیں ریپ ءُ نیمون دروگ ءُ راست کنگاانت تووتاراسمبال۔من وَسک ھیران بیتاں چیا کہ اے مردم منا ہرچ وہدءَ وتی نیمگا کشگ ءِ جہدءَ بیتگ انت بلے من وتارادیرداشتگ۔نوں منی سمجھ ءَ اتک کہ اے مردم منا پرچے وتی نیمگا ءَ کشگاانت اے مرد ماں حاجی صاحب ءَ را بازیں آئیڈیاداتگ ءُ بازیں ازمگرءُ گشندہانی نام گپتگ ءُ پدءَ ہے گشندہ حاجی ءِ کرا ہم روان داتگ انت بلے حاجی ءَ آمرد مان ءَ جواب داتگ ءُ ناں کتگ بلے آروچ اتک کہ حاجی ءَ پہ وشی پہ کندگ منارا گوشت نورل وتی بندوبست ءَ بکن ،اے مردم نیلنت ۔حالانکہ من ہے مردمانی کارپدحاجی ءَ راگوشت کتگ اتنت کہ منی کرا چے ھبرکن انت بلے من جزاک اللہ جزاک اللہ گوشان ءَ وتارا ایرکت من آھبرگوں حاجی ءَ نہ کتنت کہ دگہ بدمزگی ءُ ناراضگی یے پیداک مہ بیت، آمردم پدءَ ہم گوں من دچارکپت انت بلے من وتارا بےسماکت کہ بزاں مناہچ خبرنہ انت۔اے وڑا ریلی دارگ بوت ءُ من وتی ڈیمانڈ گیشترکت تاکہ اے مردم ہم وتی گنگیناں چم ءِ وت بکنداانت ۔چرائی ءَ پدیکبرے پدءَ لالہ ابراہیم ءَ جہدے کت کہ منی ریلی ءَ دربکنت بلے منی لوٹ ءِ دیما درنیاتک لالہ ابراہیم ءَ کاروباری ریپ چنگ انت ءُ مئے نفسیات ءَ زانت کہ ماچوں آئی ءِ دست ءِ دزمال بوت کنیں۔بلوچ ڈیلرباز انت بلے لالہ ابراہیم درستانی سرءِ تاج جوڑبوتگ۔مرچی بگندات کہ ابراہیم بلوچی ادب ءَ چوں تاوان بارکنگاانت۔شاعرءُ گوشندہاں ہرچ پیم کہ بلوٹیت کار بندیت۔دری زبان ءُ درقومانی گیگان مئے زیمل ءَ گارءُ گم کنت۔پشت ءِ نہ گیج ایت چیا کہ مئے گوشندہ دریانی گیگان ءَ کنگا انت۔دریانی زیمل دیما کیت ءُ بلوچی ماں دنزءُ مجاں رَوت۔ماکہ وت اے کارءَ کنیں، گڑا ابراہیم وَ کاروباری مردے، آئی ءَ مئے لبزانک، ربیدگ، زبان ءُ زیمل ءَ گوں ہچ وڑیں ھب نیست۔آزرکمائینگ ءِ چکرءَ انت۔شما اندازہ بکن ات کہ ھدامرزی نورخان

Scanned by CamScanner

بزنجوءِ کفن ءِ عکسے پانزدہ کلدار ءَ بہا کنگ انت ،نوں ھیر ءَ چہ کوریں حیدر ءَ لوٹ ئے ؟ اے آئی ءِ کاروباری رِپک ءِ حال انت کہ ریلاّنی امبارانت بلے آوتی پروڈکشن ءَ دیما کاریت ۔ ھیر دیما کارگ ہم لوٹیت کہ آئی ءَ زرھرچ کنگ وتی چیز ءَ دیما بیاریت بلے دگر ءِ بزاں ایدگہ پروڈکشنانی ریلاّں ہم دیما بیاریت ۔ حاجی صدیق ءِ گوشگ انت کہ یک پیتی یے بزاں کارٹونے بارت میز ءِ چیرا اِیر کنت وتی پروڈکشن ءَ دیمااِیر کنت وتی مول ءُ مرادے کہ پورہ بنت یا گندیت کہ پلاں پروڈکشن ءِ لوٹ زیات انت گڑا آ پروڈکشن ءِ ریلاں ءَ کشیت ، پدا ظلم ایشنت کہ کاپی کنت ءُ بہا کنت ۔ مھنت دگرے زر ءُ ھرچ دگرے ، آ نشتگ کاپی بہا کنگا انت ۔ پدا دگہ آشوپے کپت ،نوکباھندیں گوشندہاں زرگرگ ۔ ابراہیم ءَ چار رِات کہ سوبے ، اردو ءِ بتلے کہ جس کا جوتا اس کا سر ، یا جس کی لاٹھی اس کی بھینس ۔ نوکباھنداں میارے نیست کہ نیست چوشیں ادارہ ءُ مردے کہ نوکباھنداں کمک بکنت ، ولبڈی بدنت دیمابیاریت آوتی جند ءَ دیما برگ ءِ ہاتراباز یں ھیلہ کنت بلے دیماابراہیم انت کہ کسانیں زہگے ءِ عکس ءَ ریلءِ پوش ءِ سراجنگ ءِ کار ءَ ہم بےزر ءَ نہ کنت ۔ گوسگیں روچاں من ، سبزل ءُ نصیر مشکت ءَ یک پروگرامے ءَ ہمراہ اتیں ۔ سبزل ءَ گوشت کہ منی وتی جند ءِ مردے ءَ زرداتگ ءُ ریل کش اتگ ۔ منا یات نہ انت سی ہزارے گوشت یا چیچک ؟ زرانی گرو ک ، کیسٹ کنوک ھمے لالہ انت ۔ انوگاں ھبرے دیماا تک کہ کسانیں ڈیلرے ءَ بیست ءُ ہپت ہزار گپتگ ءُ ریل کش اتگ ۔ پیش ءَ چوش بوتگ کہ چہ دبئ ءُ مشکت ءَ نوکباھندے اتکگ ءُ زرداتگے کیسٹ یے کنگ یا وتی شعر داتگ ءُ چیزے زریاٹکی داتگ ۔ مرچاں اے دراہیں کاراں ملک ءِ جہ منتدیں شاعر ءَ گوشندہ کنگا انت ۔ منی جند ءِ باروامردماں گوشتگ کہ ابراہیم ءَ گوشتگ کہ آشت ءُ ہلاس بیت ۔ آئی ءَ پراموش کن ات ۔ آئی ءَ حج کنگ ،نوں ملا انت ، گاناںبجانانہ کنت ۔ پدا وت ابراہیم ءَ منا گوشتگ کہ من اے ھبر کنگ ات ۔ گپ دورشت ، اسل ھبر ایش انت کہ من چوشیں ھالتاں ہمرائی کت نہ کناں سکیں شعر ، گیگان ءُ دگہ انچیں چیز گومانوں پیراں سری بوت نہ کنت ۔ اگاں چیزے بیت شر بہ بیت ۔ شمئے دومی جست کہ بلوچستان ءَ پروگرام یا انچنائیں تر ءُ گردانی کم بوگ ءِ سبب چی انت ؟ سبب است ۔ ہر مردے ءَ چار دوست بیت یک دژمنے اوں بیت ، وشنیا تکانی کمی نہ انت ۔ ھمے وشنیا تکاں اے ھبر مشہور کنگ کہ نورل لکھ کلدار ءَ چہ کم نہ گرِیت ۔ نورل ہپتاد ہشتاد ہزار ءَ کم ھبر نہ کنت ۔ نورل ....واہ ڑے نورل ۔ ایشی ءَ گوشنت حداءِ دیگ ۔ مردم پہ وتی دیمرئی ءَ چینکس جہد کنت زرھرچ کنت ، ایڈورٹائز کنت ، بلے منی سرا اللہ ءِ رحمت انت کہ منی مشہوری ءَ ، منا نامدار کنگ ءُ منی عزت ءَ گیش کنگا منی دژمن رنگیں دوستاں وت اے کار کتت ۔ ہرجاہ ءَ ھمے گوشت اش آمزنیں مردے ۔ لکھ ءَ جہل ھبر نہ کنت ءُ دگہ ھمے ھمیں ھبراں منارا پہ راستی مزن کت ۔ منی نام ءَ بازیں ھبر بوتنت کہ منارا اداری تکس ءُ دائی سوبے رس ات ۔ من پہ وشنیا تکاں شومگے ءَ پہ دوستاں شیر ءُ شکل بوتاں ۔

چمگ: داجہ گڑا شما انچو زر نہ گپتگ ؟

نورل: بلوچستان ءَ چہ یک مردے انچیں ورگیج کہ گوشیت کہ نورل ءَ لکھ لوٹ اتگ ؟ یا کسے منا لکھ داتگ ؟ من باز نامداریں مردمانی سیر ءُ شادہاں گون بوتگاں پروگرام کتگ ، دو ءُ سئے روچ ءُ برے برے چار ءُ پنچ روچ ءَ ہمراہ بوتگاں ۔ شما ہما نامداریں مردماں جست گر ات کہ کسے ءَ منا لکھ داتگ ۔ ھمے نامداریں ھستومندانی پروگرام ءَ چہ وتی جرند ءِ ھرچ ءَ شنگ ءُ بہر زرتگ ۔ کسے ءَ داتگ یا نہ داتگ اے اڑے نہ بوتگ ۔ مئے نزیکی بوتگ مادوست بوتگیں ءُ اتیں ۔ کسے ءَ چل ءُ پنجاہ داتگ کسے ءَ بیست ءُ سی داتگ کسے ءَ نہ داتگ ۔ اے بئے نہ انت ۔

چمگ: واجہ اے ھبرءَ کہ شما باز زرگرات ۔ اے وَہر جاگہ بوتگ بلے شما گوش ئے کہ چوش نہ انت؟

نـــوردل: شما اگاں لوٹ ات من نام گراں کسے ءَ چینچو داتگ ۔ کسے ءَ چے کتگ ۔ منی کرا پہ ہے روچاں اے دراہیں ھبر بنشتہ انت ۔ من چہ امارات ءَ وتی نول ءُ ھرچ ءِ سرا اتکگاں ۔ ادا ہوٹلاں داشتگ برے کوئٹہ برے تربت ءُ پنجگور، برے گوادر یا کجام جاگہ ءَ کہ منی لوٹ بوتگ من دگہ رُمبے ہم زرتگ ءُ شگوں کسے ءَ منا چے داتگ ۔ ہاں اللہ ءِ احسان ءُ شگرانت ۔ سنگتاں منا باز عزت داتگ باز مہر داتگ مئے ہے سنگت اگاں مزنیں پوسٹے ءُ شگ انت تاں وزیر ءُ گزیراں، ہرکس ءَ منا مہر ءُ عزت داتگ ۔ وہدے من آیانی اوتاگ ءَ یا کارگس ءُ شتگاں آ خانوادہاں وتی وتی کاریلہ داتگ ءُ پاداتگگ ءُ اوشتاتگ انت ءُ اے سلسلہ اللہ ءِ شگرانت کہ انگت است انت ۔ مئے یکدگر ءِ احترام تنی وہدی موجود است انت ۔ است باتنت ءُ گیشتر باتنت ۔

چمگ: واجہ انچو وہدانت کہ شما بلوچی زیمل ءِ ھذمت کنگ ، شما کمک ءُ مدت ءِ شکل ءَ چیزے رستگ ؟

نـــوردل: ہچ رنگیں کمک نہ بوتگ نہ منا ءُ نہ منی زہگاں ۔ ذاتی سورت ءَ من ہچ پائدگ نہ زرتگ ءُ نہ کسے ءَ آفر کتگ ۔ نہ منا نہ منی زہگاں نوکری، وظیفہ یا دگہ ہچ وڑیں چیز ۔ البت ۱۹۹۵ ءَ بلوچ میوزیکل اینڈ کلچرل ویلفئر سوسائٹی ءِ نیمگا چہ من یک مراگشے تہینت ءُ مزنیں پروگرامے کراچی ءِ آرٹ کونسل ءَ کنائینت ۔ اے پروگرام ءِ سوبمند کنائینگ ءَ من بلوچستان ءُ سندھ ءَ وت گشت ءُ چندہ کت ۔ دوسال ءِ ترءُ گرد ءُ مردمانی منت ءُ لیلاءَ پد یک لکھ ءُ ہپتاد ءُ شش ہزار کلدار جم بوت ۔ ہے پروگرام ءِ تہا چیزے جار پر ینگ بوت کہ ہمانی تہا واجہ میر اکرم دشتی ، کہ آ وہد ءَ کلچر ءِ وزیرات، واجہ ءَ پنجاہ ہزار کلدار ءِ اعلان کت ءُ ہے پنجائیں ہزارے داتنت ۔ اے زر پمن نہ اتنت اے میوزیکل فنڈ ءَ شتنت کہ ۱۹۹۶ ءَ دگہ مزنیں پروگرامے لیاقت میموریل لائبریری ہال ءَ کنائینت کہ ایشی ءِ تہا گیشتریں بہر زالبولانی ات ۔ ھاسیں مہمان حسن بانو زالبولے ات، کمپیئر بزاں جارچین زالبول اتنت ۔ اے دیوان ءَ مریناں ہم بہر زرت چوشکہ حسام قاضی، جاوید جمال، عبدالغفار، ظاہر لہڑی ءُ دگہ لہتیں ہوارات ۔ اے پروگرام ءِ انتزام کار ءُ تانکہ دروازگ ءِ پانپا ہم زالبول اتنت ۔ اے یک تجربہے ات کہ سوبین بوت ۔ بلے دیمترا مالی نزوریانی سوب ءَ ماراچوشیں پروگرام کنگ ءِ موہ نہ رس ات ۔ من گوشگا اتاں ءُ گوشگ لوٹاں کہ اکرم دشتی ءَ پنجاہ ہزار چہ وتی بلوچستان فنڈ ءَ ماراداتانت ھالانکہ ما کراچی ءَ پروگرام کنگا اتیں ۔ واجہ اکرم دشتی ءِ آ وہداں من گوں دل ءِ جہلانکاں منت گیت ءُ مروچی ہم سَے ماہی چمگ ءِ وسیلہ ءَ من واجہ ءِ منت ءَ گراں ءُ ہر وہد ءَ منت وارباں کہ واجہ ءَ اے مارگ ءُ مارشت پہ وتی کلچر یا پہ بلوچ قوم ءَ دل ءَ ات ءُ دیمترا من چہ وتی دراہیں سروک ءُ رہشوناں ہمے امیت کشاں ۔ دگہ یک واجہیں براتے ءِ منتاں گراں بزاں واجہ ڈاکٹر عبدالمالک ءِ کہ یکرندے منا ہزار کلدار داتگ ئے ۔ دگہ مردمے ءِ وامداراں ، آ واجہ ملک طوقی صاحب انت ۔ واجہ ءَ منا پہ زور زردات کہ منی کرا کوہنیں شعرانی ءُ موادانی امبارے است واجہ ءَ گوشت کہ پمن کاپی کن اش بلے واجہ ءَ ملک یلدات ءُ شت امریکہ ءَ سر بوت ۔ چوناہا واجہ علی صاحب (سکرٹری) ءِ بیج ءِ آروس ءَ واجہ ءَ منا نگدیں ہپتاد ءُ پنچ ہزار کلدار دات ءُ محفل ءَ لیٹ ہم مارا باز شرّس ات ۔ ہے وڑا واجہ مومن ءِ بیج ءِ آروس ءَ ، واجہ میر محمد علی رند ءِ بیج ءِ آروس ءَ ، واجہ دربیش بلیدی ءِ بیج ناصر جان ءِ آروس ءَ ، واجہ عطاء اللہ ءِ آروس ءَ ، واجہ ڈاکٹر تاج ءُ واجہ انور ءِ بیج ءِ آروس ءَ شرّ زر رستگ ءُ الحمد اللہ اے واجہاں سک باز مہر دات ۔ باز عزت ءُ احترام ءُ مہر ءُ وشی رستگ ۔ منی یک کوہنیں ءُ نزیکیں برات ءِ وڑیں سنگتے واجہ غوث بخش، بی اینڈ آر تربت، من اے واجہ ءِ سک باز منت واراں کہ مردمے سرپد

کنگ انت کہ بابا چوش نہ انت کہ شما اشکنگ ۔ پدا گوں من ھبر کنائینگ انت ۔ وہدے آہاں منی ھبر اشکنگ انت ، آ ہم ھیران بوتگ انت ءُ منارا گوشتگ اش ولجہ تو بے دھڑک بیا ۔ ہمے وڑا گوادر ءَ ولجہ کمال ، ولجہ اسحاق بلوچ ، ولجہ رشید جان ءُ ولجہ برات نبی بخش بلوچ ، ایشاں ہم شاباش انت دوستی ءِ حق اش ادا کتگ ۔ براتانی وڑا ھرچ وہدءَ ساڑی انت ءُ من امیت کشاں کہ مئے مہر ءُ دوستی ءُ مئے براتی محکم تر بیت ۔ چوناہا براتانی ، دوستانی کمی نہ انت بلوچستان ءِ ھرچ جاگہ ءَ منا برات وڑیں دوست ءُ مہروانیں مردم است اگاں نامان اش بگراں گڑا شمئے اے تاکبند ءَ جاگہ اش نہ بیت ءُ ماشاءاللہ دو چار وشنیاتک ہم است ۔

چمگ: ولجہ تو برے برے ہمے وشنیاتک والہ گپ ءَ کنگا ئے ، آیا تو ایشاں زان ئے یا انچو اشکنگ کہ لہتیں مردم است کہ تئی یاتئ ازم ءِ دیمروی اش مان نئیت ؟

نورل: جی ہو ! بازشرّ اش زاناں ۔ منی ہمراہ انت ۔ منا سلام علیک ءَ دیما ترانت ۔ وہد وہد ءِ سرا دپ کپنت ، شیرکنیں ھبر کنت ، دپ وش ءُ دل ءَ کہر انت بلے من اللہ ءِ لکھانی وار شگر گزار ءُ منتوار اں تانکہ اللہ ءِ نظر نیک انت من مناں ءُ " پہ گوشگ وڑ نام نہ بیت بنام " ۔ البت وقتی صورت ءُ نکس انت چیا کہ تانکہ راست بئیت دروگ راہے بُرِیت ءُ وتی کاراں کنت بلے راست راست انت ءُ دروگ ءِ بُن ٹنگ انت ۔

چمگ: بالاے ھبرءَ زانگ لوٹگا ایں آخر گڑا مرچاں شما چہ وتی پیسری دِرک ءُ دَوراں کپتگ ئے شمئے سرءَ پرکم گندگا بیدا کنت ؟

نورل: شمئے ہمے پیسرءِ جست کہ منی پیسریگیں دِرک ءُ دَور کم بوتگ انت یاں بڈ ان انت ، اے ہم وشیں ھبر ءُ شریں جست یے ات کہ شما کنگ ات بلے گپ دراج کش بوتگ ات ءُ من اے پسوءِ دیگا بے ترانگ بوتاں ۔ شمئے گپ ءِ پسوا ایش انت کہ من تانکہ متحدہ عرب امارات ءَ اتاں برسرءِ روزگار اتاں ، درک ءُ دور پہ ماتیں گلزمین اتنت ، آجوئی ءِ جن ءَ جاگہ کنگ ات ، جوانی ءِ جوش ات ، چہ بی ایل اوءَ سپر بنگیج بوت ، پدا بی ایس او ، بی این ایم ءُ 1988 ءَ اے سپر پمّن کٹ ات ۔ 1988 ءَ من چہ وتی روزگار ءُ کار ءَ ہم کشگ بوتاں ۔ ادا ملک ءِ تہا سنکتانی نیام ءَ 1986 ءَ ناتپاکی ءُ جتائی ءُ یکدگر ءَ ایر جنگ ءُ ہمے وڑیں ھبراں دلپتر کہی ءَ مانشانت ، چیا کہ مئے وانندہ ءُ زانتکاریں سراں اے کاربنا کتنت ۔ سنگت بھرءُ بانگ بوتنت ۔ دیمترا ہمے بھرءُ بانگ گیشتر بوتنت کہ اے وہدی نزاناں چنت بھرءُ چنت وندءُ جاگہ ءَ انت ۔ ہمک یک پارٹی ءُ تنظیم سےَ چار جاہ ءَ بھر بیت ۔ من وت ہم چہ امارات ءَ ستاں او مان بزاں مسقط ءَ سرکپت ۔ من تاں دوسال ءَ ولجہ عبدالعزیز ءِ کفالت ءِ تہا گوں جن ءُ چکاں بوتاں ءُ جہد کت کہ پہ زندءِ گوازینگا راہ ءُ درے دربئیت بلے بھت ءَ نہ کت یاری ۔ آپ ءُ دانہ ہلاس بوت من لڈءُ لوگ ملک ءَ اتکوں چیزے وہدءَ کوئٹہ ءَ بوتاں ءُ پدا کراچی ءَ اتکاں اے وہدی منی ھنکیں بزاں لوگ حب چوکی بلوچستان ءَ انت ءُ لیمارکیٹ ھشت چوک گل بلوچستان ہوٹل ءِ کش ءَ بیٹک انت ۔ مسقط ءَ ولجہ عبدالعزیز ءِ من سک باز باز منتواراں آ ولجہ ءَ تاں دوسال ءَ منارا گوں منی چکاں لوگ ءَ جاگہ ، پچ ءُ پوشاک ، ورگ ءُ ایندگہ دراہیں ضروریات پورا کتنت ، جھدے کت کہ من مسقط ءَ جاہ متند بباں بلے آ وہد ءُ دورءَ وہدے کہ من 1988 ءَ چہ سنکتاں وتارا گستا کت ، گڑا اسنکتاں ھم منارا سک بازڈالچار کت ۔ آ وہدی عجبیں گواتے ات کہ یکدگرے سلام ءَ علیک مکن ۔ بہرحال سنکتانی تنگ نظری ءُ ڈگ چاری ءَ من سک باز پریشان بوتاں بلے دوسے سالانی تہا من وتا جپت ءُ یکجاہ کت ءُ الحمدللہ ، اللہ ءَ ھیر کت ۔

چمگ: واجہ لبزانک ءِ نیمگا شمئے رجحان گیشتر انت مردچگیں مئے ادیب ءُ آہانی بابت ءَ شمئے لیکہ؟

نور ل: جی لبزانک وَ لبزانک انت بایدانت کہ لبزانک پہ ادب ءُ گراں سَنگینی ءَ زورگ بہ بیت ۔ مئے ادب ادبدارنت ءُ بے ادبی ہم بازانت بزاں گوچلی، رندگیری، رَگ گان سکی ءُ ترپلی ہم است ءُ اے ایوک بلوچی ادب ءَ نہ انت ۔ بلے جہد کنگ بہ بیت کہ بلوچ قوم، بردبارگراں ءُ سَنگینیں قومے، وتی شخصیت ءُ احترام ءَ بزان، گڑا ہر کس تئی احترام ءَ کنت تو وت وتا نزان ئے دگر ءَ میارے نیست ۔ دومی ہبر بایدانت کہ مئے سیاسی گل، سوشل ءُ ادبی گل ھاس ھاس دلگوش ءَ گوربکن انت باقائدہ وِنگ جوڑبکن انت کہ آیانی کار ادب ءُ زبان ءِ زندگ دارگ یادیما برگ ءِ بہ بیت ۔ وتی ادیب شاعر ءُ تمامیں ازمگراں ہم نزآرگ ءَ کار ءَ بکن انت ۔ وہدو ہد ءِ سرا دیوان ءُ مراگاہ بہ بنت ہر چ شہر ءُ بازاراں دمک ءُ میتگاں ملک ءُ درملکاں، اے کوشش کنگ بہ بیت ۔ زندگ بوگ لوٹ ئے وتی لبزانک، زبان ءُ موسیک ءَ ءُ دود ءُ ربیدگاں زندگ بدار تو ہم زندگ مان ئے۔

چمگ: انوگیں گوشندہانی بابت ءَ شمئے ھیال ءُ لیکہ؟

نور ل: گوشندہ ءِ شری ءُ جوانی اشکنوکانی سراانت ۔ چناہا تانکہ شریں اشکنوک ءُ گوشدارو ک مہ بیت شریں گوشندہ ہم نہ بیت دگہ اڑے ایشنت کہ مئے مہلوک سَنگیت ءَ سرپد نہ انت، نزانت ۔ ٹھاٹ، راگ، سر ءُ آواز اے چی انت ۔ بلے کمال ءَ بچار کہ نزانگ ءَ باوجود تیوگیں شپ تاں سہب ءُ محفل ءَ نشتگ ۔

چمگ: شما تاں چ ءِ سرا ایرادگپتگ ءُ ماہتاک بلوچی ءَ ہے درگت ءَ شعرے اوں نبشتہ کتگ ات؟

نور ل: من پیسرا ہم گوشت کہ بلوچ قوم گران ءُ مہذبیں قومے ۔ بُردباری ءُ سَنگینی جوانیں چیزے ۔ سکی ءُ ترپکی جوان نہ انت ۔ تا چ مئیگی چیزے نہ انت ءُ مئے نہ انت انچو شکہ لبز ءِ جند تا چ بلوچی لبزے نہ انت، من اے گوشتگ ءُ گوشاں کہ شما دوسد سال پُشت ءَ بروات تاریخ ءَ بچارات کہ مئے بامردانی تہا کئے تا چو بوتگ؟ مئے کرادری چیز بازانتگ، ما زرنگ انت ءُ چہ درقوماں شر تراش کنیں بلے ہر چیز ءَ یک حد ءُ مقامے است ما بلوچ قوم وتی وشیاں دراں گازکنگا چاپ ءُ چوگان کنیں ۔ مَلّیں، دستاں برز ءُ جہل کنیں، سراچنڈ ینیں، اپس ءِ سواری کنیں، اشترتاچیں، نشانگ جنیں، تیرکمان ءُ دگہ انچیں کارکنیں ۔ سُرنا ءُ ڈہل ءُ چاپ، سوت ھالو لاڑو ءُ ہمے پیمیں چیز کنیں ۔ چوش نہ انت کہ پلانی تئی چک ءِ آروس انت امینچک سک بیت کنئے بہ بے ھاکاں پُلپیٹ نئے .. ناں اے ردانت ۔ سکی سکیں مردم کنئت ۔

چمگ: چمگ ءِ واستا شمئے سلاہ ءُ سوجے است؟

نور ل: مئے کرادو دانت کہ ھراب ءَ ہم شر بگوشیں ۔ اگاں ھراب گوشت بزاں شر نہ کت ۔ دلبڈی بکن چونا ہاایمانداری ھبرے کہ چمگ ءِ چیزے تاک دست کپتگ کہ باز جوان انت، امیت کشاں کہ دیمترا انگت جوان تر بیت ۔ شمئے دلپھکیں جہد ستا کرزنت ۔ تاک ءُ مھتاک ہمینکس گیشتر بنت جوان تر انت ۔

چمگ: شمئے باز منتوار یں کہ شما وہد گیشینت ءُ اے دیوان بوت ۔

نور ل: من ہم شمئے منتواراں کہ گوں شما ھال احوال ءِ نیمون ءَ گندءُ نندے بوت ۔ انشاءاللہ آ ءَ کیں وہداں ہم یکجا گہ بیں ۔ چمگ ءِ وسیلہ ءَ من وتی لوٹوک ءُ اشکنوکانی اوں باز باز منتواراں ۔ ☆☆☆

میان استمانی لبزانک

رژن جاہ

ارنسٹ ہمینگوے/ دانش داغ

شپ نیم ءَ چہ زیات گوستگ ات۔ کیفے کساس ہورک بیتگ ات۔ بس ایوکا یک پیریں گراکے انگت براندہ ءَ نشتگ ... براندہ ءِ درچک ءِ برزا بجلی ءِ بلپ یے ات کہ آئی ءِ رژن ءَ چہ درچک ءِ تاکانی جوڑ بیتگیں ساہگ پیرمرد ءِ جان ءِ سرا اتاں۔ روچ ءَ براندہ ءُ دگ ءِ سرا ادام دنز بستگ ات بلے شپ ءَ شپ نمب ءِ سبب ءَ کاہ ءُ بوتگ تریتگ اتاں ءُ پیرمرد ءَ ساپیں فضا ءِ نندگ سک دوست ات۔ کیفے ءِ تہا دوئیں ویٹراں زانتگ ات کہ پیرمرد نشہ انت ءُ آہاں ہے ترس ات کہ اگاں پیرمرد ءِ نشہ بہ ودیت تہ بوت کنت کہ آبل ءَ مدنت ءُ بروت..... چو ءَ پیرمرد یک گراکے ات بلے اے کس ءَ نزانتگ ات کہ آ وہدے ہوش ءِ وت نہ بیت تہ چے کنت ہمیشکا ہردوئیں ویٹرانی چم آئی ءَ سک اتاں۔

''گوستگیں ہپتگ ءَ آئی ءَ وت کوشی ءِ جہد کتگ''

یک ویٹرے ءَ گوشت۔

''پرچا.....؟''

دومی ءَ جست کت۔

''مپت ءَ''

''تو چوں زانئے کہ مپت ءَ''

''پیرمردکیں ہزگاریں مردے'' اولی ویٹر ءَ گوں دلجمی ءَ پسو دات۔

ہرد کیں ویٹر دروازگ ءَ تکہ اتاں ءُ یکوئی براندہ ءِ نیمگا چارگا اتاں۔ دراہیں نیبل ہورک اتاں۔ پیرمرد تاکانی ساہگ ءِ چیرا نشتگ ات ءُ تاک یکوئی گوات ءَ گوں سرگ ءَ اتاں۔

Scanned by CamScanner

پیرمردءَ وتی ھور کیں گلاس گوں ٹیبل ءَ جت۔

ورنائیں ویٹر پہ آئیءِ گپ ءِ گوشدارگ ءَ تا کانی ساہگ ءِ چیراشت۔

''پرتو چے ہذمت بکناں؟''۔

پیرمرد کمیں دیراں ورناءَ چارگاات..... ''دگہ یک...... برانڈی یے''۔

''تو سک نشہ بےئے'' ویٹرءَ گوشت۔

پیرمرد یکوئی آئیءَ چارگ اات۔ ویٹر کیفےءِ تہا پترت۔

''منی ھیال ءَ سرجمیں شپ ءَ نندیت'' آ وتی سنگت ءِ گوار سگ ءَ گوں گپ ءَ بوت۔ ''مناسے بج ءَ پیسر واب نصیب ءَ نہ بیت۔ کم بھت وت کوشی ءَ سوبین بوتیں شر ترات''۔

ویٹرا نچوش گپان ءَ برانڈیءِ بوتلے چست کت ءُ یکبرے پدا تاکانی ساہگ ءِ چیراشت ءُ آئیءَ گوں برانڈیءَ پیرمردءِ گلاس پُر کت۔

''تو وتارا بکشتیں تہ شرترات''۔ ویٹرءَ وشگ وشگ ءَ گوشت۔

آئیءَ زانتگ اات کہ پیرمرد گوشاں گران انت۔

........دگہ مارنیچ........ پیرمردءَ وتی گپ ءِ پہمینگ ءِ واستا گوں دستاں اشارہ کت۔

اے بری ویٹرءَ گلاس ءِ تہا ہمینکس برانڈی مارتیک کہ گلاس ءَ چہ سرءَ ریچ بیتاں ءُ ٹیبل یے پولنگ کت۔

''منت وار'' پیرمردءَ سر چست نہ کت ءُ گوشت۔

ویٹر پدا کیفےءَ پترت۔ آئیءَ برانڈیءِ بوتل الماریءَ ایر کت ءُ پدا وتی سنگت ءِ گوراشت ءُ نشت۔

''نوں آنشہ انت'' آئیءَ گوشت۔

''آہمک شپ نشہ بیت''۔

''آئیءَ پرچا وتارا کشگ لوٹ اتگ''۔

''من چے زانیں''۔

''کجام رنگ ءَ وتارا کشگ لوٹ اتگ ئے؟''۔

''سادے گُٹ ءَ لوپ ئے کتگ''۔

''گڑا چوں رکت اتگ؟''۔

"آئیءِ گو ھارز تک رستگ گوں"۔

"ایشیءِ گورا چینکس زر بیت؟"۔

"سک باز"۔

"عمرے گشئے ھشتاد سال بیت"۔

"بایدانت کہ ھمینکس بہ بیت"۔

"ارمان کہ اے نوں گس ءَ بروت۔ من زانیں من شپ ءِ سئے ءَ پیسر وپت نہ کنیں...اے ھم چونیں مصیبتے..!!"

"آئیءَ آگہہ بیگ سک وش بیت"۔

"اے ایوک انت بلے من وَ ایوک نہ اوں۔ منی لوگی منی ودار کنت"۔

"یک وھدے ایشیءَ اوں لوگبانکے بوتگ"۔

"انوں اگاں ایشیءِ لوگبانک زندگ بوتیں، ہم ایشیءَ چے کت کتگ ات"۔

"ہچ گشگ نہ بیت بلکیں وارث گوں وتی لوگیءَ شادان بوتگ ات"۔

"ایشیءَ را گو ھارزے تکے است کہ ایشیءَ رار کیتگ ئے"۔

"ھو"۔

"من کدی بی اے پیم پیر بیگ نہ لوٹیں، پیریں مردم مصیبتے بیت"۔

"پہ ھمک پیرین ءِ واستا تو چو گوشت نہ کنئے۔اے یک ساپیں پیرین یے۔ بچارانوں نشہ انت بلے پدا ہی گوں پیم شراب نوشگ انت بچار...."۔

گندگ اوں۔ارمان نوں اے گس ءَ بروت۔ایشیءَ راکسی ھیال نیست۔پیر مردءَ سر چست کت ءَ کیفےءِ توکی نیمگا چار اِت۔ ہر دو ویٹر یکجا نشتگ اتاں۔یکے ورنا ات ءُ دومیءِ عمر گوزان ات۔

پیر مردءَ یکبرے پدا گلاس ٹیبل ءِ سراجت...."برانڈی"....دگہ یکے....آئیءَ گلاس ءِ نیمگا اشارہ کنان کوکارءِ گو ما گوشت....

پہ گس ءِ روگا بےکراریں ویٹر آئیءِ گوراشت۔

"ھلاس" آئیءَ گوں نشہءَ بےہوشیں پیر مردءَ را پہمائینگ ءِ واستا رد ءِ لبزانی سراز وردیان ءَ گوشت "بروں بس"۔

....دگہ یکے......پیر مردءَ پدا گوشت۔

"نوں بس ھلاس" ویٹرءَ گلاس چست کت ءَ گوں ترّیں گدءَ ٹیبل ءِ سراساپ کنان ءَ گوں گدی ھبرءِ وڑا گوشت۔

پیرمرد پاداتک ۔ کیسگ ءَ چہ پوست ءِ بڈاے کشان ءَ گوں چِک واریں بدن ءَ زران ءَ حسابے کت ءُ دات بلے یک کسانیں زرے پہ بخشش ءَ ویٹر ءِ دست ءِ دل ءَ ایرئے کت ءُ ڈن ءَ دراتک ۔

باروالہ ءِ چم آئی ءَ داں ہماوہد ءَ سک اتاں دانکہ آ ڈن ءَ دراتک ۔ لاگر ءُ پیرمرد تَر ورگا ابید انگت بازعزت داریں مردے گندگا آئگات ۔

''تو آئی ءَ را پہ چندے دگہ سہتاں پر چانندگ نہ اشت؟''

مزن سندیں ویٹر ءَ چہ ورنائیں ویٹر ءَ جست کت ''تنیکت شپ ءِ دوءُ نیم نہ انت''۔

''من گِس ءَ روگ لوٹیں وتی گندلانی سرا''۔

''یک گھنٹہ یے ءَ چے بیت؟''

''پہ آئی ءَ ہچ نہ انت بلے پہ ما باز انت''۔

''یک گھنٹہ یے وَ یک گھنٹہ یے پہ ما چوں باز بیت''۔

''تو وت چو پیرینانی پیا گپ جنگ ءَ ئے'' ورنائیں ویٹر ءَ چو زہر گنگی گوشت ۔ ''اگاں آئی ءَ را اینکس شوق انت گڑا بوتلے بہا بزرتین ءُ گِس ءَ بہ نشتیں ۔ دانکہ سباءَ بنوشتین یے یکیں ہبر اَت''۔

''یکیں ہبر نہ انت''۔

''ہاں تپاوت وَ است انت'' آ روی ایں ویٹر ءَ وت وتی گپ رد کت ءُ سر چنڈ ینت ۔ آئی ءَ ردیں ہبر ءِ سرا جاہلی کنگ نہ لوٹ ات ۔ آئی ءَ را بس زوتاں چہ زوت گِس ءَ روگی ات''۔

''ترا بے وہد گِس ءِ روگا گوں گُٹ گُٹ بیگ ءِ گُمان بیت''۔

''تو منی بے عزتی ءَ کنگا ئے''۔ ورنائیں ویٹر سنجیدگ بوت ۔

''اناں.... اناں.... مزن سندیں ویٹر ءَ گوں بچکندانی بچی ءَ گپ گیشینت ۔ مسکرا کنگا اوں ۔ بیسہ کن بس مسکرادگہ ہچ.....''

''منا بہ گُٹ گُٹ ءِ گُمان نہ بیت'' ورنائیں ویٹر ءَ کیفے ءِ درواز گ بند کنان ءَ گوشت ۔ ''من سکیں بیسہ والہ مردے آں.... منی جان گوں بیسہ ءِ ھاک ءَ اڑ کنگ بوتگ''۔

''تئی گورا نوکری است.... ورنائی است.... بیسہ است انت''۔ مزن سندیں ویٹر ءَ سر دیں ساہے کش ات ۔ تئی گورا ہر شئے است انت''۔

''تئی گورا چے شئے ءِ کمی انت؟''۔

"بیدءِ نوکری ءَ ہر شئے ءِ کمی انت۔ من کدی بی پیسہ نہ کتگ ءُ نوں منا ورناٸی ءَ اوں یلو داتگ"۔

پہ چیزے سھت ءَ ھاموشی بوت.......!

".......من چہ ہما مرد ماں یکےاوں کہ آ ہوٹلانی تہا بازدیراں ننگ لوٹنت"۔ مزن سندیں دیٹرءِ چم برزا خداءَ سک بیتاں۔

"ہما مردم کہ آ گندلانی سراروگ نہ لوٹنت......ہماہاں کہ شپ ءِ وہدءَ ساپ ءُ سلہیں ءُ رژناٸیں جاگہ ءِ شوہاز بیت ایں"۔

"من وَگس ءَ روگ ءُ وپسگ لوٹیں' ورناءَ گوں بیزاری گوشت۔

"مادوجتاٸیں مردماں......ءُ اے بس ورناٸی ءُ پیسہ ءِ کمی ءِ سبب نہ انت۔ من ہمک شپ کیفے ءِ بندبیگ ءَ پیسر پکر کناں کہ چو مہ بیت کسے کیفے ءَ پہ ننگابئیت ءُ ناامیت بہ بیت"۔

"بلے پُشت ءَ دمک ءِ ترنداپ جاہ وَ سرجمیں شپ ءَ پچ اِنت"۔

"تو نہ پہمگ ءَ۔ پُشت ءِ دمکانی ترنداپ جاہ جتا انت۔ اے یک ساپ ءُ سلہ ءُ رژناٸیں کیفے ءِ اے پیمیں جاگہ شپ ءِ تہاری ءُ ایوکی ءَ بازوَش بنت ءُ ھاس کرہماوہدءَ کہ وہدے تاکانی سائگ بہ بیت"۔

"شپ بخیر" ورناءَ گاسان ءَ گوشت۔

"شپ بخیر" مزن سندیں مردءَ پسہ دات۔ لیٹانی کشگ ءِ وہدءَ آ یکوئی گوں وت گپ ءَ ات۔ اسلیں شئے وَ رژناٸی انت۔ بلے اے اوں المی انت کہ جاگہ ساپ بہ بیت۔ موسیک ءِ زلورت نہ انت۔ موسیک ءِ بہ زلورت نہ انت۔ پُشت ءِ دمکانی ترنداپ جاہاں مردم شری ءِ سرا اوشتات اوں نہ کنت۔ حالانکہ آ سرجمیں شپ ءَ پچ انت"۔

تواچ کجام شئے ءَ ترس اتگ ات۔ اناں ایشی ءَ ترس نہ گشاں۔ اے ترس نہ انت۔ اے وَ چچ نہ انت۔ کس چچ نہ بوتگ۔ مردم وت اوں چچ نہ انت۔ کس چچ نہ بوتگ۔ بس ھیچکیں گپے ات ءُ بس رژن ءِ زلورت بوتگ۔ رژن ءِ ءُ کمیں سپائی ءِ ءُ کمو وڑ ءُ پیم ءَ۔ لہتیں ناروا ءِ جہہ مندبیتگ انت۔ بلے آہاں ناروا نہ مار اتگ ات۔ بلے آئی ءَ زانتگ ات کہ اے درست ناروا انت۔ ناروا، پہکیں ناروا، مئے ناروا کہ آ ناروا ءَ انت۔ ناروا ءِ قسم، ناروا ءِ میتگ ءَ ناروا بیت ایں۔ انچوشکہ ناروا ءَ انت۔ مارا ناروا ءَ بدے۔ مئے ہمروچی ایں ناروا، ءُ مارا ناروا ءَ چہ ناروا ءَ ارزان بکن، ناروا ءَ چہ ناروا ءِ عمل ءَ بدار ءُ ایشی ءَ نجات بدے۔ تاکہ ما ناروایاں چہ جتاباں ءُ گوں ناروا ءَ یک بباں۔ چچ مہ بچات کہ پُر اپُر اِنت۔ چچ نیست ءُ تئی ہمرائی ءَ بی مدام چچ نیست۔

آئی ءَ بچکند اِت ءُ ترنداپ جاہ ءَ پترت کہ اودا کافی ءِ مشین جنگ ءُ ایرات۔

"چے پکار انت....؟" کاوَنٹرءِ پشت ءِ اوشتاتگیں مردءَ پرس ات۔

"ناروا.... یک پیالہ ءَ...."

''بارواله ءَ گوں حیرانی اَبکی آئی ءَ راچار اِت ءُ پرآئی ءَ یک پیاله یے کافی ایر ِتک۔

''اِداں رژن بروبرانت''۔آئی ءَ بچکندان ءَ گوشت۔ بلے دیوال وڑ ءُ پیم ءِ سرانه سمینگ انت......ءُ سپائی..''۔

بارواله ءَ آئی ءِ گپ ءِ پسه ءَ ہچ نه گوشت۔اے شپ ءِ نیم ہنگام ءَ نوکیں بنکپ ءِ سرا گپ بندات کنگ بے ماناات۔

''دگه چیزے پکارانت؟''۔بارواله ءَ جست کت۔

''اناں،منت وار''۔ ویٹر ءَ گوشت ءُ کافی ہلاس کت ءُ گوں ہاموشی ءَ روگا بوت آئی ءَ پدی دمکانی ترنداپ جاه دوست نه بوتگ اتاں۔سا پیں ءُ رژنائیں جاه ءِ گپ وت دگرے۔نوں آبے پکر کنگا وتی گس ءَ رَوت گندلانی سرا ئچک بیت ءُ سہب ءِ رژن ءِ ہمرائی ءَ وتی دیدگانی ہچ کنگا کامیات بیت۔

''منابے وابی ءِ ویل انت''۔آئی ءَ وتاراتسله دات۔

''گیشتر مردم ہمے ویل ءِ نادراه انت۔

اردو رجانک:صغیر ملال

ارنسٹ ہمینگوے ءِ باروا یک امریکی نگدکارے گشیت که''لبز انک ءِ تہا ہمینگوے ءِ جاگه کسے ءَ اوں گپت نه کنت ءُ چوشیں مردم سک باز مشکلاں پد دیما کاینت۔ہمینگوے ءَ ہررنگ ءَ وتی زند سرجمی ءَ گوازینتگ۔ وہدیکه فوج ءَ بیتگ ته چوشکاری ءَ ھترناکیں مُہماں گوں بیتگ۔ باز براں ساه کندن ءَ رستگ بلے جان ءِ مان بوتگ که رکتگ۔

ہمینگوے ۱۲ جولائی ۱۸۹۹ء، ءَ امریکه ءَ ودی بوتگ۔آ زیاد ہیں وانندے نه بیتگ بلے قدرت ءَ آئی ءَ راسکیں شریں بودے داتگ ات۔آئی ءِ بازیں کسه ءُ گدار ءِ سرا فلم جوڑ کنگ بیتگ که ایشانی تہا''سنوز آف کلمین جارو''،''دی سن آلسو رائزز''،''فار ہوم دا ببیل ٹولز''،''اے فیئر ویل ٹو آرمز''ءُ''اولڈ مین اینڈ دی سی باز نامدار انت۔

Scanned by CamScanner

یک لیلوے

معین نظامی/سلیم ہمراز

ایران ءِ کردانی مزنیں شائر عبدالرحمان شرف کندی ءِ ند نام ''ھہ ژار'' انت کہ ایشی ءِ مانا ''بے نوا'' ءُ ''مہتاج'' انت۔ آ 6 شعبان 1339ھ بزاں 1921 ءَ ءِ مہاباد ءَ ودی بوت۔ آئی ءِ پت ملا محمد شرف کندی یک رژناہ پکریں نیکراہی سپاہے ات۔ آئی ءَ وتی چک پنچ سال ءِ سند ءَ نیکرائی زانت ءِ شوہاز ءَ دیمدات۔ ھہ ژار ءُ آئی ءِ ہم مکتبیں دوست ہیمن ءَ کسانی ءَ شائری بندات کت۔ آئی ءَ ہبدہ سال ات کہ آئی ءِ پت بیران بوت۔ چار مرد ماں ہوار کھول ءِ چار ءُ دلگوش ءِ ڈبہ آئی ءِ کوپگاں کپت۔

1941 ءَ ءَ آئی ءِ سیاسی چست ءُ ایر بنا بوتنت۔ 1943 ءَ ءَ آئی ءَ نیکراہی ءُ راجی آجوئی ءِ دست ءَ آرگ ءِ ہاترا یک چیریں زرمبشت ے حیاتِ نودی ءُ شاہِ ایران ءِ ہلاپ ءَ چیراندری چاپ بوؤکیں تاکبنداں نبشتانک ءُ لچہ نبشتہ کنگ بنا کت۔ چل ءِ دہک ءَ آئی ءِ لبزانکی ءُ سیاسی سُر ءُ پُر وتی زوران اتنت۔ بیست ءُ ہپت سال ئیگ ات کہ کردانی راجی شائر لیکگ بوت۔ ہے وہد ءَ آئی ءِ درانڈیہی بنا بوت۔ آئی ءَ عراق، لبنان، شام ءُ روس ءَ درانڈیہی سگت ات۔ گیشتر وہداں بغداد ءَ ات۔ عراقی کردانی 1958 ءَ ءِ جنز ءِ تہا گیش ءَ چہ گیش بہر زرت۔ بازیں میاں استمانی مراگشاں بہرے زرت۔ ریڈیو ءُ ٹی وی گپ ءُ تراناں بہرے زرت۔ بازیں کتابے نبشتہ کت۔ بازیں لچہ ءُ نبشتانکے نویست۔ 1975 ءَ ءَ اے زرمشت ءِ ہلاسی ءَ پدا ایران ءَ واتر بوت ءُ کرج ءَ جاہ منند بوت۔ ادا آئی ءَ زانکار جاہی (دانش گاہی) پٹ ءُ پولکارے ءِ بستار ءَ بے بہائیں نچین (تالیفات) پہ نشانی پشت کیتک۔ آئی ءِ چاردہ کتاب چاپ ءُ شنگ بوتگ انت ءُ شش دیگہ پہ چاپ ءُ شنگ ءَ ایرانت۔ امبر ءِ گڈی روچاں دل ءُ میدہ ءِ نادراہی ءِ آماچ بوت۔ بیرانی ءُ لہتیں ماہ پیسر فرانس ءَ شت ءُ پیرس ءِ یک نادراہ جاہے ءَ وتی دِرّ ءُ دوے (آپریشن) کنائینت۔ کمّے کہ گہتر بوت پدا ایران ءَ واترے کت۔ 4 شعبان 1411ھ بزاں 1991 ءَ ءَ تہران ءَ بیران بوت۔

استاد ھہ ژار کردی گیدی شائری ءِ گڈی مستریں نام انت۔ آئی ءَ وتی راج ءِ نوکیں سیاسی، چاگردی ءُ تب زانتی جیڑہ اوں باز جوانی ءَ وتی شئیرانی سرہال جوڑ کتگ انت۔ آوتی دور ءِ درستاں چہ مستریں راجدوستیں کرد شائر ات۔ عربی ءُ فارسی شائری ءِ گنج ءِ سرا اوں آئی ءِ جہلانکیں نگاہے بوتگ۔ ءُ یک ھدّے ءَ ایشی ءِ اثرات اوں آئی ءِ گورا گندگ بنت۔ آئی ءِ زندگی ءُ شئیرانی تہا بازیں چیزے اردو ءِ مزن نامیں شائر فیض احمد فیض ءَ گوں نزیکی کنت۔ آئی ءِ گچینی شئیر بازیں زباناں رجانک کنگ بوتگ انت۔ اردو ءَ اولی رند ءَ آئی ءِ یک لچہے

''لیلو' ءِ رجانک شمئے دیماانت:

زہگ!

منی زہگ!

منی چمانی نور!

دل ءَ اروا ہ ءِ کرار!

منی پُل !منی ناز بو!

منی راز ءَ نیاز!

گم ءَ اندوہانی دوزہ ءَ منی دل ءِ سارتی!

منی پگرانی بینگ، شیرکنیں زہگ!

تئی ارس تَم نہ کنت

باندا داں مرگانی بانگ ءَ

واب ات ئے پہ آرامی ءَ

ہلّو !ہلّو !ہتّک ءَ!

بلے انشپی تئی چم واب نکنندنت

تو بس نہ کنئے

ءَمنا واب ءَ کور کنگ، منی زڑدی ایں بچ!

تو گو ا نزگ ءِ نیمگا نہ روئے

من زاناں اوحدا ءِ دل ءِ بہر!

من سرپداں او منی کسانی ءِ دل!

تو جست کنئے کہ اے گوانزگ

منی ءَ تئی واہشتانی مانش انت؟

زندان ءِ گپ ءَ کنئے؟

دوئیں دست بستگ انت، زندان ءَ؟

نوں اے توئے کہ
آئی ءَ بز کتگ ءَ
بستگیں دست ءُ زندان ءِ گپ بنا کتگ !
کیدءُ بند، ءُ گم ءُ اندوہ بس ہمے پمّئے تک ءَ پشت کپتگ انت؟
کیدءُ بندءَ چہ، واہ ءُ زاری ءَ چہ
بندءُ بج بوگا چہ، چرے جیڑہ ءَ چہ
بیزار! بیزار! بیزار!
ہلّو ! ہلّو ! تنک ءَ!
نوں شرّی ءَ دلگوش کن !
نوں ترا اے رازءَ
اے کلوتگیں رازءَ گشاں گوں
تو منی زہگ ئے ءُ کردانی نماسگ ئے
تو منی پسگ ئے ءُ کردستان ءِ برزیں کوہانی نماسگ ئے
تو منی چُک ئے ءُ گہگیری ءِ پہرءُ شان ئے
اپسوز او منی بے وتنیں چُک !
بدبہتیں کردانی
ایوکیں کردانی
دنیاءَ درپہ دری ءَ ابید دگہ ہچ نیست
آہانی جمی نسیب انت
کیدءُ بندءُ زندان ءِ ہزابی
بس ہمیشکہ من ترا زندگا گندگ لوٹاں
داں وہدے من استوں، ءُ داں وہدے اے دنیاءَ کیدیانی زبان است انت
من تئی مرگ ءَ دیست نکناں

منی جان!
ہلّو! ہلّو! ننک ءَ!
آشکیں زہگ!
تئی پدا من وتی امبر گوازینت کہ تراسوت گشاں گوں
تئی پدا امبر گوازینت ہے رنج ءُ عذابی ءِ تہا
دردانی تہا، دنیاءِ دوزہ ءَ
تانکہ ارساں چہ من ترا دریاے جوڑ بکناں
تانکہ ارساں چہ من ترا اپُو داں
رُدگ ءُ مزن بوگا بگنداں
شپاں من ترا لیلو دیاں
ءُ روچ ءَ چہ دژمن ءِ ترس ءَ
واب چہ منی چماں میلّے ءَ دورانت
ءُ اشک ءِ زہگ!
ہزار دعاہانی ہمراہی ءَ من تئی ورنائی ءِ ودار ءَ اوں
ہزار دعاہانی ہمراہی ءَ
اپسوز! تو مزن بۓ
زوراکیں دژمن تئی ہجکیں بالاد ءَ پہ تیر گڈیت
او بندیگ!
او منی مہر ءِ چک
اپسوز! اجبیں زمانگے
کہ ردتگ کم انت
ءُ آتش گیشتر!
ہلّو! ہلّو! ننک ءَ! ☆☆☆☆☆

چہ مہرءَ آدیم مرگ ءِ وداریگ

گبرئیل گارشیا مارکیز/عمر عثمان

سینیٹر اونے سیموسانچیز ءِ کرا مرگ ءَ چہ پیش شش ماہ ءَ زیادہ روچ است ات کہ آئی ءَ ہما جنین رست کہ آئی ءِ زند ءِ لوٹ بوتگ ۔ آہانی گندوکائی روزے دیل ویرے نامیں میتگے ءَ بوتگ کہ شپ ءِ وہدءَ شپکی ءِ جہازانی واستا چیریں بندن ءِ کارے داتگ ءُ دومی نیمگا روچ ءِ رژنائی ءَ انچیں پونسیں راہانی وڑا دریاءَ گوں ہمگرنچ بوتگ آایوکا نہ چپ ءَ چوٹ بوتگ بلکیں ہر نیمگا چہ ہمنچو پسند بوتگ کہ اوداچ ییمیں انسان ءِ ندگ ءِ گمان نہ بوتگ کہ آ مردمانی بھت ءَ ترینگ ءِ کارءَ بئیت ۔ اے میتگ ءِ نام ہم یک ھسابے ءَ مذاقے ات کہ اودا دزکپتگیں ایوکیں گلاب ءِ پل سیٹراونے سیموسانچیز ءَ .....ہما نیمروچ ءَ وہدے آلورا فاریناءَ گوں دپ کپتگ ...وت وتی جیگ ءَ جتگ ۔

اے ہما اوت ءِ ھودری بہرے ات، کہ سینیٹر ہر چارمی سال ءِ سراترءَ تاب کت، ندارگ چاروکانی دراہیں گاڑی سہب ءِ سرا اہلہ اتکگ انت ۔ چہ ریشی ءَ پدہندی مردماں چکاریں ٹرک اتکنت ۔ ایشاناں بازیں دمگاں مچیاں مزن پیشدارگ ءِ واستا کراہ ءِ سرا آورتگ ات ساعت یازدہ ءَ چہ پیش زیمر، آس ءِ گوازی ءُ ہمرہانی جیپاں گوں ھوار اسٹرابری سوڈہ ءِ دروشم چوشیں مزنیں وزیری گاڑی ءِ دراہ بوت ۔ ایرکنڈیشنڈ کارءَ سینیٹر اونے سیموسانچیز موسم ءِ ترندی ءَ چہ بے پرواہ، دلجمی ءَ نشتگ ات ۔ بلے انچوش آئی ءَ درواز گ پچ کت، لوارءَ آئی ءِ دپ ءُ دیم پیلوشت انت، آئی ءِ لہمیں ریشمی پوشاک چہ ھیدءَ چہ بچل اتنت، ءُ آئی ءَ وتا چہ وتی عمرءَ باز مزن مارِات ءُ پیسرا چہ گیش ایوک لیک ات ۔

گواچنی زندءَ آنو کی 42 سال ءِ بوتگت ۔ آئی ءَ گوٹنگن ءَ چہ شرف ءِ گو ما میٹلر جیکل انجینئرءِ ارزشت ءَ گریجویشن کتگ ات ۔ آ بے کاریں رجانک کتگیں لاطینی کلاسیکی کتابانی سکیں وانوکے ات ۔ بُندرا چہرے وانگا چہ آئی ءَ ھاسیں نپ نہ رستگ ات ۔ آئی ءَ یک گران ءُ سنگینیں جرمن زالبولے ءَ گوں آروس کتگ ات ۔ چہ آئی ءَ چہ آئی ءِ پنچ چک اتنت کہ دُراہ وتی لوگاں وشھال اتنت ۔ چکاں چہ گیش آوت بازشادان ات، بلے سے ماہ پیسر، آئی ءَ راکشگ بوتگ ات کہ دیم ءِ کرمس ءَ داں آدائمی بیران بیت ۔

تا وہدءَ مچی تیاری سرجم بوتیں، سینیٹر ہما لوگ ءَ کہ حاص پہ ہمائیگی ساڑی کتگ ات ۔ آرام کنگ ءِ درگت ءَ کلاکے گوازینت و پسگ ءَ ساری آئی ءَ گلاس ءِ آپانی تہا گلاب ءِ پل ایرکت، آئی ءَ تانسریں ریکی بٹ ءِ سفرءَ زندگ داشتگ ات ۔ پرہیزی وردنے وارت کہ آئی ءَ وتی ہمراہ گون بوتگنت ۔ داں پس ءِ برتگیں گوشتاں چہ بہ رکیت کہ سرجمیں روچ ءَ آئی ءِ دیما ایر بوگی اتنت ءُ وہدءَ چہ پیش بازیں

درد بریں گولی یے ہم وارت، داں درد چست بیت، گڈا آ پسر اادارگ بہ بیت۔ پدا آئی ءَ پنکھا گوانزگ ءِ نزیک ءَ کت ءَ برہنگی ءَ 15 منٹ ءِ واستا گلاب ءِ پل ءِ ساہگ ءَ دراج بوت۔ گاسگ ءِ وہدءَ ترگ ءِ ھیال ءَ ٹکلینگ ءِ درگت ءَ آئی ءَ مزنیں واہشے کت۔ ڈاکٹراں ابید دگہ کس ءَ اے گپ مالوم نہ ات کہ آئی ءَ پابندیں وہدے ءِ سزارستگ، چیا کہ آئی ءَ وتی زندءَ چیمیں بدلی آرگا ابیدا اے رازءَ راایوکا برداشت کنگ ءِ پیسلہ کتگ ات۔ بلے ایشی ءِ سبب پہر بندگ نہ ات، بلکیں شرم ات۔ آرام کنگ ءُ جانشودگ ءَ رند وہدے نیمروچ ءِ ساعت سئے ءَ آ مچی ءَ سر بوت، آئی ءَ وتا دلجم لیک ات۔ آئی ءَ زیریں لنن ءِ شلوار ءُ پلد اریں پشکے گورا کتگ ات۔ ءُ آئی ءِ اروا درد بریں گولیاں تاہیر داتگ ات۔ بلے پدا ہم مرگ ءِ بیہار پر آئی ءَ دلگرانی ات۔ چیا کہ تلو ءِ سراسر کپگ ءَ گوں آئی ءَ ہما مردمانی واستا یک عجبیں ناوشی یے مارت کہ آئی ءَ گوں دست ملائینگ ءِ درگت ءَ کش ءُ چیل انت ءُ گوشگیں سال ءِ حساب ءَ آئی ءَ اے پادشپادیں میتکی مردمانی سرا اپسوز نہ بوت کہ کسانیں سورگیں چوک ءَ اشکرانی گرمیں برانزاں پہ زورے برداشت کنگا انت۔ آئی ءَ چاپانی جاک ءِ تہا ز ہرگران ءَ وتی دست ءِ اشارہ ءَ چہ مردم داشت انت ءُ گری ءَ چہ انش انش کنوکیں مردماناں چپے چارت، وتی دستاناں ابید ءِ سرینگ ءَ گشتا نک دیگا شروع بوت۔ آئی ءِ وشیں توار اے منیں آپ ءِ وڑا ات، بلے آئی ءِ رنگیں ءُ واہما گوشگیں تقریر آئی ءِ زبان ءَ چہ راستیں گپانی وڑا نہ ات، بلکیں مارکس پیلیکس ءِ مراقبہ ءِ چارمی کتاب ءَ زرتگیں زوریں پیسلہ ءِ ھلاپ ءَ دیما اتگ انت۔

''ماادا ابرم ءَ (فطرت) چکپر وش دیگا اتگیں'' آئی ءَ وتی دراہیں عقیدہاں ابید بندات کت ءُ گوشت''نوں ماوتی ملک ءَ بے جست ءُ بزگ نہ بیں۔ تن ءُ ترندیں مولم ءِ اے ملک ءَ حدائی چورہ نباں، وتی سرڈگار ءَ دارنڈیہ نباں۔ ما یک جتائیں قوے باں، زالبول ءُ کماشاں! ما یک مزنیں ءُ شادانیں قوے باں''۔

اے تماشا ءِ یک ھاسیں ھزرے ات۔ آئی ءِ گوشتن بر جاہ ات کہ آئی ءِ دست ءِ راست ءَ کاگدی مُرگانی رے گوات ءَ یلہ دات۔ اے وت جوڑ کتگیں مُرگاں گشئے ساہ مان بوت ءُ تھگاں شر کتگیں تلو ءِ سرا چہ دیم پہ دریا ءَ شت انت۔ ہمے ساعت ءَ ایدگہ مردماں گاڑیاں چہ نمدی ءِ تاکانی وت جوڑ کتگیں درچک درکتنت ءُ مچی ءِ تہا گل کتنت۔ آہاں اے دروشم کتا ءِ پشدر ءَ سرجم کنگ اتنت۔ ایشی ءِ تہا سوتکگیں اِشت ءُ شیشگ ءِ دریگانی وت سریں گس جوڑ کنگ ات۔ ءُ اے پیا آہاں گواجی زندءِ پرشکیں کرگین چیر داتنت۔

اے دروشم ءَ دراج کش کنگ ءِ درگت ءَ سینیٹر ءَ وتی گوشتن ءَ را لاطینی زبان ءِ دوزرتگیں بہرانی ویزچ ءَ گیش مزن کت۔ آئی ءَ عہد کت کہ آھور گوار ءَ کیں مشین، وردنی دلوتانی رودینگ ءِ دستی ازباب، ءُ کلو ءِ سراسبزی ءَ دریگانی دپ ءَ ئیل رودینگ ءِ دراہیں آسراتیاں دنت۔ وہدے آئی ءَ دیست کہ آئی ءِ ''ھیالی جنت'' تیار انت گڑا آئی ءِ نیمگا اشارے کت ''مئے دنیا انچوش بیت''۔ زالبول ءُ کماشاں! آئی ءَ کوکار کت ءُ گوشت ''بچار ات! مئے دنیاانچوش بیت''۔

نشتگیناں چک جت چارت، تہر تہریں کاگداں چہ جوڑ کتگیں یک لانچے کہ اے وت ساچیں شہر ءِ برزتریں ماڑیاں چہ ہم برزتر

ات، لوگانی پُشت ءَ گوزگاات ۔ اے گپ ایوکا سینیٹرءَ مارِات کہ دم پہ سھت ءَ جنگ، ایر کنگ ءُ یک جاگہے چہ دومی جاگہ ءَ برگ ءِ سبب ءَ گنتاءِ شہرتر ندیں موسم ءِ اثراں چہ اثر منّد بوتگ ءُنوں اے انچو ھراب انت کہ ہمُیچو روزل دیل ویرے ءِ میتگ ۔

دوازدہ سال ءَ اے اولی رندات کہ نیلسن فارینا، سینیٹرءِ وش اتک ءَ نیاتلگ ات ۔ ایشی ءَ وتی ہمروچ ءِ دپسگ ءِ وہدءَ لوگ ءِ یک گنڈے ءَ گوانزگ ءِ تہا دپسوکائی تقریر گوشداشت بے ڈولیس تھگانی اے لوگ آئی ءَ وتی نادراہیں دستاں گوں اڈ کتگ ات ۔ ہمیشی ءِ تہا آئی ءَ وتی اولی لوگی کشان کنان ءَ چنڈ چنڈ کتگ ات ۔ آ، ڈیولزءِ زِروان (جزیرہ) ءَ چہ جتگ ات ءُ متّو ہاں چکاریں یک لانچے ءِ سراروزل دیل ویرے ءَ سر بوتگ ات ۔ آئی ءِ ہمراہ یک ڈولداریں ءُ بے دینیں سیاہ ذاتیں زالبولے ءَ گون ات کہ آئی ءَ پارامار بیوءَ دزکپتگ ات ۔ ءَ چہ ایشی ءَ آئی ءَ جنکیں چکے است ات ۔ لہتیں سالاں پد جنین اللہ ءَ وتی مال کت ءُ اے پیا جنین ءِ وڑا چہ مرگ ءَ چہ رک ات کہ گوستگیں زالے ءِ گوما تگ ات یے ءُ ہے رنگ ءَ، ولدیزی ہام ءِ گوما، دگی قبرستان ءَ گلِّ کنگ بوت ۔ جنک ءَ وتی پت ءِ زردچکیں چمانی ہمرائی ءَ وتی مات ءِ دردشم میراث ءَ گون ات ۔ ہمیشکہ نیلسن ءِ کرا اے ھیال ءِ جیڑگ ءِ جوانتریں سبب است ات کہ آ دنیاءِ ڈولدارتریں جنک ءَ رودینگاات ۔

سینیٹر اونے سیموسانچیزءَ گوں آئی ءِ اولی گندءُ نندا وثانی سُرءُ پُرءِ روچاں چہ نیلسن فارینا، کانودءَ رگگ ءِ درگت ءَ، گوں آئی ءَ دزبندی کنگاات کہ پرآئی ءَ جعلی پچار ناہے جوڑ بکنت ۔ سینیٹرءَ دوز واہی بلے ترندی ءَ ردکتگ ات بلے نیلسن فارینا نا امیت نہ ات ۔ آئی ءَ بازیں سالاں، ہروہدے کہ موہ رست، وتی عرض آئی ءِ دیما ایر کت ۔ بلے اے رندی دزانی روکیں چُلّ ءَ وتی گوانزگ ءِ تہا کپتگ ات ۔ آئی ءَ گڈی چاپ اش کتنت ۔ سرءَ چست کت ءُ واڑءِ تھگانی سرا چہ چم ءَ شانک داتنت ۔ سوانگ ءِ پشتی ءِ کپے چارِات کہ ماڑیانی باپُشت ءَ درچکانی ہماسراءُ لانچ ءَ تیلانک دیان لُچّاں گوں ہوارات ۔ آئی ءَ ابیدزہر گرگا تکّے زمین ءِ سراجت ۔

''ہونہہ سیاست ءِ ٹگ!'' آئی ءَ فرانسیسی ءَ تبصرہ کت ۔

گوشتن ءَ پدا انچوشکہ دوداَت، سینیٹرزیمرءُ آسگواری ءِ گوماشہرءِ دمکاں تڑ ان ات ۔ وتی وتی کسہاں جنان شہریاں آنگرزکتگ ات ۔ آ، آہانی شکایتاں پچیں دل ءَ گوں گوشدارگاات ۔ آئی ءَ ہر یکے ءَ رابیدءَ جوانیں دلبڈی، وش کنگ ءِ ہنر زانتگ ات ۔ شش کسانیں زہگانی ہمراہی ءَ لوگ ءِ سراادشتاتگیں زالبول ءَ جاک ءُ کوکارانی ءُ آسگواری ءِ سُرءُ پُراں وڑے نہ وڑے وتی آواز آئی ءِ گوشاں سرکت ۔

''من چوشیں مزنیں چیزے ءِ لوٹ لنگا نہاں، سینیٹر'' ۔ آئی ءَ گوشت ۔ ''پاہوداتگیں مردکارءِ چات ءَ چہ آپ آرگ ءِ واستا بس یک ھُرے'' ۔

سینیٹرءَ ششیں ھشک ءُ کلانچیں چکاناں چم ءَ چارِات ۔ ''تئیءَ دکجا نگو بوت؟'' ۔ آئی ءَ جست کت ۔

''آ بھت ءِ چکاسگ ءَ آردباءِ زِروان ءَ شنگ'' زال ءَ وش تبی ءَ گوں پسوداَت '' بلے اوداد گہ جینے ءَ وتی کتگ، انچین یے کہ

وتی دنناتاں چہ پیسرا رہچیت"۔

چرے پسوءَ چہ قہقہاں جہان سرا زرت۔

"باز جوان!" سینیٹرءَ پسلہ کت۔ "ترا زوت ھر رسیت"۔

ساھتےءَ رند آئیءِ یک نابےءَ جنینءِ لوگءَ ھرے آورت کہ آئیءِ سرا تہر تہریں رنگاں چہ یک اوٹی نعرہے نبشتہ ات، داں مردم سینیٹرءِ سوگاتءَ ہجبر بے یال مہ بنت۔

دمکءِ کسانیں پندءَ بُرّان آئیءَ دگہ گونڈ وکیں مہربانی یے کت۔ آئیءَ یک نادراہیں مردےءِ، کہ آئیءَ وتی تھت پمیشکہ دگءِ سرا جنگ ات کہ آئیءِ گوزگا گندگ بہ بیت۔ چمچہءَ دوایے دات۔ گڈی کونہءَ واڑءِ تھگانی ٹنگاں چہ آئیءَ نیلسن فارینا ءَ را گوانزگءِ تہاوپسگا دیست کہ زرد زردیں الکدارءَ ات۔ بلے سینیٹرہچ وڑیں مہردرشان کنگا ابید آئیءِ طبیعتءِ جستءَ پرس ءَ ات۔

"ہیلو، چون ئے؟"

نیلسن فارینا ءَ گوانزگءِ تہا چہ جان کش اتءَ چمانی تہا بزگیءِ ارسے شیپ گران بوتنت۔

"کئے انت؟ من؟ تو زانئے؟" آئیءَ فرانسیسیءَ پہ دات۔

آئیءِ جنکءَ دعاءَ سلام کتنت، آ پہوگاہءَ اتک۔ آئیءَ دگی پونسینءَ کوہنیں گواہیر و پوشاک پہ اَت، سرءَ رنگ رنگیں گدانی بالوجلوہ دیگا اتنتءَ دیپے چہ روچءَ رکینگءِ ہاترا رنگ جنگ ات۔ بلے اے بزگیءِ تہا ہم اے ھیال گمان ءَ اتک کہ دنیاءَ چریشیءَ شرتریں جنک نہ بوتگ۔ سینیٹرءِ دپ ہچ بوت "کشیت وَ!" آئیءَ پہ ھیرانی دم کش ات "حدااوں چونیں کردگار کنت!"۔

اے شپءَ نیلسن فاریناءَ وتی جنکءَ رازبدا ریں پوشاک گورادات ءَ سینیٹرءِ لوگءَ دیمدات۔ دو گارڈاں لوگءِ دیما گرمءَ چہ گاسان آئیءَ را یکیں دانک کرسیءِ سرا ودارءِ گوشت۔

سینیٹر دومی کوٹیءَ ات، آ اوداروزل دیل ویرےءِ سری ایں مرداں گوں گندءَ نند کنگا ات۔ آئیءَ اے مرداناں پمیشکہ لوٹائینگ ات کہ وتی تقریرءِ پشت کپتگیں بہراں ایشانی گوشاں مانچین بکنت۔ آئیءَ اے دراہیں مرداناں سینیٹرءِ صحراءِ درستیں شہراں مدام گندءَ نند بوتگءَ اے دراہ یکوڑا انت کہ چریشاں آتنگ اتنگ انت۔ آئیءِ پشک ھیدءَ بچل اتءَ آ وتی بدنءِ سرا گرمیں گوات ءَ چہ پشک ءَ ھشک کنگءِ وڑا ات کہ کوٹیءِ ترندیں گرمیءِ شیکانی توار بجلیءِ پنکھاءَ چہ پیداک ات۔

"ماکاگدی مُرگ وارت نہ کنیں"۔ آ کشگا ات۔ "ماشما درست زانیں کہ ہماروچءَ اے لڑانی سرا درچکءَ پل رست انت، ہما روچاں گٹراں کرمانی بدلءَ ماہیگ بوت، آروچاں گڑا شمانیکہ، من گندگا کایاں۔ منی گپاں شمئے سرپہ بوگا ات تاں؟"۔

کسےءَ پسہ نہ دات۔ ہے ساھتءَ سینیٹرءَ کیلنڈرءَ چہ تاکے دِرتءَ آئیءَ را کاگدی بالوےءِ دروشم دات۔ آئیءَ ہے بالوءَ را بیدءَ ھاسیں

نشانگ ءَ پنکھاءِ گوا تانی دست ءَ دات یے۔ بالوکوٹی ءَ گوات ءِ دست ءَ ایدیم آدیم داں نیم پچیں درواز گا چہ ڈن ءَ دراتک۔ سینٹر ءَ مرگ ءَ گوں رَدّے پدّ ءِ کنگا پدوتی گپ ءُ حال جاری کتنت، ''ہمیشکہ'' آئی ءَ گوشت ''منا آ گپ کنگی نہ انت کہ شما ساری ءَ چہ زان ات، بزاں منی دوار گیجینی ءَ چہ منا گیش شمارا پائدگ انت، چیا کہ بندیں آپ ءُ ھید ءِ بوھاں چہ پریشان اوں، ءُ دومی نیمگا شما تاناں ہمیشانی ورے''۔

لورا فارینا ءَ کاگدی بالوڈن ءَ آہگا دیست۔ ایوکا ھمائی ءَ بالوڈن ءِ آہگا دیست چیا کہ چارُ داں وتی تپنگ ایر کتگ انت ءُ سٹریانی سراوتا شہارے داتگ ات۔ لہتیں پرترَ درگا رندکا گدی بالوءِ پانچل سرجمی ءَ پچ بوتنت ءُ آ دیوار ءَ لچ ات۔ لورا فارینا ءَ وتی ناخناں چہ ایر کنگ ءِ جہد کت، یک چاروے ءَ کہ دومی کوٹی ءَ چاپانی توار ءَ گڈا تگ ات، آئی ءِ بے سود یں کوشست دیست۔

''اے ڈُورنیت'' آئی ءَ وابیں چماں گوں گوشت ''اے دیوال ءِ سر انقش انت''۔ مردم چہ کمرہ ءَ در آہان بوتنت گڑا لورا فارینا دوار شت، سینٹر ءَ درواز گ داشتگ ءُ چوکٹ ءِ سرا اوشتاتگ ات۔ آئی ءَ لورا فارینا ھما وھد ءَ دیست وھدے جا گہ ھورک بوت۔

''تو اداچی کنگا ئے؟''

''منا منی پت ءَ دیمداتگ''۔ آئی ءَ فرانسیسی ءَ گوشت۔

سینٹر سرپد بوت۔ آئی ءَ نیم وابیں گارڈاناں چمے جت، پدا لورا فارینا یے دل ءِ سیر ءَ چار ات۔ آئی ءِ بے کسا سیں ڈولداری چہ آئی ءِ درد ءَ چہ گیش لائق ءِ چار گ ات، ءُ نوں آسدک بوت کہ ہر وڑیں پیسلہے آئی ءَ کنگی ات، آ مرگ ءَ کتگ۔

''تو کا بیا'' آئی ءَ جنک ءَ را گوشت۔

لورا فارینا چوکٹ ءِ سرا پاداریر کنگا گوں حیران بوت، ہزاراں کلدار ھما بالوءِ وڑا گوات ءِ دست ءَ ایدیم آدیما اوڑ ناگ ءَ اتنت۔ سینٹر ءَ پنکھا بند کت ءُ زرے گواتیں کوٹی ءَ یک یک ءَ وڑ وڑیں چیزانی سرا کپت انت۔

''تو دیست؟'' آئی ءَ گوشت۔ ''گند ہم گوات ءَ بیت''۔

لورا فارینا یک کسانیں اسٹولے ءِ سرا نشت۔ آئی ءِ پوست، آئی ءِ رنگ گیش بز ءُ آ گیں تیل ءِ وڑا ات، رَگ دات۔ آئی ءِ میدنوک ودی بوتگیں اسپ ءِ وڑا الہم اتنت ءُ آئی ءِ ڈلگیں چم رژن ءَ چہ گیش ترپگا اتنت۔ سینٹر ءَ آئی ءِ چمانی رندگیری کت کہ گلاب ءِ پُل ءِ سرا کپت انت کہ برانز ءَ چہ وتی ترپگے ہلاس کتگ ات۔

''گلابے''۔ آئی ءَ گوشت۔

''ہو'' جنک ءَ موکان ءُ گوشت۔ من اولی رندا ریوہا چاہ ءَ دیستگ ات''۔

سینٹر یک فوجی تھت یے ءِ سرا نشت ءُ وتی پشک ءِ بٹناں پچ کنان، گلابانی گپ ءَ ات۔ آئی ءِ دلبند ءِ سرا ھما نیمگا کہ آئی ءَ گوشگ ءِ ردا آئی ءِ

دل بوتگ ۔ڈنگے ءِ وڑا تیرءِ گوما مانچگیں دل بے سُپتگ ۔آئی ءَ ھید ءَ میچگلیں پشک زمین ءِ سرا چگل دات ءُ لورا فارینا ءَ راوتی بوٹانی کشگ ءِ بابت ءَ کمک ءِ واستا گوشت ۔

آ تھت ءِ چپت ءَ سر سلوٹکی نشت ۔سینیٹر جیرّان ءُ آئی ءِ اندام ءَ تپاسگ ءَ ات داں آئی ءَ بوٹ ءِ تزمہ پچ کتت ۔ ابکہ ات کہ اے ناگتیں بدبھتی ھردکاں چہ باریں کئی ونڈ ءَ کپیت ۔

''توءَ تنیگہ سک کسان ئے'' آئی ءَ گوشت ۔

''پریشی ءَ مجاز'' آئی ءَ گوشت ''منا اپریل ءَ نوزدہ سال کبل بیت''۔

سینیٹر ءِ دل ءُ ھل کت ۔

''کجام تاریخ ءَ؟''۔

''یازدہ'' آئی ءَ گوشت ۔

سینیٹر کمو کے ڈڈ تر بوت'' مئے ھردوکانی استال ''حمل'' انت ۔آئی ءَ گوشت ءُ پدا اچکند ان آئی ءَ گوشت ۔

''اے ایوکی ءِ علامت انت''۔

لورا فارینا ءَ دلگوش نہ دات، چیا کہ آئی ءِ سرپہ بوگا نہ ات کہ آئی ءِ بوٹاں کجا بکنت ، ءُ سینیٹر ءِ سرہم پر بوگا نہ ات کہ لورا فارینا ءَ چوں بکنت ۔اناگتیں عاشقی ءُ ھیل نہ ات ءُ آ شر پدات کہ اے کار ءِ پد رسوائی انت ۔دل ءِ ھیال کنگ ءِ واستا شریں ساھتے آئی ءُ لورا فارینا وتی زونڈانی شما ترندی ءَ داشت ءُ آئی ءِ سُزین ءَ دست مان کت ءُ پُشتکائی تھت ءِ سرا وتا شہارے دات ۔نوں آئی ءَ ماراِت کہ جنک ءَ وتی گدانی چیرا دگہ ہچ گورا نیست ، چیا کہ آئی ءِ بدن ءَ چہ جنگلی دلوتے ءِ دگہ وڑیں وشبو ہے پیداک ات ۔بلے دل ءِ تہا آ ترس ءَ گور جنگ ات ءُ آئی ءِ تانسریں بالا دھیداں برتگ ات ۔

''ماراکس مہر نہ دنت'' سینیٹر ءَ ترندیں اپار گے جت ۔

لورا فارینا ءَ چیز کے گوشگ ءِ جہد کت ، بلے اودا ایوکا ہمنچو گوات است ات کہ دم بہ کشیت ۔

سینیٹر ءَ آئی ءَ را گیگ ءُ گور بوگ ءِ درگت ءَ وتی کش ءَ واپینت ۔آئی ءَ رژن بند کت ءُ کوٹی ءَ گلاب ءِ بوہ تالان کت ۔جنک ءَ وتا بھت ءِ دست ءَ یلہ دات ۔سینیٹر نیم شلونگیں بالا دءَ گوں وتی دستاں جنک ءِ لھمیں بالا دءِ سمارگ ءَ بنا بوت ۔ بلے اودا کہ آئی ءَ جنینی بند ءِ گمان ات اودا آئی ءَ ترندیں چیزے ماراِت ۔

''اڑئے ، اے چی ات؟''

''کبل اِت'' جنک ءَ گوشت ۔

Scanned by CamScanner

''لعنت انت شمارا'' سینٹر براز گپت ءُ گوشت ئے ءُ ہماجست ئے کت کہ آئی ءِ پسہ ئے شری ءِ سرا زانت ''کلیت کجا انت؟''۔

لورا فاریناءَ ایمنیں گپینے کش ات۔

''منی پت ءِ کرا انت''۔ آئی ءَ پسہ دات۔ آئی ءَ گوشگ کلیت ءِ داستا تو وتی مردے دیم بدئے ءُ آئی ءِ ہمراہی ءَ ہما دز نبشت ءَ ہم کہ تو آئی ءِ جیڑہ ءَ گیش ءُ گیوار کنئے''۔

سینٹر ءِ مازہ اونز گپت انت ''ھرامی ایں پگل'' آ زہر ءَ زہر براز گپت۔ آئی ءَ ایمنی ءِ ہاتر ا وتی چم بند کتنت ءُ تہاری ءَ وتا شوہازگ ءَ لگ ات۔ یات بکن، آئی ءَ یات اتک، تو بے شر، توری دگرے بہ بیت، ایشی ءِ تو کاچ مزنیں گپے نہ انت کہ زوت بیگواہ بئے، ءُ پریشی ءَ دیرنہ لکیت کہ تئی نام، ہم پشت نہ کپیت۔

آئی ءَ لرزگ ءِ ہلاس بوگ ءِ ودار کت۔

''یک گپے بگوش''۔ آئی ءَ جست گپت ''تو منی بابت ءَ چی اشکتگ؟''

''ءَ اتیں اشکنگ لوٹ ئے؟''

''راست''

''شر'' لورا فاریناءَ دل ڈڈکت۔ مردم گوشنت تو شریں انسانے نہ ات، چیا کہ تو اید گہ مرداں چہ جتائے''۔

سینٹر زہرنہ گپت۔ آئی ءَ چم بند کتنت داں دیراں ھاموش بوت، وہدے دوار آئی ءَ چم پچ کتنت گڑا وتی چیر اندریں ہنراں چہ واتر بوتگ ات۔

''چونیں مصیبت انت'' آئی ءَ پیسلہ کت۔ ''وتی ھرامی ایں پت ءَ بگوش من تئی کار ءَ ہروڑا کنیں''۔

''تو اگاں گشئے گڑا من وت رویں کلیت ءَ کاریں''۔ لورا فاریناءَ گوشت۔

سینٹر ءَ آروگا نہ اشت۔

''کلیت ءَ بے یال بو'' آئی ءَ گوشت۔ بس کمو منی کش ءَ بو پس۔ مردم اگاں ایوک بیت کسے ءِ کرا بوگ وشتر بیت''۔

پدا جنک ءَ وتی چم گلاب ءِ پٹی ءَ سک داشتنت ءُ آئی ءِ سروتی کوپگ ءَ ایرکت۔ سینٹر ءَ آئی ءِ سزین گپت ءُ وتی دیم آئی ءِ بغل ءِ چیرا چیر دات ءُ ترس ءِ پادوم ءَ سلاہے چنگل داشتنت۔ شش ماہ ءُ یازدہ روچ ءَ پد، لورا فاریناءِ اسکینڈل ءِ سبب ءَ نام ءُ دپی ءُ چریشی ءَ ابید مرگ ءِ سرا دپ پچ کنان، گریوان، آ ہمے وڑا مریت۔

☆☆☆

وتی دژمنی ءَ برف ءِ سرا نبشتہ بکن

گبرئیل گارشیامارکیز/رفیق عاجز

کولمبیا ءِ نندوک ءُ سرجمیں جہان ءَ نام کشوکیں لبزانت گبرئیل گارشیامارکیزا یوکا ''تہنائی ءِ سد سال'' ءِ پیمیں کسہ (ہے کسہ ءِ منت ءَ آئی ءَ را نوبل داد دیگ بوت) ءُ انچیں دگہ بازیں کسہانی ساچوک نہ انت، بلکیں ایشاں ابیداوں آ یک مزن بستارءُ نام ءُ توارے ءِ واہند انت۔ آ یک مزن شانیں انسانے ءُ آئی ءَ اے گپ ءِ شاہدی انٹرنیٹ ءِ سراوتی رکستی کلوہ ءِ تہا جوانیں رنگے ءَ پدر کتہ۔ لہتیں وہدانت کہ مارکیز شومک ءِ پیمیں بے درمانیں نادراہی یے ءِ آماچ انت ءُ نوں روچ پہ روچ نادراہی ءِ گیش بوگا گوں آئی ءَ مرگ ءَ را یک راستی یے لیک انگ ءُ وتی ہم ھیال ءُ دوستداراناں ہما کلوہ داتگ کہ آئی ءِ تہا زندگی ءِ جلوہ ناکی ءُ زیبائی ءَ سرجمیں عاجزی ءَ گوں وتی کنگ ءِ پنت ءُ سوج رسنت۔ مارکیز ءِ کلوہ اے وڑا انت:

''اگاں ولجہ حدا منا پدا نوکیں زندگی یے بدنت گڑا من ہرچی کہ جیڑاں ایشاں گشگ ءُ پدّر کنگ ءِ بدل ءَ ہرچی کہ درشان کناں، ہمیشانی بابت ءَ جیڑاں، من چیزاں نہادءُ کیمت ءِ ھساب ءَ ارزشت نہ دیاں بلکیں آہانی مول ءُ مانادار بوگ ءِ ھساب ءَ آہاں ارزشت دیاں، من وتی وپسگ ءِ وہدءُ پاساں کمتر کناں ءُ آ گہی ءَ واب گندگ ءَ باں، پرچا کہ من پہم انگ ءُ سرپد بوتگاں کہ ہرہما دارءَ کہ وہدے ماوتی چماں نز کناں گڑا ابزانکہ سرجمیں شست سیکنڈ ءَ ماچہ رژنائی ءَ زبہر باں۔

وہد یکہ ایندگہ مہتل بنت ءُ اوشتنت، من رواں کناں، وہدے کہ ایندگہ واب کپاں، من آگہ باں، وہد یکہ ایندگہ گپ ءُ تران ءَ باں، من گوشداراں باں من شریں ءُ وشتامیں چاکلیٹ وراں۔ اگاں ولجہ حدا منا پدا نوکیں زندگی یے بدنت من جوانیں گدءُ پچ گورا کناں، وتا چہ روچ ءِ برانزاں تاپاں.... ایوکا وتی اندام ءَ اناں، بلکیں اے گرمی ءَ وتی ارواہ ءِ بالاد ءَ اوں سر کناں۔

او واجہیں حدا! اگاں من دل کہرباں، گڑا وتی دژمنی ءَ برپ ءِ سرا نبشتہ کناں ءُ روچ ءِ سرکشگ ءِ ودارءَ کناں، دانکہ برپ ءِ ہمرائی ءَ دژمنی اوں آپ بہ بیت ءُ بہ رچیت۔ من وین گاگ ءِ واب ءَ استالانی بابت ءَ لچہ ءُ گال نبشتہ کناں، ءُ ماہ ءِ ہاترا مہرءُ واہگ ءِ سوت الہان کناں، من وتی ارساں چہ گلاباں آپ واریناں ءُ کنٹگانی تورشت ءُ گلاب ءِ گروہگانی نازرکیاں مارِت ءُ ساکت بکناں۔

او منی واجہیں حدا! اگاں منا پدا نوکیں زندگی یے بریت، من ہچ روچ پہ انچوشی نگوازیناں، ءُ دانکہ پہ لس مہلوک ءَ اے کلوہ ءَ سر مکناں کہ آ منا سک دوست بنت، من ہمک مردین ءُ ہمک زالبول ءَ گشگ لوٹاں کہ آ منی دوستدار انت، من مہر ءَ گوں مہر کناں، من مردماں گشاں کہ شمے ھیال ردانت چیا کہ شا وہدے پیر ءُ عاجز بئے گڑا چہ مہر ءُ دوستی ءَ بیزار بئے، بلے آ اے گپ ءَ نزانت کہ وہدے آ مہر ءَ چہ زہیر بنت بزاں مہر ءُ دوستی ءَ چہ وتی دل ءَ در کنت ءُ چگل دینت گڑا آ نوں پیر ءُ عاجز بنت بزاں ہمے بے مہری انت کہ انسان ءَ دمان ءَ بارت ءُ پیری ءَ سر کنت، من کودکیں زہگاں بال کنگی بانزل بکشاہاں بلے آہاں موکل دیاں کہ وت بال کنگ ءِ جہد ءَ بکناں۔ من پیریناں سر پد کنگ لوٹاں کہ مردم پیری ءِ نیمون ءُ علت ءَ نہ مریت بلکیں ہمے درستیں شریانی یلہ دیگا گوں مریت۔ او انسان! من اچ تو سک باز در برتگ۔

من اے ہم در برتگ کہ ہمک مردم کوہ ءِ برز ناک تریں ھسار ءَ سر کپگ ءُ نندگ لوٹیت ءُ کدی نماریت کہ راستیں وشی اے گپ ءِ تہا انت کہ کوہ ءِ برز تریں ھسار ءَ چتور سر بوتگ۔ من اے اوں پہم اتگ کہ وہدے یک کودکیں زہگے وتی پت ءِ لنکک ءَ داریت گڑا آ ھ... ستاپت ءُ وتی دوستی ءِ زندان ءِ بندی کنت، من اے اوں در برتگ کہ انسان ءَ جُہل ءِ نیمگ ہما وہد ءَ چارگ لوٹیت، وہدے آئی ءَ ... مردمے برز ءَ برگی بہ بیت۔

او مردماں! من اچ شما سک باز در برتگ، بلے راستیں ھبر ایش انت کہ اگاں من اے دراہیناں وتی سینگ ءَ کئید بکناں ءُ بہ مراں، گڑا اے پہ من بدبھتی ءِ مرگے بیت۔ ☆☆☆

جان گالزوردی (کسانیں پچارے)

بوتن: ۱۴/ اگست ۱۸۶۷ء، بوتن جاہ: کنگسٹن ہل سرے انگلینڈ بیرانی: ۳۱/ جنوری ۱۹۳۳

وانگ ءُ زانگ: بیچلر آف لاء (اکسفورڈ شہدر برجاہ) داد: ولجہ (سر) ءِ پنام دیگ بوت بلے آئی ءَ نہ زرتگ۔

گالزوردی شاعرے اوں بوتگ۔ آزمانکار ءُ کسمانکارے اوں بوتگ۔ آئی ءِ کسمانک جسٹس ءَ مزنیں نام ءُ توارے کش اتگ، انگریزی وانگجاہاں باز وہد انت کہ گالزوردی واننگ بیت۔ ساچشتی سفر ءِ تہا جوان ءُ نام کشوکیں ساچشت آئی ءِ گدار ''فورسائٹ ساگا'' انت۔ اے گدار سہ بہر (Trilogy) ءَ انت۔ ایشی ءِ اولی بہر ءِ نام ''دی مین آف پراپرٹی'' انت کہ ۱۹۰۶ء ءَ شنگ ءُ تالان بوت۔ گدار ءِ اے بہر ''فورسائٹ'' کہم ءِ مزنیں بیہے ءِ ملکت دار ءُ زمیندار بوگ ءِ ہرس ءِ سراشگان جنگ ءَ گوں بنگیج بیت۔ گدار ءِ دومی بہر کہ نامے ''ان چانسری'' ۱۹۲۰ء ءَ ءُ سہی ءُ گڈسری بہر ۱۹۲۱ء ءَ ٹولیٹ ءِ نام ءَ شنگ بوت۔ ہے رنگ ءَ ساگا سرجم بوت۔ گالزوری ءِ جوانیں کسمانک ''جسٹس'' ءِ سان ءُ اثر باز جہلانک ءُ شاہگان انت۔ وتی رعیت ءَ رائکیں چم ءَ نچارگ ءِ برطانیہ ءِ کانوداں چرے گدار ءَ باز تاوان رس اتگ۔ بروبری ءِ نام ءَ ہر ہما کانود ءِ نہ منوک بوتگ کہ آئی ءِ تہا بے وسیں انسانانی لاچاری ءُ بیوسی مارگ ءُ سما کنگ نہ بنت آ سزا دیگ بنت۔ اے گدار ۱۹۱۰ء ءَ پہ دانوکاں سر بوت ءُ اسٹیج کنگ بوت۔ ایشی ءِ چارگ ءَ گوں ونسٹن چرچل (آ وہداں ملک ءِ تہی کارانی وزیر بوتگ) ہنچو اثر مند بوت کہ آئی ءَ ہما دمان ءَ جیل ءُ بندیجاہ ءِ کانودانی تہا جوانیں بدلی سدلی ءِ کار بندات کت۔ ہے درگت ءَ اے کسمانک ءُ ایشی ءِ ساچوکیں لبزانت راجد پتری ایستار ءُ ارزشت دارنت۔ ☆

سچکان راست

ازم

اکرم صاحب خان

نہ گال گار بنت نہ آواز گار بنت
نئے واھگانی راہ ءُ گلیں ساز گار بنت
راہ ءَ بگر رواں بئے پہ مہرانی منزل ءَ
ھجبر دل ءَ مہ جیڑ کہ شوھاز گار بنت
ازم ءِ چراگ ءِ روک داں استیں جھان بیت
اے کاروبار داں استیں جھان بیت
ھچ سِنگ ءُ ڈل کمار نکنت نئیکہ بند ءُ گٹ
اے کاروں رھوک داں استیں جھان بیت
ازم چو مثال ء آپ روان انت دائمہ
ازم بئے نہ بیت پیر جوان انت دائمہ
ازم ءَ بہ کش تہ پشت کپیت چے ماں گیدی ءَ
ازم انت کہ جھان ءَ جلکشان انت دائمہ
ازم انت کہ مردم ءَ را شرپدار جوڑ کنت
ازم انت کہ بے گناہ ءُ گناھگار جوڑ کنت
ازم انت کہ دَنت خداءُ خدائی ءِ زانگ ءَ
ازم انت کہ بے وفا ءَ وفا دار جوڑ کنت
ازم ءَ چے علم ءُ زانت رسیت زندگی رسیت
ازم ءَ چے کائنات رسیت چم پچی رسیت
ازم ءَ بزاں کہ ازم ترا زانتکار کنت
ازم ءَ چے عاشقی اوں رسیت بندگی رسیت
ازم انت کہ زندگی ءِ دراں آشکار کنت
ازم انت کہ پیادگاناں ءَ اوں بور ءَ اوں سوار کنت
بے ازم ءَ جھاں ھچی ءُ اے زند ھوادگ
ازم انت کہ نل چو کوئلیں مُرگ ءَ توار کنت

داں گواتے سُریت

اے آرداد

کوھنیں لوگانی نیام ءَ
دمکے کیت انت
دمک ءِ پر شکیں ڈِگی ءِ دیما
سُور مورانی نزیک ءَ
مَردکے، پیرمردے
کوھن ءُ مزنیں عینک ءَ گوں
چلاّں گر پتاریں لٹ ءَ گوں نشتگ
لوگانی سرءِ لکّیں
گواتارے ءَ چاران انت
لچکے الگاش کنان انت
پیرمرد
سھریں کشلکی ئیں دزمالے کشیت
چماں ساپ کنت
عینک ءَ چماں کنت
اوشتیت گواتار ءَ چاریت
پُشت ءَ ماندنت۔
نزیکیں مسیت ءَ بانگ ءِ توار انت

☆☆☆

ماوتی واابانی باپُشت ءَ سفر کنیں

امبر سمین

ماوتی واابانی باپُشت ءَ
سفر کنیں
نہ دیستگیں کھچر ءُ ملک ءِ ملگزاراں
سئیل کنیں

ماشپ ءَ گوں جنگل ءَ
ءُ روچ ءَ گوں مرد ماں تران کنیں
ءُ آشراب کہ کس ءَ نہ تتگ انگ
آ روچ کہ کس ءَ بیگاہ نہ کتگ
آ شپ کہ کس ءَ جدیمگ ءَ سر نہ کتگ

ھما ساعتانی مَلملیں باسکانی ھسار ءَ
وت بریں
گوں نہ دیستگیں لذت ءِ وشی ءَ تران کنیں

ما انچائیں شراب، انچائیں مردم
انچائیں روچاں پسند نہ کنیں
ماوتی واابانی باپُشت ءَ
سفر کنیں

☆☆☆

اوھنگ

مجیب مجاہد

من واب گنداں کہ پُجّگا آں
زمین ءِ جُھلانکیں بھرے ءَ گوں
تمامیں ساھگ
چو آفتابیں چراغ ءِ روک ءَ
منی نگاہاں چہ درکپان اَنت،
بدن، چو رھواریں باڑھی ءَ
سُبک سُبک ءَ جنان انت منزل،
من سُست گاماں کہ سیاھیانی سفر نہ ھلّیت
من کُنٹ مَیماں کہ آس ءُ انگر مئے دست ءَ مَلّیت
من مارگاھاں کہ بیکہ زندان ءَ جنگلانی
دگہ درے نیست
اے درچک ماندارگ ءَ نہ کُٹ اَنت؛
من واب گنداں کہ زیر زمین ءَ مناچلاّت
منی ھیال ءِ تکے ماں موریکاں ریکبارانت ___ ءُ واب!
زنگ کپتہ دزگلائش اِنت
گوں سُھر، زرد، سبز ءُ نیلیں رنگاں
چو ترندیں ھور ءَ
بچار! سنج ءَ کہ بستہ اوھنگ

من اے لچہ نویس

قاسم فراز

بوسگ ءَ آں ترا
پرنچگ ءَ آں ترا
سبزءُ نیلیں گوراں
سرداں پادءَ تئ برھنگیں صورت ءَ
چوکہ سازندھے
بینجوءِ تاراں یک یک ءَ سندان بکنت
تُنی ایں زَردُ کی
مَشک ءِ دلبند ءَ انچو بہ لچیت گشئے
نوں کدی پادئیت
جنگ ءِ اے موسم ءَ
بمب ءُ گرینیڈ'، آواز ءَ جسکینگ انت
درچک ءُ نیل بومیں زر
جیڑگ ءَ آں دل ءَ
من اے لچہ نویس
ارزُن ءِ دان ءِ نیادءَ بھاھم نہ باں
دمک دمک ءَ شرابی ءِ نام ءَ گوزاں
ہمنی لاش ءَ بازارءَ کئے بند کنت
اے تہاریں شپ ءَ
کئے بزانت کسے بئیت ءُ منا چست بکنت
جیڑگ ءَ آں دل ءَ
ترسگ ءَ آں ءُ انگہ گلاشاں ترا
بوسگ ءَ آں ترا
پرنچگ ءَ آں ترا
سبزءُ نیلیں گوراں ☆☆☆

پسو

عابد کلمتی

اے کسہ انت
ترا کدی من دوپہ دوءَ گُشت نہ کت
بلے بزان من دلجماں توزانگ ءَ ءَ اے کسہ ءَ
تو ترس ءِ چہ زوالی ءَ
ترا کہ آہ ءُ زاری دوست نہ بنت
نلوٹ ءَ تو پدا جھان یے گپ بکنت
نوں چوں کناں ترا کہ پُلے ءِ بشارت انت
بلے تئ کسہ ءِ بشارت انت
اے پل
وتا بھا کنت نیادی ءَ
ہمیشکہ تو گشگ نہ بئے گوں من دوپہ دو کدی
اے پل ءِ بلت رن گ ءُ بوھاں گوات بارت زوال کنت
ھمے ترا پہ شر ترانت

☆☆☆

پہ روچ ءِ برانزاں سرپتگیں گلاب ءِ پُل

مقصود مجروح

پہ روچ ءِ برانزاں سرپتگیں گلاب ءِ پُل
تو ہر ساہ
سمین ءِ کوش ءِ لُڈگ ءَ
پہ داب ءِ گواڑگانی تا کپہان ءَ پچ کنئے
اے سرپتگیں تا کپہانی رنگ ءُ بوہ ءُ مستی ءِ
دربیت زبان ءَ چے ستا
جہان ءِ وشبوانی لذت ءِ
تو مہر ءُ واہگانی جنت ءِ
تو باگ ءِ قُمری ءَ
شپ چراگ، بالو ءِ محبت ءِ
پہ روچ ءِ برانزاں سرپتگیں گلاب ءِ پُل
بلے ہزار بوں دل ءَ
تئی شہد شُشگیں اے رک ءِ پن
دائمی نہ انت
تو روچ ءِ بیگہ ءَ
مجاں گوں گیمر ءِ
جہان مہلبیں اے تا کپہاں بند کنئے
ءُ وشبوہاں ءَ قید کنئے وتی ماں باتن ءَ
بلے تئی نیاد ءِ بالوانی چم
دراہیں شپ پہ دیدے ءُ زرانت ☆☆☆

چار بند

منیر مومن

گوں ھنی ایں سلاماں گوں درہباتاں مہلبیں
اے شپ چہ مہروانے ءِ دیوان ءَ لِکّ اتہ
کیفے کہ ماشوہاز اِت ءُ مارا نہ دیستگ ءِ
اچ تئی خمار ءِ دامن ءَ کندان ءَ لِکّ اتہ

☆☆

آرتہ گیابان زلف ءِ ساچان ءَ
نوں کہیران ءَ کلمپر پر بیت
تو بچار جنگل ءَ نگاہانی
دل چو تا چارے ءَ مسافر بیت

☆☆

نادراہیں اوست ءَ دستے سمارگ نہ لوٹ اتیں
تو کہ مجار اتیں تہ ما چارگ نہ لوٹ اتیں
ہامین ءَ وروگ بستگ گوں مئے روچکیں دل ءَ
عمر ءِ شد ءَ پہ دانگے آرگ نہ لوٹ اتیں

☆☆☆

چمانی ارس

محمد بخش بزنجو

چم چہ ارس ءَ پُر انت
دل ءَ ھون ءِ ھار انت
واھگ ٹال ٹال انت
جگر ھونریچ انت
آپ وفا ءِ کج انت
تاس ءِ بدل کج انت
مہر ءِ نشانی چے انت؟
بد نیتی تاز بو ءِ پُل ءِ
وڑا بو شانیت
چوں بندات کت کناں
زندگی ءِ سفر ءَ
دل ءَ آس روک انت
ہر شپ پہ دابے سمبھیت
ہر سھب پہ وزمے ملّیت
ہر بیگاہ ءَ لوار شنزیت
دل ءِ اجگیں واہگاں گیمر ینیت
ژند کنت ارماناں رسگیناں
ہر کسی زند ءِ سفر بے معنی انت
روچ ءِ رژنائی شپ ءِ تہاری
کلکشان ءِ رہشونی
سَج ءُ درین بے معنی انت
چو گوسپند ءَ اِنت بنی آدم ءِ زند
بے مانائیں سفرے انسان ءِ واھگ
چو ہزام ءَ بے موسم انت

چو ھتم ءِ چلگ ءَ
تا کریچ کنت زند ءِ واھگاں
ہر موسم ءِ نیت ھراب
ہر دھل پُوتک پُوتک انت
ہر چم ارساں گوں اولمب انت
ہچ مولم زر ءِ تب ءَ نہ انت
تیاب ءِ دل ھشک انت
چول نہ جنت دریا ءِ مستیں دل
ننگر انت واہگ ءِ گراب
ناھدا پرنگاں دزگیر کتگ
نہ چولے سندیت سانکلاں
نہ گواتے ترند کشیت ، ناں
ٹیلّینیت چہ زرءَ ایتانی گراب ءَ
نہ گرندیت جمبرے
نہ کپیت ہِر ءُ نپت
چو ملکموت ءَ اوشتاتگ
وہد ہر دمک ءِ دپ ءَ
آس چنڈیت دل ءِ واہگانی سرا
نہ پیر نہ ورنا زانت زوراک
وتی گُرز ھرنشت ءِ سرءَ جنت
نیزہے ٹُکّیت دل ءِ سرا
ژند کنت دل ءِ واھگاں
آپ وفا ءِ کج انت
تاس ءِ بدل کج انت

زند

علی چراگ

زند چو سگریٹے ءَ
بے تواری بچیت
بیر بُر
کمیں دُوت تالان بیت
گس ءِ دیوالانی دیما
پہ ساہتے
پدا
گسر کپان باں چہ دَراں
میزان میزان ءَ
بو یے تالان بیت
پہ اِدار کے ءَ

☆☆☆

چار کڑی

حاصل مہر

مارا اے رنگیں راز کئے دنت
ڈہل ءُ سرناہ ءُ ساز کئے دنت
تئی زند کیفاں گوں مہر گوستگ
تئی میت ءَ را نماز کئے دنت

کے ءَ راگیر کاریت

فراز غالب

کپوتے دور نالیت
گوں دل ءِ زیماں
زاناں کئی زھیرءُ مولماں زرتہ
کجام زوراکیءَ گپتہ
کے ءَ راگیر کاریت
کے ءَ پہ درد درشان کنت
نہ شاھے در چکی سبزیت
نہ کھیرے تاک جنت، نہ بر
بگندیءَ گورءِ زیدءَ تو
تراوت یار گریوگ کیت
چتو رو یران ءُ برباد یں
نہ سبزیت گرّےنہ کاہے
نہ جمبر بیت نہ ھورے بیت
نہ ساچانے، نہ نودے بیت
شلیت دائم جَل ءُ گرمی
رُداناں سنگ ہردیما
نالاں چو اِداشانتل
نہ بہارے بیت
نہ بہارے کیت

☆☆☆

ھائیکو

قیوم فنا سید

گنج زندگیءِ
دوروچ ھستیءِ بر ورد
رنج زندگیءِ

☆☆

شپانی ہر پاس
روک کنت چمانی تہا
آگہیءِ آس

☆☆

زندگی کناں
ہائیکوءِ رنگ ءَ من
شاعری کناں

☆☆

تاکانی سرا
برے نبشتگ شعرے
ھاکانی سرا

☆☆

سفرءَ زندءِ
گوازیناں، دست گراں
ھنرءَ زندءِ

☆☆

کم گشگ لوٹیت
دل سُبک کنگی انت
غم گشگ لوٹیت

☆☆

ہچ چارگ نہ بیت
لشکرےپڑ تگگ شہرءَ
دیم دارگ نہ بیت

☆☆

تراشاں ساہگے
زندءَ دیاں دگہ رنگ
لپاشاں ساہگے

☆☆

بےتاکیں کتاب
زندءِ مانا، بس ہمنچک !
وابءِ تہا واب

☆☆

راستیءَ چیر دئے
عہدءِ گنوک، خداءِ
خدائیءَ چیر دئے

☆☆

بر گوں سلاماں مهلبیں

امام دیدار

او رگھوزی ساربان بدار !
گار انت منی صبر ءُ قرار
پہ قاصد ءَ من راہچار
بس انت منا نی انتظار
وہدے کہ تو شہر ءَ روئے
پہ بیٹ ءُ بیہار ءَ روئے
زاناں وتی کار ءَ روئے
بہ گوں سلاماں مہلبیں
پہ زند ءِ ہمراہ تب تبیں
سالونکی نشنگ وعدہاں
ادا چاپ ءُ چوگان ءُ لب لب انت
شہریں دگہ بازیں دیار
یکیں منی زرد ءِ بہار
شئے کہن ءَ نشنگ بے قرار
نیست ات دگہ کسب ءُ کار
نام ئے امام کدّ بارگیں
درتہ گد ءُ بیچارگیں
دائم گوں ہمراہ سے ءُ چار
نوشیت شراباں کچلیں
روک انت ئے دائم آس ءُ دار
بکش: قولاں وتی شر یاد بکن

گپاں منی بے یال مکن
مُپت ءَ وتا جنجال مکن
نندگ نہ بیت یک ساہتے
روچاں مہر ماہ سال مکن
بیا کہ تئی سمل مریت
تئی جاہ ءَ دگہ مردے گریت
داں زندگ انت زنزریت
گڑا: دیدار تئی نام ءَ گریت
رند ءَ نہ بیت پہ ساحری
کہ سہرے کناں مرد ءِ مرتب
یا انچو برئے ئے زاہری
اے پہ بلوچ ءَ ننگ بیت
رندا پسات ءُ جنگ بیت
قوم تئی درہیں دل تنگ بیت
شعراں مہ وان دپگال مکن
شے یے تو نہ بئے پہ شاعری
پر تو من ادا بزگاں
ارسانی ھوتاں شنزگاں
نادانے ئے پرچا امام
دیدار ءَ نیائے مئے دو گام

☆☆☆

رؤف راہی

نگاہ ءِ پل گیمراں
چہ برانزں دوریانی تئی
سباہ ءِ نورانگراں
بیا پدا ہماوڑ ءَ
بہ نندمئے پتر ءَ دل ءِ
گوں شہداں میٹگیں جبر
من ءَ را گوں وتا بہ بر
من بے تو چون بوت باں
منی تو زند ءِ مانزمان
منی تو ھستی ءِ نشان
ھیال گوں تو رپتگاں
نزانت انگت ءَ رؤف
کجاشت ءَ من اتکگاں؟

☆☆☆

سعید صدف

(1968-2008)